

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝ. ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Β'. ΤΕΥΧΟΣ 93^{ον}

11 ΙΟΥΛΙΟΥ 1926

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΓΟΥΝΑΡΗ Φυλλάδιον 10ον

Ἐπὶ τῆς καταστάσεως
Ἐξωτερικὴ ἐβδομάς
Ἐσωτερικὴ ἐβδομάς
Οἰκονομολογικὴ ἐβδομάς
Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῆς Βασιλείας "Ούλας
Κ. Ι. Ἀγγελοπούλου : Οἱ Πραιτωριανοὶ
Κ. Β. Δεμερτζῆ : Δηλώσεις ἐπὶ τῆς καταστάσεως
Δ. Σαρμ. : Ὁ Ἱμπεριαλισμὸς τοῦ Μουσσολίνι
Στολ. Γ. Μαυρομάτη : Ἀνώνυμοι Ἑταιρίαι
Γ. Κλεμανσώ : Δημοσθένης.

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	Δραχ. 150
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	" 75
ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικῶς)	£ 1
" ΑΜΕΡΙΚΗΣ	Δολλάρια 5

Ἐξάμηνοι συνδρομαὶ Ἐξωτερικοῦ καὶ τρίμηνοι Ἐσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

— Διὰ δημοσιεύσεις ἀγγελιῶν ἰδιαιτέραι συμφωνίαι.

— Τὰ ἐμβάσματα ἀπευθύνονται δι' ἐπιστολὰς πρὸς τὴν διεύθυνσιν.

— Διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν περὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ φύλλου οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ ΠΕΝΤΕ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΗΛ. ΔΙΕΥΘ.: ΤΡΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛ. ΕΞ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 72.000.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡ. 28.600.000

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ :			
ΑΘΗΝΑΙ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΚΟΖΑΝΗ	ΠΟΤΑΜΟΣ
ΠΑΓΚΡΑΤΙ	ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ	ΚΟΜΟΤΙΝΗ	(Κυθήρων)
ΑΓΡΙΝΙΟΝ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΚΟΡΙΝΘΟΣ	ΠΡΕΒΕΖΑ
ΑΙΓΙΟΝ	ΘΗΒΑΙ	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	ΠΥΡΓΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟ-	ΙΘΑΚΗ	ΛΑΜΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΟΣ
ΛΙΣ (Δεσφαγίας)	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΛΑΡΙΣΣΑ	ΣΠΑΡΤΗ
ΑΜΦΙΣΣΑ	ΚΑΒΑΛΛΑ	ΛΕΒΑΔΕΙΑ	ΣΟΡΟΒΙΤΣ
ΑΜΑΛΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΙ	ΔΕΥΚΑΣ	ΣΥΡΟΣ
ΑΡΓΟΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ	ΔΙΜΝΗ (Εβδούρας)	ΤΡΙΚΚΑΛΑ
ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΝ	ΚΑΡΔΟΒΑΣΙ	ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ	ΤΡΙΠΟΛΙΣ
ΒΑΘΥ (Σάρου)	(Σάρου)	ΜΥΤΙΛΗΝΗ	ΤΣΟΥΓΛΙΟΝ
ΒΟΛΟΣ	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΝ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	ΥΔΡΑ
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΕΛΛΗΝ	ΦΛΩΡΙΝΑ
ΓΥΘΕΙΟΝ	ΚΑΣΤΡΟΝ	ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟΝ	ΧΑΛΚΙΣ
ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ	(Δήμνου)	ΠΑΤΡΑΙ	ΧΑΝΙΑ
ΔΡΑΜΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ	ΧΙΟΣ
	ΚΙΑΤΟΝ	» πλ. Τελωνείου	

ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ : ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, Pine Street 25 ΒΟΣΤΩΝΗ
Athens Banker's Corporation.

ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ : ΛΟΝΔΙΝΟΝ, Fenchurch Street 22.

ΕΝ ΚΥΠΡΩ : ΛΕΜΕΣΟΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ : ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, ΚΑΪ-ΡΟΝ, ΠΟΡΤ-ΣΑΪΔ.

ΠΥΚΝΟΤΑΤΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ

Καταθέσεις εις Δραχμάς και Συγγράμματα επί του Έξωτερικού
έν ὧσει και επί προθεσμία.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΜΕΧΡΙ ΔΡ. 20.000 πρὸς 4 ο/ο

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

II ΙΟΥΛΙΟΥ 1926

ΤΕΥΧΟΣ 93ον

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

Διευθυντής:
ΙΩΑΝ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

10 Ιουλίου 1926

Αἱ περὶ ἐνώσεως τοῦ Ἀντιβενιζελικοῦ πολιτικοῦ κόσμου δηλώσεις τοῦ κ. Βοζίκη ἐπαναφέρουν ἐπὶ τάπητος διὰ μίαν ἐτι φορὰν τὸ ζήτημα τῆς ἀπὸ ἐκλογικῆς ἀπόψεως τελειοτέρας καὶ ἐπιτυχέστερας διαχειρίσεως τῆς Ἀντιβενιζελικῆς ὑποθέσεως.

Ἄν καὶ ὁ ἀντιβενιζελικὸς κόσμος τυγχάνει πολιτικῶς κατὰ τετμημένους εἰς διάφορα κομμάτια, ἐπιζητοῦντα ἐν ἑκάστῳ τὴν χειραφέτησιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀνεξαρτήτως τῶν λοιπῶν ἐξελίξιν του, οὐχ ἦτον ζωηρῶς, ζωηρότεροι ἴσως ἢ ἄλλοτε, διατηροῦνται αἱ κοιναὶ ἐκεῖναι ἰδεολογικαὶ γραμμαί, αἵτινες καὶ εἰς τὴν εὐκρινῇ αὐτοῦ ἀναγνώρισιν ἀπὸ τῆς ἀντιθέτου τοῦ βενιζελικῆς ομάδος συντελοῦσι καὶ τὴν βάσιν ἀπαρτίζουν, ἐφ' ἧς ἐνοῦται ἡ Ἀντιβενιζελικὴ ψυχὴ.

Ἀπὸ τοιαύτης συνεπὶς ἀπόψεως οὐδεμία δυσχέρεια ἢ ἄλλη τις ἰδεολογικὴ ἀντίθεσις δύναται νὰ ὑπάρῃ μεταξὺ τῶν πολιτικῶν κομμάτων τῆς Ἀντιβενιζελικῆς παρατάξεως.

Κοινὴ πολιτικὴ συνείδησις, δοκιμασθεῖσα εἰς συνεχεῖς σκληρὰς περιπετείας, καὶ ἱερὰ πολιτικὴ ἱστορία, καθαρῶς ἐκτετατὴ διὰ τοῦ τιμίου αἵματος καὶ τῆς θυσίας τσοῦτων εὐγενῶν καὶ ἐπιλέκτων μαρτύρων, ἀποτελοῦσι τὸν βωμόν, εἰς ὃν ἀκωλύτως δύναται νὰ προσέλθῃ καὶ νὰ θύσῃ οἰαδήποτε ἀγνὴ Ἀντιβενιζελικὴ καρδιά.

Ἄλλ' οὐτε καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἐξευρέσεως προσώπου, ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν τοῦ ὁποίου προσεδρεύει θὰ ἡδύνατο νὰ τεθῶσιν αἱ διάφοροι φιλοδοξίαι τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν, ἐμφανίζονται δυσχερεῖαι τις. Εὐτυχῶς ὁ πολιτικὸς ἡμῶν κόσμος περιέχει ἀρκετὰς μορφὰς ἐξουχέως φύσεως καὶ ἀνιδιοτελοῦς προσπάθειας, αἵτινες ἰσχυρὰ καὶ ἀναμολογημένον κατέχουσι κῆρος ἐν τῇ λαϊκῇ συνειδήσει, ὥστε εὐχερὲς νὰ καταστῇ ἡ ὑπερπήδησις καὶ

τῆς δυσχερείας ταύτης.

Ἐκεῖ ὅθεν θὰ ἡδύνατο νὰ προβληθῶσι δυσχερεῖαι καὶ ἐνθα ἐμφανίζονται πράγματι κολύματα, εἶναι τὰ ἐξῆς δύο σημεῖα: Πρῶτον ἡ τυχὸν ἀκρατος φιλοδοξία καὶ ὁ ἐγωισμὸς τῶν ἀρχηγῶν καὶ δεύτερον ἡ τεχνικὴ τῶν πραγμάτων βεβαιονόμησις ἀπὸ τοπικῆς κομματικῆς ἀπόψεως.

Διὰ τὸ πρῶτον ἀδιστακτικῶς δυνάμεθα νὰ ἐκφρασθῶμεν καὶ νὰ ὑποστηρίξωμεν, ὅτι οὐδεμία ἀμφιβολία ἐπιτρέπεται νὰ χωρῇ ὅτι οἱ Ἀντιβενιζελικοὶ ἡγήται δὲν θὰ πράξωσι τὸ καθήκον αὐτῶν ὑποστέλλοντες προσωπικοὺς ἐγωισμούς.

Τὸ δεύτερον ὅμως ζήτημα χρήζει λεπτομερεστέρας διερευνήσεως.

Ἡ πλὴθὺς ἀφ' ἑνὸς τῶν ὑπαρχουσῶν τοπικῶν φιλοδοξιῶν, παλαιῶν καὶ νέων, καὶ ὡς ἀπὸ κυβερνητικῆς πλευρᾶς ἀγγέλλεται, περιορισμὸς τῶν βουλευτικῶν ἐδρῶν εἰς 140, μοφίως ἐπιφέρει τὴν γένεσιν δυσχερειῶν, ὁρμημένων εἰς τὴν ἀντίκρουσιν τῶν τοπικῶν τούτων φιλοδοξιῶν. Ἐν περιπτώσει ἐνώσεως, μέγας ἀριθμὸς Ἀντιβενιζελικῶν πολιτευομένων καλεῖται νὰ παραιτηθῇ φιλοδοξίας, διαθροπτούσης μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης μυχίως τὴν πολιτικὴν τοῦ ψυχῆν.

Θὰ συναινέσῃ εἰς τοῦτο πειθαρχῶν εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν ἀρχηγῶν ἢ θὰ διασπασθῇ τρεπόμενος εἰς ἄλλας κατευθύνσεις;

Ἰδοὺ τὸ ἐρώτημα. Ἡ πίστις, ἣν οὗτοι ἐπὶ τῶν πολιτικῶν τῶν ἀρχηγῶν δύνανται ν' ἀσκήσωσι κατὰ τῆς ιδέας τῆς ἐνώσεως, εἴμεθα βέβαιαι ὅτι οὐδεμίαν θέλει ἔχει ἐπιρροὴν διὰ τὰς περὶ ἐνώσεως ἀποφάσεις. Ἡ ἀνωτέρα ἀνάγκη, ἣν καλλίτερον πάντος ἄλλου ἀντιλαμβάνονται αὐτοὶ οὗτοι οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοί, εἶναι ἱκανὴ διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν τῶν οὕτων πιέσεων. Ἀλλὰ θὰ πειθαρχήσωσιν ἐκτελοῦντες τὰς ὁδηγίας τοῦ Κέντρου των;

τὸς τῶν συνταγματικῶν ὁρίων καὶ διατάξεων, δὲν θὰ βραδύνῃ πέραν τῶν ἀρχῶν τοῦ προτε-
χοῦς Ὀκτωβρίου.

Ἡ ἐκλεγχομένη Βουλὴ θὰ ἔχῃ ἀναθεωρη-
τικὰ δικαιώματα μετὰ τῆς Γερουσίας ἐπὶ καθο-
ρισθισμένου ἐκ τῶν προτέρων χρονικοῦ δια-
στήματος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν συνάντησιν μετὰ τῶν ἀρ-
χηγῶν τῶν πολιτικῶν κομμάτων, ὁ κ. Ζαβι-
τσιάνος ἀπέφυγε ν' ἀπαντήσῃ, ἀφῆκεν ὅμως
νὰ ἐννοηθῇ, ὅτι εἰς τὴν μελέτην τῆς κατα-
στάσεως, ἣν θὰ κάμῃ, περιλαμβάνεται καὶ ἡ
συνεννόησις τοῦ μετὰ τῶν ἐν λόγῳ ἀρχηγῶν.
μετὰ τῶν ὁποίων θὰ συναντηθῇ.

Ὡς πρὸς τὴν συνάντησιν τοῦ μετὰ τοῦ κ.
Κυρ. Βενιζέλου ἐδήλωσεν, ὅτι πράγματι τὸν
ἐπεσκέφθη καὶ τὸν εὔρε διαπνεόμενον ὑπὸ διαλ-
λακτικῶν διαθέσεων καὶ διατεθειμένον νὰ συμ-
βάλῃ ὅσον τοῦ εἶναι δυνατόν εἰς τὴν ἀποκατά-
στασιν τῆς πλήρους ὁμαλότητος.

Γενικῶς δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὡς καὶ ἐκ
τῶν γενομένων ῥηλώσεων ἐμφαίνεται, ὅτι ὁ
κ. Ζαβιτσιάνος ὡς βάσιν τοῦ προγράμματός του
καὶ ἐν ἀπολύτῳ συμφωνίᾳ μετὰ τοῦ κ. Παγ-
χάλου ἔχει θέσει τὴν συμφιλίωσιν πάντων τῶν
παραγόντων τῆς Χώρας, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἡλ-
λως τε δὲν ἔπαυσεν ἀπὸ τοῦ 1923 ἀγωνιζόμε-
νος διὰ τὴν πραγματοποίησιν ταύτης, καίτοι
δὲν μετέσχεν οὐδεμιᾶς κυβερνήσεως. Οὕτως
φρονεῖ ὅτι ἡ εὐμερία τῆς Χώρας ἐξαρτᾶται
μόνον ἐκ τῆς συμφιλίωσεως καὶ τῆς ἐπανόδου
τῆς Χώρας εἰς τὸν ὁμαλὸν πολιτικὸν βίον. Ἐ-
πίσης μεγάλην σπουδαιότητα ἀποδίδει εἰς τὴν
οἰκονομικὴν περισυλλογὴν καὶ τὴν πραγματι-
κὴν ἐργασίαν πρὸς ἐξυγίανσιν τῶν ὑπηρεσιῶν
τοῦ Κράτους, ὡς καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν πλου-
τοπαραγωγικῶν δυνάμεων τῆς Χώρας.

Ὁ κ. Πάγκαλος, μετὰ τὴν γενομένην ὑπὸ
τοῦ κ. Ζαβιτσιάνου ἀποδοχὴν τῆς ἐντολῆς πρὸς
σχηματισμὸν κυβερνήσεως, προσέβη εἰς τὰς ἐ-
ξῆς δηλώσεις:

«Μετὰ τοῦ κ. Ζαβιτσιάνου συνεζητήσαμεν
ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐμείναμεν ἠπολύτως σύμφωνοι
εἰς τὰς γενικωτάτας γραμμάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων
θὰ εἶδει νὰ ἐξελιχθῇ ἡ περαιτέρω ἐσωτερικὴ
κατάστασις».

Σχετικῶς περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ὑπάρξεως
ἀλληλοεξαρτήσεως μετὰ τοῦ ζητήματος τοῦ
σχηματισμοῦ κυβερνήσεως ὑπὸ τῶν κ. Ζαβι-
τσιάνου καὶ τοῦ ζητήματος τῆς συμμετοχῆς τοῦ
κ. Βενιζέλου εἰς τὴν σχηματισθισμένην κυ-
βέρνησιν ὁ κ. Πάγκαλος ἐδήλωσεν ὅτι τοιαύτη
ἀπόλυτος σχέσις δὲν ὑπάρχει, καθόσον τῶσαν
αἱ γινώμαι τοῦ κ. Ζαβιτσιάνου, ὅσον καὶ αἱ τοῦ

κ. Βενιζέλου συμπέπτουσι εἰς τὴν ἀνάγκην
τῆς ὅσον τὸ δυνατόν συμβολῆς ἐν τῇ ρυθμίσει
τῶν ἐσωτερικῶν πραγμάτων τοῦ τόπου καὶ ἰ-
διαιτέρως ἐν τῇ διευθετήσει «τοῦ οἰκονομικοῦ
ζητήματος, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς πολὺ κρί-
σιμον θέσιν».

Τὴν πρωίαν τῆς παρελθούσης Τετάρτης ἀ-
φίκετο ἐκ Παρισίων ὁ υἱὸς τοῦ κ. Ἐλευθ. Βε-
νιζέλου, Κυριάκος, ὅστις συνηντήθη μετὰ τοῦ
κ. Παγκάλου καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Δημοκρα-
τικῶν κομμάτων κ. κ. Καφαντάρη, Μιχαλα-
κοπούλου καὶ Παπαναστασίου.

Παρ' ὅλας τὰς παρὰ τῶν κυβερνητικῶν κύ-
κλων παρασχεθείσας πληροφορίες, ὅτι ὁ κ.
Κυρ. Βενιζέλος ἔμεινεν ἀπόλυτως σύμφωνος
μετὰ τοῦ κ. Παγκάλου ἐπὶ τῆς τηρητέας πο-
λιτικῆς γραμμῆς, οἱ περὶ τὰ Δημοκρατικὰ κόμ-
ματα κύκλοι διετύπουν τὴν γνώμην ὅτι εἶναι
πιθανὴ ἡ ἀναχώρησις τοῦ υἱοῦ Βενιζέλου καὶ
ἡ μὴ συμμετοχὴ αὐτοῦ εἰς τὴν νέαν κυβέρ-
νησιν.

Ἡ λύσις τοῦ κυβερνητικοῦ ζητήματος διὰ
τῆς ἀναθέσεως τῆς πρωθυπουργίας εἰς τὸν
στρατηγὸν καὶ πρῶτον ὑπουργὸν κ. Ἀνδρ. Πα-
ναγιωτόπουλον, ἀρεστὴ εἰς τινὰς στρατιωτικὰς
παραγόντας, φαίνεται ὅτι δὲν θεωρεῖται πλέον
δυνατὴ.

Ἐξ ἄλλου, ἀνεγρόφη, ὅτι εἰς περίπτωσιν κα-
ταθέσεως τῆς ἐντολῆς πρὸς σχηματισμὸν κυ-
βερνήσεως ὑπὸ τοῦ κ. Ζαβιτσιάνου, —γεγονὸς
ὃν ὅλως ἀπίθανον, —ἡ κυβερνητικὴ κρίσις—
διότι περὶ κρίσεως πρόκειται—θὰ τετρατισθῇ
διὰ τῆς ἀναθέσεως τῆς πρωθυπουργίας εἰς τὸν
κ. Λουκᾶν Ρούφον, ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερι-
κῶν.

Ἡ κυβερνητικὴ ἐφημερίς «Ἐλεύθερος Τύ-
πος» ἐδημοσίευσεν τὰ ἑξῆς:

«Διὰ τηλεγραφημάτων τῆς ἡ ἐν Παρισίοις
προεδρεῖα ἀνέφερεν ὅτι παρουσιάσθη πρὸς ἡ-
μερῶν ὁ κ. Ν. Πλαστήρας, ζητῶν νὰ τακτο-
ποιήσῃ τὴν κατάστασιν τῆς συντάξεώς του, ἐ-
ζήτησε δὲ παρὰ τῆς κυβερνήσεως σχετικὰς ὁδη-
γίας. Ἡ κυβέρνησις ἔδωκεν ὁδηγίας νὰ χρη-
γῇται ἡ σύνταξις πρὸς τὸν κ. Πλαστήραν, μολο-
νόντι οὗτος, ὡς ἀπόστρατος, δὲν δύναται νὰ
παραμῆνῃ ὅπου θέλει, ἔχει δὲ ἐπιπροσθέτως καὶ
ἐπικηρυχθῇ».

Τὸ γεγονός τοῦτο μαρτυρεῖ, συσχετιζόμενον
μετὰ τῶν ἄλλων σαφῶν ἐκδηλώσεων τοῦ κ.
Παγκάλου, ὅτι ὅλα αἱ ἐλπίδες ἐκείνων τῶν
ὁμοφρόνων ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Παγκά-
λου ἀνευρέθη τέλος ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ, ὁ ἱκα-
νὸς νὰ τιμωρήσῃ τὸν κακοποιὸν Βενιζελισμόν,

ἀποδεικνύονται φροῦδαι. Πρὸ δύο μηνῶν ὁ κ.
Πάγκαλος ἐπεκέρυξεν ἥς λησθῇ τὸν Πλα-
στήραν βυσσοδομήσαντα τὴν ἀνατροπὴν του καὶ
ὥρισεν ἀμοιβὴν διὰ τὴν σύλληψίν του καὶ τὴν
κατάδοσίν του 500.000 δραχμῶν. Ἡ ἐπικέρυ-
ξις αὕτη ἐδημοσιεύθη πομπωδῶς ὑπὸ τοῦ Τύ-
που καὶ κατεχωρήθη καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα
τῆς Κυβερνήσεως. Μετὰ δύο μῆνας, αὐτὸς ὁ κ.
Πάγκαλος διατάσσει τὴν προεδρεῖαν νὰ πληρώ-
νῃ τὴν σύνταξιν τοῦ ἐπικηρυγμένου Πλα-
στήρα.

Πρὸ ὀκταμήνου ὁ κ. Πάγκαλος ἐγαράκτη-
ρισε δι' ἐπισήμου ἀνακινωθέντος τὸν Ἐλευθέ-
ριον Βενιζέλον ἐχθρὸν τῶν ἐθνικῶν συμφερόν-
των. Μετὰ 8 μῆνας ὁ κ. Πάγκαλος ἐκθειάζει
ἐν Κρήτῃ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν τοῦ κ. Ἐλευθ.
Βενιζέλου καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ ἀντιπροσω-
πεύσῃ τὰς ἐλληνικὰς ἀπόψεις πρὸς τὴν ἀγγλι-
κὴν κυβέρνησιν ἐπὶ τῶν πολεμικῶν πιστώσεων
καὶ τοῦ πολεμικοῦ χρέους τῆς Ἑλλάδος πρὸς
τὴν Ἀγγλίαν. Πρὸ 8 μηνῶν αὐτὸς ὁ κ. Πάγ-
καλος ἀπέλυσε τὸν Κυριάκον Βενιζέλον, υἱὸν
τοῦ πατρὸς, ἀπὸ τῆς θέσεώς του ὡς Γεν. προ-
ξένου τῆς Ἑλλάδος ἐν Παρισίοις. Μετὰ 8 μῆ-
νας ὁ κ. Πάγκαλος καλεῖ ἐκ Παρισίων τὸν κ.
Κυριάκον Βενιζέλον, διὰ νὰ τοῦ ἀναθέσῃ τὸ ὑ-
πουργεῖον τῆς Παιδείας.

Λέγεται ὅτι οὕτω πράττων ὁ κ. Πάγκαλος,
ὅτε μὲν ἐμφανιζόμενος ὡς ἐχθρὸς τοῦ Βενιζε-
λισμοῦ, ὅτε δὲ ὡς φίλος, ἀποβλέπει εἰς τὴν
διάσπασιν τῶν παρατάξεων, τῆς Βενιζελικῆς
καὶ Ἀντιβενιζελικῆς. Δὲν δυνάμεθα νὰ ὑπο-
στηρίξωμεν, ὅμως ὅτι ἡ Βενιζελικὴ παράταξις
διεσπάσθη, ἀφοῦ Παγκαλισμὸς καὶ Βενιζε-
λισμὸς εἶναι, καθ' ἡμᾶς, μία ἀδιάρητος καὶ ἀ-
διάσπαστος οἰκονομία. Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὴν
ἀντιβενιζελικὴν παράταξιν, θὰ ἡμεῖς ἀνελικρι-
νεῖς, ἂν δὲν ἐπιστοποιοῦμεν, ὅτι αἱ τοιαῦται ἐ-
νέργειαι τοῦ κ. Παγκάλου συνετέλεσαν, ὥστε
ἀρκετοὶ πολιτευόμενοι τῶν ἐπαρχιῶν, εἰς κομ-
ματικὰ ὀφέλη καὶ εἰς τὴν ἐδραίωσιν τῆς τοπι-
κῆς κομματικῆς τῶν ἰσχύος ἀποβλέποντες, προσ-
ῆλθον ἐνίσχυται τῆς «καταστάσεως» τοῦ κ. Παγ-
κάλου καὶ ὑπεστήριξαν αὐτὸν κατὰ τὴν προε-
δρικὴν ἐκλογὴν. Ἐχομεν πλήρη κατάλογον τοι-
ούτων πολιτευομένων. Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν
οὕτων τάξεων—ἀφελεῖς ὁμόφρονες—δὲν παρε-
λείψαν θεωροῦντες ὅτι ὁ κ. Πάγκαλος ἐκτροχῆ
ἐχθρὸς τοῦ Βενιζελισμοῦ, νὰ ἐνισχύσουν τὴν
«κατάστασιν» ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι συνήρουν
εἰς προσπάθειαν ὑπαγορευομένην καὶ ὑπὸ τῆς
πολιτικῆς αὐτῶν συνειδήσεως.

Πάντες οὗτοι καλοῦνται τώρα νὰ πανηγυ-
ρίσωσιν, οἱ πρῶτοι διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν
ἀστάθειαν καὶ οἱ δεῦτεροι διὰ τὸ ἀσθενὲς αὐ-

τῶν πολιτικῶν αἰσθητήριον.

Τὴν περίοδον τῶν αἱματηρῶν οἰκονομικῶν δια-
δέχεται ἡ περίοδος τῶν ἀλογίστων σπαταλῶν.
Διὰ Διατάγματος διορίσθησαν δύο νέοι Γενικοὶ
διοικηταί, Θράκης ὁ κ. Μανιατόπουλος καὶ Ἱπ-
πείρου ὁ κ. Γιαμαρέλος, μὲ βαθμὸν ὑφυπουργοῦ.
Ὅλοι ἐνθυμούμεθα ὅτι, ὅταν τὸ πρῶτον
ἀνέλαβε τὴν διακυβέρνησιν τῆς Χώρας τὸν Φε-
βρουάριον τοῦ 1915, ὁ ἀείμνηστος Δημήτριος
Γούναρης, προσέβη εἰς τὴν ὁλοσχερῇ κατάργη-
σιν τοῦ θεσμοῦ τῶν Γενικῶν Διοικήσεων ὡς ἄ-
κρως δαπανηροῦ καὶ οὐδὲν προσθέτοντος εἰς τὴν
διοίκησιν. Δυνατὸν νὰ ὑποστηρίχῃ ὅτι ὁ ἀεί-
μνηστος ἐκεῖνος πολιτικὸς ἀνὴρ, προβάς εἰς τὴν
κατάργησιν, ἐξηναγκάσθη ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἱ-
κανῶν διοικητικῶν φουσιγνωμομένων, ἐξ ὧν βρῖθει
ἐσχάτως ἡ Ἑλλάς. Ὅπως ὁποῦτε ὅμως καὶ ἂν
ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, σημειοῦμεν τὸ γεγονός, ὅτι,
καθ' ἣν στιγμὴν ἐν Γαλλίᾳ ὁ κ. Ἰωσήφ Κα-
γιώ, ἐφαρμόζων πράγματι πολιτικὴν αὐστηρῶν
οἰκονομικῶν, προσέβη ἀκόμη καὶ εἰς τὴν κατάρ-
γησιν τῶν Νομαρχιακῶν Συμβουλίων, ἡμεῖς ἐν
Ἑλλάδι δημιουργοῦμεν νέας δαπανηρὰς ὑπηρε-
σίας ὑπὸ συνθήκας οἰκονομικὰς στενοχωρίας,
παρομοίας πρὸς ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας διέρχεται
ἡ Γαλλία.

Οἱ μισθοὶ τῶν ἀξιωματικῶν ἡρῆθησαν καὶ
αὐθις διὰ Νομοῦ Διατάγματος τοῦ εἰδικοῦ προ-
πολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, ἐ-
πιβαρυνθέντος εἰσέτι δι' ἑκατὸν νέων ἑκατομ-
μυρίων δραχμῶν. Ἀνεκοινώθη ὅτι μελετᾶται
καὶ ἡ αὐξήσις τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλ-
λῆλων. Ἡ χώρα οἰκονομικῶς ἀνασυγκροτεῖται
καὶ τὸ οἰκονομικὸν μέλλον αὐτῆς προοιωνίζεται
αἰσίων...

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Παναπηρικῆς Συνελεύσε-
ως ἀπηύθυνε πρὸς τὴν «Νέαν Ἐποχὴν» μακρο-
σκελὲς ἔγγραφο, δι' οὗ διεκτραγωδεῖται ἡ ἀ-
ναγκαιότης τῆς Πολιτείας, ἐξακολουθούσης νὰ
ἀδιαφορῇ παντελῶς περὶ τῆς σημερινῆς θέσε-
ως τῶν ἀναπήρων, οἱ ὁποῖοι ἀναγκάζονται νὰ
ἀπευθυνοῦν πλέον εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτο-
βουλίαν τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, ἐπικαλούμε-
νοι τὴν συνδρομὴν τῆς.

Ἡ ἀνάγκη λόγου συντάξεως ἡ ὑπὸ τῆς Πολι-
τείας εἰς τοὺς ἀναπήρους χορηγουμένη, εἶναι
κατωτέρα τῆς τοῦ Νόμου ΣΠ τοῦ 1852, χωρὶς
νὰ ληρθῇ ὑπ' ὅψιν ἡ αὐστηρὰ τροποποίησις τοῦ
πίνακος τῶν νόσων καὶ ἀναπηριῶν, δι' οὗ οὐ-
σιαστικῶς αἱ ἀναπηρίαὶ ἐπεβιβάσθησαν εἰς πο-
λὺ χαμηλότερα ἐπίπεδα. Καὶ ὅμως ἡ ἀσφαι-
ρὸς αὕτη σύνταξις δι' ἀσυστόλου τῶν Νόμων

καταστρατηγήσεως διαφοροτρόπως κατακρατείται υπό της Πολιτείας.

Και ως να μη ἤρκει τοῦτο, διὰ τῆς Νομοθετικῆς εὐχερείας κατεπατήθησαν διὰ τοῦ τελευταίου Ν. Δ. «Περὶ τῆς προποιοῦσας τέλους ἀδείας ἐπιτηδεύματος κλπ.» καὶ αὐτὰ τὰ κεκτημένα προνόμια τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ τέλους ἀδείας, τοὔτεστιν ἐκ τῆς ἀμέσου πλέον φορολογίας, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἀπῆλθοι, μὴ δυνάμενοι νὰ τραποῦν εἰς χειρωνακτικὰς ἐργασίας, εἶναι ὑποχρεωμένοι κατὰ μεγίστην πλειονότητα νὰ στραφοῦν πρὸς τὸ βιοτεχνικὸν στάδιον, ἐφ' ὅσον ἐξαιροῦνται μόνον οἱ ἀποδεδειγμένως ἄποροι τοῦ ἐν λόγῳ Ν. Δ., γνωστοῦ ὄντος ὅτι οἱ ἀποδεδειγμένως ἄποροι δὲν δύνανται ἐλλείψει πόρων καὶ κεφαλαίων νὰ στήσουν οἰονόηποτε ἐπάγγελμα.

Ἀλλὰ καὶ τὸ προνόμιον τῆς λιανικῆς πωλῆσεως τοῦ καπνοῦ παρ' ἀναπήρων καὶ θυμάτων πολέμου, ἐξαγορασθὲν ἀντὶ διακοσίων δραχμῶν ἐτησίως ὑπὸ τῶν ἀναπήρων, συνεπῆγεν ἀπώλειαν συντάξεως, συνεπέα τῆς μεταγενεστέρας ὑπ' ἀρ. 1113 ἐμπιστευτικῆς παρανόμου διαταγῆς.

Δυστυχῶς, ἡ ἀντίληψις αὕτη ἐγενικεύθη κατὰ τρόπον προκαλοῦντα τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν τῶν ἀναπήρων ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς ἀστυνομίας Πόλεως, ἡ ὁποία, ἀρνούμενη τὴν ἔγγραφισιν θέσεων περιπτέρων δι' ἀναπήρους, χορηγεῖ τὸ δικαίωμα εἰς ἰδιώτας τοποθετήσεως καθ' ὅλα ὁμοίον πρὸς τὰ περίπτερα παραπηγμάτων.

Δηλαδὴ διὰ τῶν μέτρων τούτων τῆς Πολιτείας οὐδὲν προνόμιον οἰκονομικὰν χορηγεῖται

εἰς τοὺς ἀναπήρους, εἰς τὰς εὐγενεῖς δηλονότι ὑπάρξεις, αἵτινες ἠγωνίσθησαν διὰ τὴν πατριόφρονησιν τῶν ἐθνικῶν δικαίων, τούναντιον δὲ συστηματικὴ καταστρατηγήσις καὶ τῶν ἐλαχίστων κεκτημένων ἀσημάτων προνομίων ἐφαρμόζεται, πράγμα τὸ ὁποῖον οὐδόλως καθίσταται ἐποικοδομητικὸν διὰ τὸ κράτος.

Ἐχομεν τὴν γνώμην, ὅτι ἡ Πολιτεία, συναισθανομένη τὴν ὑποχρέωσιν, ἣν ἔχει ἀπέναντι τῶν ἀναπήρων καὶ θυμάτων Πολέμου διὰ τῆς ἀμέσου καὶ ἐπαρκούς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως, δὲν θὰ διστάσῃ νὰ προβῇ εἰς ὁλοκληρωτικὴν ἱκανοποίησιν τῶν δεδικοιολογημένων αἰτημάτων των, ἢ πραγματοποιήσας τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ ὅχι μόνον ζήτημα ὑφίστης ἐθνικῆς σπουδαιότητος καὶ τιμῆς, ἀλλὰ εἶναι καὶ ὑποχρέωσις καὶ συμφέρον ἐθνικὸν καὶ κοινωνικόν.

Ἡ «Νέα Ἐποχὴ» καταλέγει ἡδὴ μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς συνεργατῶν τὸν ἰδανικὸν ἰδεολόγον πολιτευτὴν Ἀττικῆς κ. Κωνστ. Ι. Ἀγγελόπουλον τέως πρόεδρον τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Δημοψηφίσματος περὶ Βασιλείας ἢ Δημοκρατίας.

Ὁ ἐκλεκτὸς ἡμῶν συνεργάτης θέλει συνεχίσει ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς τεύχους τὴν μελέτην αὐτοῦ περὶ «Πολιτικῶν μεταβολῶν ἐν Ἑλλάδι», ἥς τὸ πρῶτον μέρος ἐδημοσιεύθη ἤδη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 91ον τεύχος. Ἐν τῷ παρόντι τεύχει δημοσιεύεται χαρακτηριστικώτατον ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Γίββωνος ἄρθρον τοῦ κ. Ἀγγελοπούλου περὶ «Π ρ α ι τ ω ρ ι α ν ὦ ν» τοῦ ὁποίου τὴν ἀνάγνωσιν ἰδιαιτέρως συνιστῶμεν.

ΔΙΑ ΝΑ ΜΗ ΔΙΑΚΟΠΗ Η ΕΚΔΟΣΙΣ!

ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ ΠΟΡΟΣ ἐφ' οὗ στηρίζεται ἡ ἐκδοσις τῆς «Νέας Ἐποχῆς» καὶ τῆς Πολιτικῆς Ἱστορίας τοῦ Δημητρίου Γούναρη, εἶναι αἱ συνδρομαὶ τῶν ἀξιοτίμων κ.συνδρομητῶν μας. Αἱ καθυστέρήσεις τῶν συνδρομῶν, αἱ ὁποῖαι ἀνῆλθον εἰς ποσὸν ἀφαντάστως μέγα διὰ πτωχὴν ἐπιχείρησιν, οἷα ἡ τῆς ἐκδόσεως τῆς «Νέας Ἐποχῆς», δημιουργεῖ σοβαρὰς δυσχερείας διὰ τὸ μέλλον τῆς ἐκδόσεως τῆς «Νέας Ἐποχῆς» καὶ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς Ἱστορίας Δ. Γούναρη. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀξιοτίμων

κ.συνδρομητῶν ἡμῶν θὰ θελήσῃ νὰ διακοπῇ ἡ ἐκδοσις τῆς «Νέας Ἐποχῆς» καὶ νὰ μείνῃ εἰς τὸ μέσον ἡ ἐκδοσις τῆς συλλογῆς τῶν φωτεινῶν ἐκφάνσεων τῆς Πολιτικῆς Ἱστορίας τοῦ Μεγάλου Ἐθνομάρτυρος Δημητρίου Γούναρη. Μὲ τὴν πεποίθησιν ταύτην παρακαλοῦμεν θερμότερα πάντας τοὺς καθυστεροῦντας τὰς συνδρομὰς των ὅπως σπεύσωσιν εἰς τὴν καταβολὴν αὐτῶν διευκολύνοντες ἡμᾶς εἰς τὴν Ἱδεολογικὴν προσπάθειαν ἣν ἀνελάβομεν.

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως)

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ διὰ τοῦ σχηματισμοῦ κυβερνήσεως Ζαβιτοάνου ἐπάνοδος τῆς Χώρας εἰς τὴν πολιτικὴν ὁμαλότητα, ὡς καὶ ἡ ἐξαγγελιομένη ταχεῖα διενέργεια τῶν ἐκλογῶν ἔσχον εὐνοϊκὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν τιμῶν τῶν διαφόρων ἀξιών καὶ χρεωγράφων, αἵτινες πλὴν τῆς σταθερότητος, ἣν ἐπέδειξαν καθ' ὅλην τὴν διαρρευσάσαν ἐβδομάδα, ἐκινήθησαν κατὰ τὰς τελευταίας αὐτῆς ἡμέρας καὶ εἰς ἐλαφρῶς βελτιωμένα ἐπίπεδα.

Ἐξ ἄλλου, ἡ εἰδησις τῆς συνάψεως τοῦ Σουηδικοῦ δανείου διὰ τῆς μονοπωλιακῆς παραχωρήσεως τῆς κατασκευῆς πυρῶν, ὡς καὶ ἡ παρὰ τῆς κυβερνήσεως δημοσιευθεῖσα πληροφορία περὶ ἀναμονῆς τῆς συνάψεως ἐτέρου ἐκ 3 1)2 ἑκατομμυρίων λιγῶν δανείου συνετέλεσεν, ὥστε ἡ τιμὴ τοῦ ξένου συναλλάγματος, ἥτις εἶχεν ὑπερβῇ τὰς 400 δραχ. κατὰ λίραν, νὰ καμφθῇ ἐλαφρῶς διατηρηθεῖσα εἰς τὰ ἐπίπεδα τῶν 395 δραχ.

Τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς χρηματιστηριακῆς μας ἀγορᾶς συνίσταται διὰ τὴν τελευταίαν σειρὰν τῶν ἐβδομάδων εἰς τὴν μετὰ σταθερότητος διατήρη-

σιν τῶν τιμῶν καὶ εἰς ζωηρότητα συναλλακτικὴν, ἥτις, καὶ ἂν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνταποκρινόμενη πρὸς ἐκείνην, ἥτις ὀφείλει νὰ κρατῇ πάντως ἐπιδεικνύει σαφῶς τὴν βαθμιαίαν τοῦ Χρηματιστηρίου μας ἀνάρρωσιν ἀπὸ τὴν τελευταίαν μεγάλην συναλλαγματικὴν διακύμανσιν καὶ ἀπὸ τὴν χρονίσασαν κάπως ἐπιφυλακτικότητα καὶ ἀπραξίαν.

Παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἀνεκοινώθη, ὅτι κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ, ἵνα μελετήσῃ τὴν ἐπιβολὴν φορολογίας εἰς τοὺς ἀγάμους ἀνερχομένης εἰς 3000 μὲν δραχ. διὰ τοὺς ἄγοντας ἡλικίαν ἄνω τῶν 24 ἐτῶν καὶ κάτω τῶν 40, εἰς 1000 δὲ δραχ. διὰ τοὺς ἄνω τῶν 40.

Διὰ συμβάσεως παραχωρεῖται μονοπωλιακῶς ἡ κατασκευὴ πυρῶν εἰς Σουηδικὴν ἐταιρείαν. Ὡς ἀντάλλαγμα ἡ ἐν λόγῳ ἐταιρεία χορηγεῖ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν δάνειον ἐξ 1 ἑκατομμ. λιγῶν, ἐξ ὧν 60,000 διετέθησαν δι' ἔξοδα μεσιτείας.

Π. Ε. Γ.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣΗΣ ΟΛΓΑΣ

Ὁ βίος τῆς ἐν Ρώμῃ. — Ἐν μέσῳ προσφιλῶν ἀναμνήσεων καὶ πατριωτικῶν ἐλπίδων. — Ἡ ἐπιθυμία τῆς Σεπτῆς Ἀνάσσης νὰ διέλθῃ τὰς τελευταίας τῆς ἡμέρας εἰς τὴν Ἑλλάδα. — Βασιλεῖς, πρίγκηπες καὶ ἐπίσημοι εὐλαβεῖς ἐπισκέπται τῆς.

(Ἀπὸ τὸν «Ἀγγελιαφόρον τῆς Ρώμης» τῆς 22 Μαΐου 1926)

«Εἰς μίαν μικρὰν ἐπικυλιν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ λόφου τοῦ Βίλλας Γκλόρι, ἐναντι τοῦ βλοσυροῦ λόφου τοῦ Μόντε Μόρια, ἤλθεν ἐσχάτως ἵνα ἐγκατασταθῇ ἡ Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος Ὁλγα. Ἡ πενθοῦσα γηραιὰ Βασίλισσα, ἀνεψιὰ τοῦ Τσάρου Νικολάου Α', χήρα τοῦ Γεωργίου Α', τῆς Ἑλλάδος καὶ μητὴρ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, κατόπιν τόσων συμφορῶν καὶ τόσων πενθῶν ἅτινα ἐπλήξαν τόσον τὴν πρό τοῦ γάμου τῆς ὅσον καὶ τὴν μετ' αὐτὸν οἰκογενεῖάν τῆς, ἤλθεν εἰς τὴν φιλόξενον Ρώμην διὰ νὰ εὖρη καταφύγιον. Ὡς ἡ ἡμετέρα οἰαδήποτε ἰδιωτικῆς κυρία, ἡ Βασίλισσα Ὁλγα οὐδὲν ἔκτακτον δικαίωμα ἐζήτησε καὶ ὡς ξένῃ ἔκαμεν ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ τὴν περὶ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς τῆς σχετικὴν δήλωσιν. Μετέφερεν ἐξ Ἀθηνῶν ὅλα τὰ ἐπιπλά τῆς καὶ τὰ προσφιλέα εἰς αὐτὴν ἀντικείμενα μὲ τὰ ὁποῖα ἐκόσμησε τὸ ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ υἱοῦ τῆς Χριστοφόρου ἰδιαιτέρον διαμέρισμα τῆς. Μὲ ἄπειρον ἀγάπην διηρθέησεν ἐν πρὸς ἐν ὅλα τὰ συνδεόμενα μὲ τὴν

ζωὴν τῶν προσφιλῶν τῆς ἐνθύμια—τὰς προσωπογραφίας, τὰς εἰκόνας, τὰ ἀγάλματα, τὰς μικρογραφίας, τὰ παράσημα τοῦ ἀειμνήστου συζύγου τῆς, εἰς τρόπον ὥστε τὸ σάλονι τῆς εἶναι πραγματικὸν Μουσεῖον διὰ τὸν ἐπισκέπτην, διότι διὰ τὴν βασίλισσαν εἶναι καὶ τι περισσότερον ἀπὸ ζῶν—τὸ ἱερὸν ὁλοκλήρου τῆς ζωῆς τῆς. Καὶ εἰς τὸν γράψαντα τὰς γραμμὰς αὐτὰς, ἡ Βασίλισσα Ὁλγα, μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὴν ἀγαθότητα εὐηρεστήθη νὰ δείξῃ ἐν πρὸς ἐν ὅλα τὰ ἐνθύμια ταῦτα.

Ἐψηλὴ περιβεβλημένη τὴν μελανὴν τῆς χηρείας ἐσθήτα καὶ τὴν ὀλόλευκον κόμην ἐσφηνμένην ἐντὸς μοναχικῆς σκαυφίας, ἡ Βασίλισσα ἐπιδεικνύει μίαν πρὸς μίαν τὰς εἰκόνας καὶ τὰ ἐνθύμια, κινουμένη μετὰ νεανικῆς ἐκκλησίας μετὰ τῶν ἐπίπλων: «Ἐστὶ ἡμετέρα οἰαδήποτε ἰδιωτικῆς κυρία, ἡ Βασίλισσα Ὁλγα οὐδὲν ἔκτακτον δικαίωμα ἐζήτησε καὶ ὡς ξένῃ ἔκαμεν ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ τὴν περὶ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς τῆς σχετικὴν δήλωσιν. Μετέφερεν ἐξ Ἀθηνῶν ὅλα τὰ ἐπιπλά τῆς καὶ τὰ προσφιλέα εἰς αὐτὴν ἀντικείμενα μὲ τὰ ὁποῖα ἐκόσμησε τὸ ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ υἱοῦ τῆς Χριστοφόρου ἰδιαιτέρον διαμέρισμα τῆς. Μὲ ἄπειρον ἀγάπην διηρθέησεν ἐν πρὸς ἐν ὅλα τὰ συνδεόμενα μὲ τὴν

τὸν ἐδολοφόνησαν ἐν Θεσσαλονίκῃ...»

Ἀλλὰ τὰ περισσότερα ἐνθύμιά της ἡ Βασίλισσα ἀφῆκεν εἰς τὸ Ταττίον ἐνθα τὸ διαμέριμά της μένει κενὸν καὶ ἐσφραγισμένον.

«Θὰ εὐτυχίσω, ἄρα γε, νὰ ἀποθάνω ἐκεῖ ὅπου ἐγεννήθησαν καὶ ἐμεγάλωσαν τὰ τέκνα μου, ὅπου ἀναπαύονται ὁ σύζυγός μου καὶ ὁ ἑγγονός μου Ἀλέξανδρος;» ἐρωτᾷ σκεπτικῇ καὶ περιλυπῶς ἡ γηραιά Βασίλισσα τὸν ἑαυτὸν της μᾶλλον παρὰ τὸν συνομιλητὴν της.

Ἐπειτα συνέχεται ταχέως ἐκ τῶν μελαγχολικῶν αὐτῶν σκέψεων της καὶ, σχεδὸν εὐθυμῶς, δεικνύει καὶ ἐπὶ τοῦ τραπέζιου της βιβλία: Τὴν «Θείαν Κωμωδίαν» τοῦ Δάντου, τὴν «Καρδίαν» τοῦ Ντέ Ἀμίτς μετὰ συγκινεῖ βαθέως. Εἶναι βιβλίον πραγματικῶς Ἰταλικόν, διδάσκον εἰς τοὺς νέους τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸν Βασιλέα. Δὲν δύναται νὰ λέγῃ ὅτι ἀγαπᾷ τις τὴν πατρίδα του ἢ δὲν εἶναι ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Βασιλέα του. Καὶ ὅμως ἡ θεμελιώδης αὕτη ἀρχὴ τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν πατρίδα ἔχει λησμονηθῇ σχεδὸν πανταχοῦ· εὐτυχῶς οὐχὶ ἐν Ἰταλίᾳ, ἣν ὁ Θεὸς ἀνταμείβει δίδων δύναμιν, τάξιν καὶ εὐπρίαν εἰς αὐτήν. Ἀδῶν τὴν Ἰταλίαν καὶ δὲν θὰ φύγω ἐντεῦθεν παρὰ μόνον ὅταν θὰ δυνῶ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἐκεῖ θέλω νὰ ἀποθάνω...

—Ἡ Μεγαλειότης σας ὁμιλεῖ πολὺ περὶ τοῦ θανάτου, τὸν σκέπτεσθε πολὺ...

—Καὶ τί θὰ ἔπρεπε νὰ σκέπτομαι εἰς τὴν ἡλικίαν εἰς τὴν ἔφθασα;

—Ἡ Μεγαλειότης σας λατρεύεται ἀπὸ τὴν Οἰκογένειάν σας...

—Ἡ οἰκογένειά μου εἶναι διεσκαοπισμένη ἀνὰ τὸν κόσμον· ἂν τοῖλάχιστον μοὶ ἔδιδεν ὁ Θεὸς νὰ τὴν ἴδω ὅλην ἡνωμένην καὶ πάλιν! Τὸν χειμῶνα αὐτὸν παρηγορήθη καὶ ἄλλως διὰ τῆς ἐπισκέψεως ὅλων σχεδὸν τῶν υἱῶν μου...

Πράγματι, ὁ πρίγκηψ Ἀνδρέας ἦλθε καὶ ἐπέρασεν ἐβδομάδας τινὰς μετὰ τῆς μητρὸς του, ὁ πρίγκηψ Νικόλαος εὐρίσκειται νῦν παρ' αὐτῇ, ἡ πριγκίπισσα Μαρία, χήρα τοῦ Μεγάλου Δουκῆ Γεωργίου, τουφεκισθέντος ὑπὸ τῶν Μπολσεβίκων, εἶναι ἐγκατεστημένη ἐν Ρώμῃ συγγαίᾳ δὲ ἔρχονται ἐκ Φλωρεντίας ἡ Βασίλισσα Σοφία μετὰ τὰς θυγατέρας της· ἡμέρας τινὰς διῆλθε παρὰ τῇ μάμμῃ του Βασιλέως Ὀλγα καὶ ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Β' καὶ ἀναμένεται συντόμως εἰς Ρώμην ἡ ἑγγονὴ της πριγκίπισσα Ἑλένη τῆς Ρουμανίας.

—Ἀλλ' ἐν τῇ ἀγάπῃ τῶν γερόντων ὑπάρχει καὶ πολὺ ζήλοτυπία, ἐξηκολούθησεν ἡ Βασίλισσα μειδώσα. Θὰ ἤθελα ὅπως ὅλοι οἱ ἀγαπημένοι μου εὐρίσκονται πάντοτε πλησίον μου.

Καὶ πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν προσφιλῶν αὐτῇ προσώπων, ἰδίως ὅταν ὑποφέρωσιν, ἡ Βασίλισσα, ὡληφροῦσα τοὺς κόπους καὶ τὰς ταλαιπωρίας, προθύμως ἀναλαμβάνει μακρὰ ταξείδια· οὕτως, ἀμέσως ἐδραμεν εἰς Ἀγγλίαν παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τῆς ἀνδραδέλφης της, Βασίλισσης Ἀλεξάνδρας τὴν ὁποίαν ἡγάπα ὡς ἀδελφὴν, διὰ νὰ τὴν ἀνακουφίσῃ μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς. Διὰ τῆς βίας σχεδὸν οἱ υἱοὶ της κατώρθωσαν νὰ τὴν καταπείσουν νὰ μὴ ἐπιχειρήσῃ τὸ μακρὸν μέχρι Βουκουρεστίου ταξίδιον, ὅπου ἤθελε νὰ μεταβῇ ἵνα παρηγορήσῃ τὴν ἑγγονὴν της πριγκίπισσαν Ἑλένην κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου.

Ἡ ζωὴ ἦν διάγει ἐν Ρώμῃ ἡ Βασίλισσα Ὀλγα εἶναι ἀπλουστάτη. Τὰς ὥρας της διέρχεται ἀπασχολουμένη εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν της ἣν κρατεῖ ἡ ἰδία καὶ ἀκολουθοῦσα τὰς μακρὰς λειτουργίας τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πλατείας Καθούρ—ἐνθα καθὲ Κυριακὴν οἱ Ρῶσοι πρόσφυγες μετ' εὐλαθείας ὑποκλίνονται ὅταν διέρχεται ἡ ἀνεψία τοῦ Νικολάου Α'. Ἡ Βασίλισσα Ὀλγα σπανίως δέχεται ἐπισκέψεις. Αἱ πύλαι τῆς ἐπαύλεως της δὲν ἀνοίγονται εἰς ἐορτὰς καὶ δεξιώσεις, ἀλλὰ μόνον εἰς προσφιλεῖς καὶ ἀφωσιωμένα πρόσωπα. Συχνότατα ἐπισκέπτεται τὴν γηραιάν Βασίλισσα ἡ Βασίλισσα τῆς Ἰταλίας Ἑλένην καὶ τὴν ὁσώτως ἐπισκέπτονται τὴν ἑπαυλιν «Ἀναστασίαν» οἱ πρίγκηπες τῆς Ἑσθίας, ἑγγονοὶ τῆς Βασίλισσης Ὀλγας. Ὅποιοιδήποτε ἐπιφανῆς πόσωπιν διέλθῃ διὰ Ρώμης μεταβαίνει ἵνα ὑποβάλῃ τὰ σέβη του εἰς τὴν Βασίλισσαν Ὀλγαν καὶ αὐτὸς ὁ πρῶτος Βασιλεὺς Θεοδωρὸς τῆς Βουλγαρίας μετέβη ἵνα ὑποβάλῃ τὰ σέβη του εἰς τὴν μητέρα Ἐλενίαν ὅστις δεινῶς τὸν ἐνίκησε τῷ 1913 κατὰ τὸν δευτέρου Βαλκανικὸν πόλεμον. Ἡ Βασίλισσα Ὀλγα μετ' ἄκρας ἀγαθότητος ἐπανέσχεον εἰς τὴν συνάντησιν τοῦ Θεοδωρῶντος παλαιᾶς ἀναμνήσεως, ὑπενηθύνετο εἰς αὐτὴν ὅτι τὸν εἶχε συναντήσει ὅταν ὁ ἥδη γέρον Βούλγαρος Βασιλεὺς ἦεν μόλις ἐπταετής. Καὶ ἐ ὑπονοήσας τῶν Ἑλβετικῶν τῆς Ἑλλάδος ν. Λουκάς Ρούσος, ὅταν εὐρίσκειτο ἐν Ρώμῃ, εἶπεν ἐπισκεσθῇ τὴν Βασίλισσαν Ὀλγαν. Διότι ἡ γηραιά γῆρα τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Α' ἴσταται ὑπεράνω τῆς πολιτικῆς, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Μπολσεβίκοι τῇ εἰς τὸν ἐπιτρέψῃ νὰ φύγῃ ἐκ Ρωσσίας, ἐνθα εἶχεν ἀποκλεισθῇ κατὰ τὴν ἐκκρίσιν τῆς ἐπαναστάσεως. Ἦτο φανερόν τὸ ταξίδιον ἐκείνου ἐν τρίτῃ θέσει, μετὰ τῶν ἀτερμόνων παρωμένων πεδιάδων, ἀλλ' ἡ Βασίλισσα Ὀλγα οὐδὲν ἔπαθεν.

Ἐνίστα ἡ Βασίλισσα κατέρχεται εἰς τὴν

πόλιν, συνοδευομένη ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῶν τιμῶν κυρίας της, δεσποινίδος Μπαλτατζή ἡ ὑπὸ τοῦ αὐτάρχου Στούκερ διὰ νὰ κάμῃ ὁψώνια ἡ διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τινὰ. Πολὺ ὀλίγοι δὲ, βλέποντες τὸ πολυτελὲς μελάνον αὐτοκίνητον ὃ ὀδηγεῖ σὺν μετ' ἀπλῆν οἰκιστολήν, ἀναγνωρίζουσιν ἀνεψίαν Παύλου, σύζυγον Βασιλέως, μίαν Ἐνσιλέως μητέρα, ἐν τῷ προσώπῳ τῆς γηραιᾶς δεσποινίδος καὶ συγγενῇ αὐτοκρατόρων. Ἄν

συμβῇ νὰ συναντήσῃ καὶ τὸν τιμῶν, ἡ Βασίλισσα σταματᾷ, τὸ θωπεύει, τὸ παρηγορεῖ καὶ, ἂν πληροφόρηθῇ περὶ θλίβερας τινος ἀνθρωπίνης δυστυχίας, ἐπεμβαίνει ἀμέσως ἵνα βοηθήσῃ καὶ ἀνακουφίσῃ τοὺς πάσχοντες.

Οὕτω μεταξὺ προσφιλῶν ἀναμνήσεων καὶ γλυκειῶν ἐλπίδων, μεταξὺ ἐκδηλώσεων ἀφωσιώσεως καὶ θεαρέστων ἐργῶν, ζῇ ἐν Ρώμῃ ἡ Βασίλισσα Ὀλγα τῆς Ἑλλάδος.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΟΙ ΠΡΑΙΤΩΡΙΑΝΟΙ

(ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΕΔ. ΓΙΒΒΩΝΟΣ)

ὑπὸ τοῦ κ. ΚΩΝΣΤ. Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ
(Τέως Προέδρου τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου)

Α

Εἰς τοὺς εὐκλεεῖς χρόνους τῆς Ρωμαϊκῆς Δημοκρατίας, ὁ Ρωμαϊκὸς στρατὸς ἦτο στρατὸς ἐθνικός, ὑπέκυν εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Συγκλήτου καὶ τοῦ ρωμαϊκοῦ λαοῦ. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς δημοκρατίας καὶ τὴν ἀνακήρυσιν τῆς αὐτοκρατορίας, ὁ ρωμαϊκὸς στρατὸς ἦτο στρατὸς ἀποκλειστικῶς ὑπέκυν εἰς τὸν αὐτοκράτορα.

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοκρατορίας, τὰ στρατιωτικὸν σῶμα, τὸ ὅποιον ἐπαίε σπουδαιότατον μέρος εἰς τὴν ρωμαϊκὴν ἱστορίαν, ἦτο τὸ σῶμα τῶν Πραιτωριανῶν, τὸ ὅποιον ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος Αὐγούστου.

Ὁ πανοῦργος οὗτος τύραννος, πεπεισμένος ὅτι οἱ νόμοι δύναται μὲν νὰ δώσωσι χροιάν τινα εἰς σφετερισθεῖσαν ἐξουσίαν, ἀλλ' ὅτι ἡ ἰσχὺς μόνη τῶν ὅλων δύναται νὰ τὴν στηρίξῃ, συνέστησε τὸ τρομερὸν τοῦτο σῶμα τῆς φρουρᾶς τῶν Πραιτωριανῶν, ἐτοίμων νὰ ὑπερασπίσωσι τὸ πρόσωπον τοῦ αὐτοκράτορος, νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ νὰ προλάβωσιν ἢ νὰ καταπνέωσιν, εὐθὺς ἀμέσως, πᾶσαν κίνησιν πρὸς ἀνταρσίαν. Πρὸς τοῦτο ἔδωκεν ὁ Αὐγούστος εἰς τοὺς Πραιτωριανούς προνομιακὴν θέσιν. Ἐχορήγησεν εἰς τοὺς Πραιτωριανούς διπλοῦν μισθὸν καὶ προνόμια ἄλλα, ἀνώτερα τῶν στρατιωτῶν τῶν ἄλλων σιμάτων. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῆς ἀπλῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν παραστάσεως ἐνέπνεον φόβον, προεκάλεον δὲ καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ ρωμαϊκοῦ λαοῦ, ὁ αὐτοκράτωρ Αὐγούστος, πονήρως φερόμενος, δὲν ἐκράτησεν ἐντὸς τῆς Ρώμης, εἰμὴ τρεῖς λόχους μόνον, οἱ δὲ ἄλλοι λόχοι ἐστρατωνίσθησαν εἰς ἄλλας πόλεις

ἰταλικὰς, ἀλλὰ πλησίον πάντοτε τῆς Ρώμης.

Μετὰ τὸν Αὐγούστον ὁ Τιβέριος, ὁμιὸς καὶ στυγνὸς τύραννος, ἔλαβεν ἕτερον μέτρον ἀποφασιστικόν, τὸ ὅποιον συνεπλήρωσε διὰ παντός τὴν δουλείαν τοῦ ρωμαϊκοῦ λαοῦ. Ὑπὸ τὸ ὑποῦλον πρόσχημα, ὅτι θ' ἀπηλλάσσοντο αἱ πλησίον τῆς Ρώμης ἰταλικαὶ πόλεις τοῦ βάρους τοῦ στρατιωτισμοῦ τῶν Πραιτωριανῶν, καὶ ὅτι διὰ τῆς συγκεντρώσεως εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος θὰ εἰσῆγετο εἰς τὸ σῶμα τοῦτο αὐστηροτέρα πειθαρχία, ἀνεκάλεσεν ὁλόκληρον ἐντὸς τῆς Ρώμης καὶ πλησίον τοῦ. Οὕτως οἱ Πραιτωριανοὶ ὅλοι ἐστρατωνίσθησαν εἰς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον, ὁχυρωθὲν κατὰ τὸν τελειότερον τρόπον, καὶ τὸ ὅποιον ἐνεκα τῆς τοπικῆς τοῦ ἐδέσποζεν ὁλοκληροῦ τῆς Ρώμης.

Φρουροὶ τοιοῦτοι καὶ τοσοῦτον φοβεροί, πάντοτε δὲ ἀπαραίτητοι καὶ ἀναγκαῖοι εἰς τὸν δεσποτισμὸν, ἀπέβησαν πολλὰκις εἰς αὐτοὺς τοῦτους τοὺς αὐτοκράτορας ἐλέθριοι. Οἱ αὐτοκράτορες, εἰσάγοντες ὡς φρουροὺς τῶν ἀνακτόρων τοὺς πραιτωριανούς, ἐδίδαξαν αὐτοὺς νὰ γνωρίζωσι τὴν ἰδίαν δύναμιν καὶ τὴν ἀδυναμίαν τῆς διοικήσεως. Τάχιστα οἱ στρατιῶται οὗτοι ἀντελήφθησαν μετὰ οἰκείας περιφρονήσεως τὰ ἐλαττώματα τῶν δεσποτῶν καὶ ἀπέσεισαν πλέον τὸν πρὸς τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐξουσίαν βαθὺν σεβασμὸν, τὸν ὅποιον ἡ ἀπέστασις καὶ τὸ μυστήριον δύναται μόνον νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς μίαν αὐθαίρετον κυβερνήσιν.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἡδονῶν πλουσίας πόλεως, οἳ ἡ Ρώμη, ἡ αὐθάδεια καὶ ἡ ἰσχύς τῶν πραιτωριανῶν ἐτρέφετο ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς ἀκαταμάχητου αὐτῶν ἰ-

σχύος. Ὑπῆρξεν ἄδύνατον ν' ἀποκρύψωσιν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ Μονάρχου, ἡ ἐξουσία τῆς ρωμαϊκῆς Συγκλήτου, τὸ Δημόσιον Ταμεῖον καὶ ἡ ἔδρα τῆς αὐτοκρατορίας εὐρίσκοντο εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν. Οἱ στερεώτερον καὶ ἀσφαλέστερον ἐγκαθιδρυμένοι αὐτοκράτορες εὐρέθησαν ἡναγκασμένοι ν' ἀναμίσξωσι τὰς θωπείας πρὸς τὰς διαταγὰς καὶ τὰς ἀμοιβὰς πρὸς τὰς τιμωρίας, πρὸς τὸν σκοπὸν ν' ἀποτρέψωσι τοὺς πραιτωριανούς ἀπὸ τῶν ἐπικινδύνων τούτων ἰδεῶν. Ἡ ἀνάγκη ἐπέβαλε νὰ κολακεύωσι τὴν ὑπεροψίαν τῶν πραιτωριανῶν, νὰ παρέχωσιν εἰς αὐτοὺς διασκεδάσεις, νὰ κλείωσι τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ τῶν ἀταξιῶν, ἃς διέπραττον καὶ νὰ ἐξαγοράζωσι τὴν πίστιν αὐτῶν δι' ὑπερβολικῶν δώρων. Ἡ τελευταία αὕτη συγκατάβασις χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸν θρόνον τοῦ Κλαυδίου. ἔκτοτε δὲ οἱ Πραιτωριανοὶ ἠξίωσαν ὡς νόμιμον δικαίωμα παρ' ἐκάστου ἀναγορευομένου αὐτοκράτορος ἑκτακτα χρηματικά ἐπιδόματα.

Ὁ Κλαύδιος, τὸν ὅποιον οἱ Πραιτωριανοὶ ἀνεβίβασαν εἰς τὸν θρόνον, ὑπῆρξεν, ὡς ἔρρεθη, ὁ πρῶτος, ὅστις ἐχορήγησεν εἰς αὐτοὺς χρηματικὰς ἀμοιβὰς. Ἐδωκεν εἰς ἑκαστὸν πραιτωριανὸν quina dena δηλαδή, ὡς ὑπολογίζουσιν εἰδήμονες ἱστορικοὶ, 120 λίρας στερλίνας. Ὅταν ὁ Μάρκος Αὐρήλιος ἀνῆλθε κανονικῶς εἰς τὸν θρόνον μετὰ τοῦ συναυτοκράτορος Λουκίου Βέρρου, ἕκαστος πραιτωριανὸς ἔλαβε δῶρον vicenna δηλαδή 160 λίρας στερλίνας, καὶ ὁ σοφὸς Ἀδριανὸς παρεπονείτο, ὅτι ἡ ἀνάρρησις του εἰς τὸν θρόνον ἐστῆχισεν ἔνεκεν τῶν δώρων τούτων termillies δηλαδή 2.500.000 λίρας στερλίνας.

Ἡ προσδοκία καὶ ὁ πόθος τῶν τοιούτων δώρων ὥθησε πολλάκις τοὺς πραιτωριανούς εἰς τὴν δολοφονίαν αὐτοκρατόρων, οἱ ὅποιοι συνετήρουν αὐτοὺς ὡς φρουροὺς τῶν ἀνακτόρων καὶ τοῦ ἰδίου προσώπου. Ὅταν ἐδολοφονήθη ὑπὸ μιᾶς παλλακῆς ὁ στυγνὸς ἐκείνος καὶ ὡμὸς Κόμμοδος, ἀληθινὸν ἔκτρωμα τῆς φύσεως, οἱ Πραιτωριανοὶ ἀνηγόρευσαν αὐτοκράτορα τὸν Περτίνακα, ὅστις ἦτο μὲν ταπεινὴς καταγωγῆς, ὡς υἱὸς ξυλουργοῦ, ἀλλ' ἀνεδείχθη ὡς λαμπρὸς ἀξιωματικὸς, ὑπηρετήσας μετ' ἐπιτυχίας τὸ κράτος, ὡς διοικητὴς ἀλληλοδιαδόχως πλείστων ὄσων ἐπαρχιῶν καὶ διαπρέψας διὰ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ χαρακτήρος, τὴν σύνεσιν

καὶ τὴν αὐστηρὰν προσήλωσιν εἰς τὸ καθῆκον, κατακτῆσας οὕτω τὴν γενικὴν ἐκτίμησιν τῶν Ρωμαίων. Δὲν παῶλθον ὅμως πλεῖσται ἡμέραι ἀπὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τοῦ Περτίνακος—26 ἡμέραι εἶχον παρέλθει μόνον ἀπὸ τῆς δολοφονίας τοῦ Κεμμίου—καὶ ἐξερράγη ἀνταρσία εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Πραιτωριανῶν, παρὰ τὰς παραστάσεις τῶν ἀξιωματικῶν, οἵτινες δὲν ἔσχον εἴτε τὴν δύναμιν, εἴτε τὴν θέλησιν νὰ καταπαύσωσι τὸν θόρυβον.

Περὶ τοὺς 200 ἢ 300 μόνον στρατιῶται πλέον ἀποφασιστικοὶ μετὰ τὰ ὅπλα ἀνὰ χεῖρας ἐβάδιον περὶ τὴν μεσημβρίαν πρὸς τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον. Αἱ πύλαι ἠνοιχθῆσαν ἀμέσως ὑπὸ τῶν συντρόφων των, οἵτινες εἶχον τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν φρουρὰν τῶν ἀνακτόρων, καὶ ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ φονευθέντος Κομμίου, οἵτινες μυστικῶς συνώμοσαν κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ νέου αὐτοκράτορος, ὑπὲρ τὰ δέον ἐναρέτου. Ἀμα τῇ εἰδήσει τῆς εἰσόδου τῶν Πραιτωριανῶν εἰς τὸ ἀνάκτορον, ὁ Περτίναξ ἀπαξιῶν νὰ κρυβῇ ἢ νὰ φύγῃ, προσέρχεται ἐνώπιον τῶν συνωμοτῶν. Ὑπενθυμίζει εἰς αὐτοὺς τὴν ἰδίαν ἀθωότητα καὶ τὴν ἱερότητα τοῦ ὅρκου των. Οἱ λόγοι οὗτοι, ἡ σεβασμία ὅψις τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἡ εὐγενὴς αὐτοῦ στάσις συγκρατοῦσι πρὸς στιγμήν τοὺς συνωμότες, ἀναλογιζομένους ὅλην τὴν φρίκην τοῦ μελετωμένου ἐγκλήματος. Μένουσιν ἐπ' ὀλίγον σιωπηλοὶ συναισθανόμενοι ὅμως ὅτι δὲν εἶχον ἐλπίδα συγγνώμης, ἐξάπτονται πόλιν καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν, βάρβαρος Βέλγος, ἐκ τῆς συμπερινῆς Λιένης καταγόμενος, κτυπᾷ τὸν αὐτοκράτορα, ὅστις πίπτει θανασίμως πληγείς. Ἡ κεφαλὴ του ἀποκόπτεται ἀμέσως, καὶ ἐμπηχθεῖσα εἰς τὸ ἄκρον λόγχης, φέρεται ἐν θριάμβῳ μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν πραιτωριανῶν. καθ' ὃν χρόνον ὁ λαὸς τῆς Ρώμης, συνετοιμμένος ἐκ τῆς φρίκης καὶ τῆς λύπης, ἐθεάτο αὐτοὺς πλήρης ἀγακτικῆς.

ΚΩΝ. Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

(Ἐπεταί τὸ τέλος)

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

«Ἐνδιαφερόμενον» ἐνταῦθα.—Πρὸ παντός πρέπει νὰ εἰσθε καλῆς πίστεως συζητητῆς. Μ ε τ ρ ε ῖ ε δραχμὰς ποὺ ἐδίδατε ἐλαμβάνατε 24 σελίδας «Νέας Ἐποχῆς». Τώρα μὲ π ε ν τ ε δραχμὰς λαμβάνετε 16 σελίδας «Νέας Ἐποχῆς» καὶ 16 σελίδας Ἱστορίας Γούναρη, ἥτοι προσετέθησαν 8 σελίδες, ἥτοι ἔξοδα 8 σελίδων χάριτος,

Ο Κ. ΚΩΝΣΤ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ὁ κ. Κωνστ. Β. Δεμερτζῆς, κοινὸς ὑποψήφιος Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὄλων τῶν πολιτικῶν κομμάτων τῆς Χώρας, προέβη εἰς τὰς κάτωθι δηλώσεις ἐπὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως καὶ τῶν τελευταίων δηλώσεων τοῦ κ. Παγκάλου:

Τί νὰ σᾶς εἰπω διὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Παγκάλου; Καὶ διὰ ποίας δηλώσεις; Ὁ κ. Πάγκαλος ἔκαμε χιλίας μέχρι τοῦδε δηλώσεις ἀλληλοσυγκρουόμενας, ἄλλας ἐν Ἀθήναις, ἄλλας εἰς τὰς Ἐπαρχίας, ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπαντήσῃ κανεὶς εἰς αὐτάς. Ὁ κ. Πάγκαλος βλέπει ὅλα τὰ πράγματα ῥόδινα. Βλέπει οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν, βλέπει εὐημερίαν, βλέπει πλοῦτον, ὁραματίζεται συμφιλίσεις ἐσωτερικὰς, θοιὰμβους ἐξωτερικὰς καὶ κανχάται ὅτι ἐπέφερεν ἐπὶ τέλους τὴν πολιτικὴν ὁμαλότητα. Θὰ ἦτο παράλογον νὰ ἀπαντήσῃ τις εἰς ὅλα αὐτά. Ἐφ' ὅσον ἔχει φημιώσῃ τὸν Τύπον καὶ τὴν Δημοσίαν Γνώμην, ἴσως καὶ ὁ ἴδιος τελικῶς νὰ ἔχη πεισθῇ ὅτι λέγει τὴν ἀλήθειαν.

Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μοῦ κάμνει ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν, εἶναι ὅτι ἰες ὅλας του τὰς δηλώσεις δὲν λησμονεῖ ποτε νὰ εἴπῃ δύο τινα: Πρῶτον ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς τρέμει μήπως κληθῇ εἰς ἐκλογάς, ἀποτροπιαζόμενος κατὰ ἐλευθέρῃ ἐκδήλωσιν τῆς γνώμης του. Καὶ δεύτερον ὁ κ. Πάγκαλος πάντοτε δηλοῖ ὅτι ἐὰν κάμῃ ποτε Κυβέρνησιν, ὁ μέλλον προωθηπυργὸς θὰ εἶναι τυπικὸς, δι. ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἐὰν ποτε διορῇ προωτυπουργὸν θὰ τὸ κάμῃ ὅχι διὰ νὰ ἀναδῇ εἰς αὐτὸν τὰς ἐδῆνας, ἀλλὰ διότι ρουίξει ὅτι δὲν εἶναι ὁρθὸν νὰ περικύβῃ, ἐκ λόγων οἰκονομίας, μίαν θέσιν, τὴν ὅποιαν ἔχουν ὅλα τὰ ἄλλα Κράτη!

Ἄλλ' ἂν οὐ ὁ κ. Πάγκαλος ἐπέισθη, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς δὲν θέλει ἐκλογάς, διατι ὑπόσχεται ὅτι θὰ διενεργήσῃ τοιαύτας; Διατι αὕτη ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ γενναιοδο-

βιβλιοδεσίας, στοιχειοθεσίας καὶ ἐκτυπώσεως. Θὰ ἐπαμεινέτε εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν σας ὅτι ἡ τιμὴ δὲν εἶνε λαϊκὴ, ἀφοῦ γνωρίζετε ὅτι αἱ συνδρομαὶ τῶν 75 δραχμῶν δι' 26 φύλλα καὶ 150 δραχμῶν διὰ 52 φύλλα (ἥτοι 2.90 τὸ τεῦχος) παρέμειναν αἱ ἴδιαι; Καλὸν θὰ ἦτο, καὶ θὰ ἤμεθα ἐξόχως εὐτυχεῖς ἂν τὸ πτωχὸν μας ταμεῖον διέθετε τόσα ὥστε νὰ διανεμηθῇ δωρεὰν ἡ Ἱστορία Γούναρη. Μὴ λησμονεῖτε ὅμως ὅτι ὑπῆρξαν Γούναρηκοί, συνεπῶς ἰδεωδῶς πτωχοί... πτωχότεροι ἀσφαλῶς καὶ ἀπὸ σᾶς καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλον ὁμόφρονά.

ρία; Ἄν' οὐ ὡς δικτάτωρ ἐπέισθη ὅτι ὁ λαὸς δὲν θέλει νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην του, διατι σκέπτεται νὰ κάμῃ καὶ τι περιττόν, καὶ τι, τὸ ὅποιον ἡμπορεῖ νὰ ταράξῃ τὴν δικαιοσύνην, ὑπὸ τὴν ὅποιαν ὁ κ. Πάγκαλος ἔφερε τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν παρούσαν εὐδαιμονίαν; Τὰ περιττὰ βλάπτουν εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ συνιστῶ εἰς τὸν κ. Πάγκαλον νὰ μὴ κάμῃ περιττὰ πράγματα, ἂν' οὐ δὲν τὰ θέλει ὁ λαός.

Δὲν βλέπω κατὰ τί ἥλλαξεν ἡ πολιτικὴ κατάσταση. Εἶναι ἡ ἴδια ὅσα ἦτο καὶ πρὸ ἐνὸς ἔτους ὑπὸ τὸν κ. Πάγκαλον. Ὁ κ. Πάγκαλος εὐρίσκει εἰς ἀντίθεσιν πρὸς ὅλον τὸν πολιτικὸν κόσμον τῆς Χώρας, εὐρίσκει εἰς εἰς διάστασιν πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην. Τὸ γνωρίζει καὶ ὁ ἴδιος, διότι δὲν τολμᾷ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐλευθέρῃ συζήτησιν. Συμφιλίώνει τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ ὁδοστρωτήρος. Ἐν τῷ μετὰ χαλαροῦται ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ τοῦ τόπου, καταθροαροῦνται τὰ δημόσια-οἰκονομικά. Ὁ τόπος βαδίζει πρὸς πλήρη ἐξάφθωσιν. Ὁ λαός, ὁ πληθὼν δυνάστης φέροντες οὐδὲμίαν ἔχει γνώμην διὰ τὴν διάθεσιν αὐτῶν. Τὸ νόμισμα ἐκπίπτει, ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἔνεκα τῆς ἐσωτερικῆς ἀνωμαλίας καταστάσεως. Τὰ δημόσια πράγματα διαχειρίζονται κατὰ τὸ σύνηθες σχεδὸν ἄνθρωποι, οὐδέποτε δοκιμασθέντες ἐπὶ τῆς Κοινῆς Γνώμης οὔτε διὰ τὴν πολιτικὴν ἡθικὴν οὔτε διὰ τὰς γνώσεις αὐτῶν. Ἄνθρωποι ἀπλῶς περιστοιχισάμενοι τὸν κ. Πάγκαλον διὰ νὰ καραποδῶν τὴν ἐξουσίαν.

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ Κ. ΚΥΡ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ὁ κ. Πάγκαλος, προσέθηκεν ὁ κ. Δεμερτζῆς, εἶναι δέσμιος τῶν ἰδίων αὐτοῦ πράξεων. Προσπαθεῖ νὰ εὖρῃ διέξοδον ἀλλὰ περιπίπτει εἰς τὰ αὐτὰ πολιτικὰ ἀμαρτήματα, τὰ ὅποια πάντοτε τὸν διέκριναν. Προσπαθεῖ νὰ ζεύξῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην τὸν μερικὸν πολιτενομένους καὶ νὰ ἐξεύρῃ τὸν πόνον διὰ νὰ πάσῃ τὰς ἐκλογάς, προτάσσων ὡς ἀνδοξίελλα τοὺς πολιτενομένους τούτους καὶ νομίζων ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἔλυσεν ὅλα τὰ προβλήματα τῆς Ἑλλάδος. Αἰσθανόμενος ὅτι πιθανὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ τελειωτικῶς τὴν συνεργασίαν μερικῶν ἐκ τῶν πολιτενομένων τούτων, στρέφεται σήμερον καὶ πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον καὶ ζητεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ὡς ὑπουργόν, διὰ νὰ διασπᾷ τὰ δημοκρατικὰ

κόμματα, τὰ ἀναλαβόντα μετὰ τὴν ἀντιβενιζελικῶν κομμάτων τὴν ἐθνικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν εὐθύνην διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος! Βλέπετε οὖν ὁ κ. Πάγκαλος εἶναι πολυμήχανος, καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο πρέπει νὰ τῷ ἀναγνωρισθῇ ἐξαιρετικὴ ἱκανότης.

Μὲ ἐρωτᾷτε, ἐὰν ἔχῃ σημασίαν τινὰ ἡ ἐλευσίς τοῦ κ. Κυρ. Βενιζέλου καὶ ἂν αὕτη θὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ὅλην πολιτικὴν κατάστασιν. Ὁ κ. Κυρ. Βενιζέλος εἶναι ἐλεύθερος νὰ συμβληθῇ μετὰ τοῦ κ. Παγκάλου, ὥς καὶ πᾶς ἄλλος πολιτευόμενος καὶ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν μέλλουσαν Κυβέρνησιν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς οὗτος ὁ κ. Πάγκαλος ἐξαπατήρησε καὶ γὰρ ἀκόμη ὥς τυπικὴν καὶ ἐστρωμένην πολιτικὴν σημασίαν. Ὁ υἱὸς τοῦ κ. Βενιζέλου ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ στήριγμα τῆς δικτατορίας τοῦ κ. Παγκάλου, ἐὰν νομίσῃ τοῦτο ἡθικόν, καὶ νὰ τῷ προσθέσῃ ἴσως καὶ τινας φίλους. Ἀλλ' εἶμαι βέβαιος, ὅτι τὰ ὑπεύθυνα κόμματα τῆς δημοκρατικῆς παρατάξεως δὲν θὰ μεταβάλλουν ἐκ τούτου τὴν στάσιν των καὶ θὰ ἐξακολουθήσιν τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ἤρχισαν ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀντιβενιζελικῶν κομμάτων. Ἀλλοίμονον ἐὰν θὰ ἤρκει ἡ ἀνάμιξις εἴτε τοῦ υἱοῦ Βενιζέλου, εἴτε καὶ τοῦ κ. Ἐλευθερίου Βενιζέλου, διὰ νὰ διαιωνισθῇ ἡ νοθεία τοῦ πολιτεύματος καὶ ἡ στέρεσις τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ διὰ νὰ ἐπιφέρῃ ἡ τοιαύτη ἀνάμιξις τὴν καταστροφὴν τοῦ Κοινοβουλίου διὰ τῆς ψηφοθηροῦσης δικτατορίας τοῦ κ. Παγκάλου. Ἐὰν δὲ εἶναι ἀληθές, ὅτι καὶ ὁ κ. Ἐλευθέριος Βενιζέλος συνεβούλευσε τὸν υἱὸν του ἵνα ἔλθῃ διὰ νὰ συντείνῃ δὴ ἀ τ ο ι α ῦ τ η ς Κ υ β ε ρ ὠ σ ε ω ς ποδὲς εἴσοδον εἰς τὴν dualότητα, ἐναντίον τῆς ἐκπεφρασμένης γνώμης καὶ τῶν δύο πολιτικῶν κόσμων, τῶν ἐπιδιωκόντων σήμερον τὴν ἀναστήλωσιν τοῦ ἐλευθέρου κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, τότε βεβαίως καὶ πρὸςφέρει ὠφελος ἀναμειγνύμενος εἰς τὴν ἐσπασμένην ὑπόθεσιν. Ὁ μεταξὺ δικτατορίας καὶ κοινοβουλευτισμοῦ ἀγὼν εἶναι πολὺν μεγάλος, ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν νὰ θολώσῃ αὐτὸν οἰαδήποτε προσωπικὴ ἀνάμιξις. Αἱ προσωπικαὶ ἀναμίξεις μόνον ἐπιβραδύνουσιν ἴσως, οὐδέποτε ὅμως κατασπύλνουν τὸν πολιτικὸν ἐλευθεριῶν εἶναι δυνατὸν νὰ συνεπιφέρουν.

«ΑΧΡΗΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΣΚΕΥΟΣ»

Βλέπω ἐπὶ ἡμέρας ἤδη—ἐξηκολούθησεν

ὁ κ. Δεμερτζής—διὸ τὸ μὲν Πολιτικὸν Γραφεῖον τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἀναγγέλλει καθ' ἐκάστην τὸν σχηματισμὸν πολιτικῆς Κυβερσεως, ὁ δὲ κ. Πάγκαλος ἐξ ἄλλου κηρύσσει τὴν τοιαύτην Κυβέρνησιν ἐκ τῶν προτέρων ὥς τυπικὴν, τὸν δὲ μέλλουσα Πρωθυπουργὸν ὡς ἀχρηστον πολιτικὸν οὐκ εὖτος. Καὶ δὲν ἀπορῶ μὲ τὸν κ. Πάγκαλον πρᾶττοντα τοιοῦτοτρόπως. Ἀπορῶ ὅμως μὲ ὄλους ἐκείνους, τοὺς ἐλαχίστους εὐτυχῶς, πολιτευόμενους, οἱ ὅποιοι δέχονται νὰ δανείζωνται τὰ νόματά των διὰ τοιαύτην κωμικὴν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐπιβλαβεστάτην πολιτικὴν πράξιν. Ἐπιδιώκουν σοβαρῶς οἱ πολιτευόμενοι οὗτοι νὰ πείσωσι τὸν κ. Πάγκαλον νὰ γίνῃ κοινοβουλευτικὸς καὶ νὰ σεβασθῇ τὰς πολιτικὰς ἐλευθερίας; Δὲν βλέπουν ὅτι, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ κ. Πάγκαλος δανείζεται τὰ ὀνόματά των διὰ νὰ παραπλανᾷ τὸν δημόσιον φρόνημα περὶ τῶν προθέσεών του, συγχρόνως, κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς στιγμὴν, δηλοῖ ὅτι καὶ εἰς τὰς ἐκλογὰς καὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ τὸν Πρωθυπουργὸν τοὺς θεωρεῖ περιττὰ καὶ ἀχρηστοὺς οὐκ εὖτος; Φιλοδοξοῦν οἱ κύριοι οὗτοι τὴν πολιτικὴν σταδιοδρομίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν; Ἐὰν ἀντιθέτως εἶναι κεκηρυγμένοι ὑπὲρ τῆς δικτατορίας τοῦ κ. Παγκάλου εἴτε ὑπὲρ οἰασθήποτε ἄλλης δικτατορίας, ὥς τὸ δηλώσωσιν εὐθέως καὶ ἀπροκαλύπτως. Εἶναι δικαίωμα των, ἐφ' ὅσον τοιαύτην θὰ ἔχουσιν ὑπεύθυνον γνώμην. Δὲν ἔχουν ὅμως τὸ δικαίωμα, ἐὰν θ' ἐλθῶν νὰ θεωρῶνται οὐκ εὖτος οἱ καὶ ἔντιμοι πολῖτες ὅσοι, νὰ παριστάνωσιν ἐάντους φίλους τῶν ἐλευθέρων θεσμῶν, ἐφ' ὅσον καθημερινῶς περὶβόλονται καὶ διαπομπέονται πολιτικῶς ὑπὸ τοῦ κ. Παγκάλου, κυμαινόμενοι, μὲ ἀπροσδιόριστα συναισθήματα μεταξὺ δικτατορίας καὶ κοινοβουλευτισμοῦ, ἀγρευταὶ πολιτικῆς τύχης καὶ ἀξιομάτων ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι δύνανται νὰ χρησιμεύσουν εἰς μεταβατικὴν κατάστασιν!! Δὲν ἔχουν δὲ τὸ δικαίωμα τοῦτο, διότι γίνονται ἐμπόδια εἰς τὴν ὁμαλὴν καὶ φυσιολογικὴν ἐξέλιξιν, διότι δίδουν πατήματα εἰς τὸν κ. Πάγκαλον ὥπως ὑποστηρίξῃ διὰ αἱ ἐνέργειαι του τυχόν τῆς ἐγκρίσεως μερίδος, ἔστω καὶ ἐλαχίστης, τοῦ πολιτικοῦ κόσμου! Ἡ μέχρι τοῦδε στάσις τῶν πολιτευομένων τούτων ὑποκαταπτεῖ τοὺς ἐλευθέρους θεσμοὺς καὶ τὰς πολιτικὰς ἐλευθερίας καὶ καταπροδίδει τὸ Κοινοβουλευτικὸν Πολίτευμα, τὴν μόνην δηλαδή ἐγγύησιν καλλιτέρου μέλλοντος διὰ τὴν Χώραν.

Εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι τὰ πολιτικὰ κόμματα ἀμφοτέρων τῶν παρατάξεων θὰ ἀντεπεξέλθωσι πάσῃ δυνάμει ἐναντίον τῶν καθημερινῶς παρεμβαλλομένων ἐμποδίων καὶ διὰ τελικῶς θὰ ἀποκαταστήσωσι τὸν ἐλεύθερον πολιτικὸν βίον καὶ τὸ πολίτευμα τῆς Χώρας. Διότι εἶναι ἐμφανέστατον εἰς πάντα, ὅστις δὲν ἐθελουφλεῖ, ὅτι, ἐὰν δὲν

ἀποκαταστή ὁ δημόσιος ἐλεγχος καὶ ἡ κυριαρχία τῆς Κοινῆς Γνώμης, ἐὰν, μὲ ἄλλας λέξεις, δὲν ἀποδοθῇ τὸ Ἔθνος εἰς ἑαυτό, διὰ νὰ κανονίσῃ τὰς τύχας του, ἐὰν δὲν ἀποσεισθῇ τελικῶς ἡ πολιτικὴ δουλεία, θὰ ἀναιτεῖλον διὰ τὸν ἀτυχῆ τόπον μας ἡμέραι πολὺ δυσχερέστεραι ἐκείνων, τὰς ὁποίας διήλθομεν καὶ ἐξακολουθοῦμεν νὰ διερχώμεθα.

Ἡ ΕΘΝΙΚΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΣΟΛΙΝΙ

(Σημ. Μετ.—Τὸ κατωτέρω ἄρθρον ἐγράφη ὑπὸ τοῦ κ. JOSEPH G. SHASKEY, ἀνταποκριτοῦ ἐν Εὐρώπῃ τοῦ Ἡνωμένου Τύπου. Ἐδημοσιεύθη εἰς ἔγκριτον ἀμερικανικὸν περιοδικόν, ἐξ οὗ τὸ παραλαμβάνομεν χάριν τῶν ἀνεγνωστῶν τῆς «Νέας Ἑποχῆς»).

Πολιτικὸς κύριος τῆς Ἰταλίας, ὁ Μπενίτο Μουσολίνι ἔχει ἐν τῷ Ἰταλικῷ Τυρόλῳ, ὅπερ πρὸ τοῦ πολέμου ἀπετέλει μέρος τῆς Αὐστρίας, νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐν πρόβλημα λεπτοτάτης φύσεως, τὸ ὅποιο θέλει ἀναμφιβόλως θέσει εἰς μεγάλην δοκιμασίαν τὴν ὑπομονὴν του καὶ τὴν τέχνην του τοῦ κυβερνᾶν.

Τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον εἰς ἓνα λόγον του πρὸ τῆς Βουλῆς ἐδήλωσε σχετικῶς μὲ τὸ Στενὸν Μπρένερ, ὅτι ἡ φασιστικὴ Ἰταλία δύναται, ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη, νὰ φέρῃ τὴν τριχωμὸν τῆς πολὺ πέραν τῶν ἰταλικῶν συνόρων, κατ' οὐδένα ὅμως λόγον νὰ τὴν ὑποστείλῃ.

Ἡδη πρέπει δι' ἐπιδεξιὸν πολιτικῆς νὰ ἐπιτύχῃ νὰ κερδίσῃ χάριν τῆς Ἰταλίας 150,000 περὶπου Γερμανοὺς οἰκοῦντας εἰς μίαν περιοχὴν, ἣν ἡ Ἰταλία καλεῖ Ἀνω Ἀδίξ, καὶ οἱ Αὐστριακοὶ καὶ Γερμανοὶ Νότιον Τυρόλον. Πρὸ ὁλοῦ ἐπεσκέφθη τὴν περιοχὴν ταύτην.

Πολλὰ ἄτομα ὑποστηρίζουσιν ὅτι ὁ Μουσολίνι ἔκαμεν ἓνα ἀρχικὸν λάθος, ἀπαγορεύσας τὴν διδασκαλίαν τῆς Γερμανικῆς εἰς τὰ εἰσαγωγικά σχολεῖα εἰς μίαν ἀπέραντον ἔκτασιν κατεχομένην ἐπὶ αἰῶνας ὑπὸ τῶν ἡδὴ θεωρουμένων γερμανικῶν μειονοτήτων. Ὅτε τὸ Τρέντον πρὸ τοῦ πολέμου ἦτο μέρος τῆς Αὐστρίας, ὁ Αὐστριακὸς αὐτοκράτωρ ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς Ἰταλοὺς, οἵτινες κατῴκουν εἰς τὴν περιοχὴν, νὰ ἔχωσι τὰ σχολεῖά των καὶ νὰ διδάσκωνται εἰς αὐτὰ τὴν ἰταλικὴν γλῶσσαν. Πλὴν ἡ κυβέρνησις τοῦ Μουσολίνι ἤδη ἡγήθη ἓνα τοιοῦτον προνόμιον διὰ τοὺς Γερμανοὺς. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη κατὰ τῆς γερμανικῆς γλώσσης εἰς τὴν νεολαίαν εἶναι ἡ κυριώτερα αἰτία κατακραυγῆς κατὰ τῆς ἰταλικῆς κυριαρχίας, διότι οἱ Γερμανοὶ βεβαιοῦσιν, ὅτι ἡ προσπάθεια αὕτη τῆς παραλύσεως τῆς ἐθνικότητός των εἶναι

μανιώδης βία κατὰ τῶν θεμελίων τῆς ἀνθρωπίνης ἰσότητος.

Ὁ μέγας σκοπὸς τῶν Γερμανῶν ἀρχηγῶν ἐν τῷ ἰταλικῷ Τυρόλῳ εἶναι νὰ φέρωσι τὸ ζήτημα πρὸ τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἐθνῶν, πιστεύοντες ὅτι ὡς ἀποτελοῦντες μειονότητα, θὰ τεθῶσιν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Συνδέσμου καὶ θὰ εὐρωσιν ἐν Γενεύῃ τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀσφαλίσωσι τὰ δικαιώματά των. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Γερμανοὶ ἀρχηγοὶ προπαγανδίζουν ἀρκούντως πρὸς ἀνάγκησιν τῆς ἀπαγορευτικῆς διαταγῆς κατὰ τῆς γερμανικῆς γλώσσης.

Ὁ Ἰταλὸς διοικητὴς τοῦ Τρέντου, ὅστις κυβερνᾷ ὁλόκληρον τὴν περιοχὴν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Ρώμης, φαίνεται τελείως ἐνήμερος τῶν ἐνεργειῶν τῶν Γερμανῶν. Οἱ κάτωθι λόγοι χαρακτηρίζουν πλήρως τὴν στάσιν του: «...Ἄς προχωρήσῃ δὲν θὰ προσεγγίσῃ βλάβην. Εἰλικρινῶς ζητοῦμεν νὰ λύσωμεν τὸ λεπτὸν πρόβλημα τὸ προξενηθέν ἐκ τῆς παρουσίας 150,000 Γερμανῶν. Εἴμεθα πάντοτε εὐχαριστήμενοι νὰ ὁμιλήσωμεν μὲ τοὺς δυσχεροῦς ἐπὶ μίᾳ φιλικῇ βάσει συνεργασίας καὶ ν' ἀκούσωμεν τὰ παρόντά των. Ἡ Ἰταλία ὅμως ἓνα πρᾶγμα δὲν θὰ πράξῃ ποτέ, δηλαδή νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν νεότεραν γερμανικὴν γενεάν νὰ μεγαλώσῃ χωρὶς νὰ ἐκμύθῃ τὴν ἰταλικὴν γλῶσσαν, ἥτις εἰς τὸ ἔξῃς εἶναι ἡ ἐθνικὴ τῶν γλῶσσαι. Ἦτο φυσικὸν διὰ τὴν Αὐστρίαν νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἰταλικῆς εἰς τοὺς Ἰταλοὺς ἐπὶ τοῦ αὐστριακοῦ ἐδάφους, διότι ἡ Αὐστρία ἦτο αὐτοκρατορία οὐχὶ μίᾳς ἐθνικῆς διαλέκτου, ἀλλ' ὅκτω καὶ ὑπ' αὐτῶν τοῦ συντάγματός της ἔδει νὰ σέβηται ὅλας τὰς διαλέκτους τῶν λαῶν τῆς. Μὲ τὴν Ἰταλίαν ὅμως ὑπάρχει μεγίστη διαφορά. Ἡ Ἰταλία εἶναι ἡνωμένον ἔθνος μὲ μίαν γλῶσσαν καὶ ἓνα λαόν. Πρέπει ν' ἀναγνωρίσῃ ὁ κόσμος, ὅτι ἡ Ἰταλία ἀδυνατεῖ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς ἀλλοδαποὺς νὰ παρεμβάλωσιν ἐν τῷ ἐδάφει τῆς, χωρὶς τὰ τέκνα των νὰ ἐμπανθάνωσι τὴν ἰταλικὴν διάλεκτον. Τὸ μέτρον τοῦτο δὲν ἐμπνέεται ἀπὸ ταπεινὴν ἀντίδρασιν, δικαιολογεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς ἰταλικῆς ἐνό-

τητος».

Θά δυνήθη ὁ ἰμπεριαλισμὸς ἐνὸς Μουσολίνι νὰ θέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν εὐρωπαϊκὴν συνδιαλλαγὴν καὶ ἀλληλεγγύην, τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ἐν Λοκάρνο καὶ ἐκπροσωπομένην ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑθνῶν; Αὕτη εἶναι ἡ ἐρώτησις, ἥτις εὐρίσκεται εἰς τοὺς νόας πολλῶν Ἱταλῶν.

Ἐχὼν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἔλλειψις ἀκατεργάστων ὕλων ἐμποδίζει τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὁ Μουσολίνι ἐξεδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν τῆς προσκτήσεως περισσοτέρων ἀποικίων, ἀκολούθων ἐν ταύτῃ τὰς φιλοδοξίας τῶν Γερμανῶν, οἵτινες ἐπιδιώκουν τὴν ἐπανάκτισιν τινῶν τῶν ἀπολεσθεισῶν ἀποικιῶν τῶν, ἵνα προσφέρωσι προσθέτους ἀκατεργάστους ὕλας εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν καὶ τροφοδότησιν τῆς βιομηχανίας τῶν. Τὸ παρελθὸν ἔτος τὸ ἐμπόριον τῆς Ἱταλίας ἐφθάσεν εἰς 8.000.000.000 λιρεττάς. Αἱ εἰσαγωγαὶ τῆς κυρίως σίτου καὶ ἐλαίου ἐκ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν μόνον ἐφθάσαν τὰ 4.000.000.000 λιρετάς πλέον ἢ τὰς ἐξαγωγὰς τῆς εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Ἡ ἀγορὰ σίτου ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις παίζει τὸν σπουδαιότερον ρόλον εἰς τὸν ἰσολογισμόν τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἱταλίας. Ἐκ τῆς ἀνάγκης ταύτης, ὠθηόμενος ὁ Μουσολίνι διεκήρυξεν ἀνὰ τὴν Ἱταλίαν τὸν ἀγῶνα σίτου καὶ προτρέπει τοὺς χωρικοὺς τῆς χερσονήσου ν' αὐξήσωσι τὴν ἐσοδείαν.

Ποῦ λοιπὸν θέλει ὁ πρωθυπουργὸς λάβει τὰς ἐπιθυμητάς ἀποικίας; Ἡ πρόσφατος ἀποβίβασις ἐνὸς ἰταλικοῦ στρατιωτικοῦ σώματος ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς Σομαλilάνδης, Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, δεικνύει, ὅτι ὁ φασίστας πρωθυπουργός, ὅπως οἱ Ἰάπωνες μετὰ τὴν Μαντζουρίαν καὶ Σαντούγκ, θὰ προσπαθῇ νὰ δημιουργήσῃ ἑξῶν ἐμποροῦς ἐν Ἀφρικῇ.

Λιφόροι πληροφορία φέρουσι, ὅτι ὁ Μουσολίνι θὰ προσπαθῇ νὰ φέρῃ ὁλόκληρον τὴν Βαλκανικὴν χερσονήσον ἐντὸς τῆς ἀκτίνος τοῦ ἰταλικοῦ ἐμπορίου. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο ἐνεκινεῖται διὰ τῆς ἰδρύσεως φιλικῶν σχέσεων μετὰ τὴν Ἑλλάδα, αἵτινες λέγεται ὅτι θέλουσιν ἐξαλείψαι τὸ παρὸν αἰσθημα, ὅπερ ἐδημιουργήθη διὰ τῆς κατοχῆς τῆς Κερκύρας ὑπὸ τῶν Ἱταλῶν μετὰ τὸν κανονισμὸν ἐν ἔτει 1923. Ἐὰν τὰ Βαλκάνια προσδεύσωσιν ἀρκούντως, θ' ἀγοράσω-

σι περισσότερα ἐμπορεύματα ἐργοστασίων ἐξ Ἱταλίας, ἰδίως ὑφαντουργικὰ τοιαῦτα.

Ὁ πρωθυπουργὸς Μουσολίνι ὅμως ὀνειρεύεται τὴν ἀπόκτησιν ἄλλης μεγαλειτέρας ἀγορᾶς διὰ τὰ ἰταλικά ἐργοστάσια, δηλαδὴ τὴν ρωσσικὴν ἀγοράν. Ἡ ἰταλικὴ κυβέρνησις μετὰ τὸν ἐκτεταμένον ἐμπορικὸν τῆς στόλον, ἐλπίζει νὰ καταλάβῃ τὴν ρωσσικὴν ἀγοράν διὰ τῆς εἰσόδου ἰταλικῶν πλοίων ἀπὸ τὴν Μεσόγειον εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν. Οὕτω θέλει ἀγοράσῃ σίτον καὶ ἔλαιον ἐκ Ρωσσίας εὐθιγότερον ἢ ἀπὸ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ Γαλλία ἔχει τὸ προνόμιον ἐν τῇ Μεσογείῳ ἕνεκα τῆς πτώσεως τοῦ φράγκου.

Εὐρον ἐν Ἱταλίᾳ γλίσχρον θαυμασμὸν διὰ τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἑθνῶν καὶ διὰ τὴν ἐσωτερικὴν συνεργασίαν τῶν κρατῶν, τὴν ὁποίαν ὁ Συνδεσμός προσβύει. Ὁ πρωθυπουργὸς Μουσολίνι ἐργάζεται ἀκαταπαύστως χάριν τῶν ἰταλικῶν συμφερόντων ἐν τε τῇ ἐσωτερικῇ καὶ τῇ ἐξωτερικῇ. Εἶναι γενικῶς παραδεδομένον ὅτι οὗτος καθήγαγεν ἐν Ἱταλίᾳ ἓνα ἐθνικιστικὸν πνεῦμα, ὅπερ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν ἐνυπάρχει. Τὸ ἐθνικιστικὸν τοῦτο ρεῖμα ἀφίνει πολὺ μικρὸν μέρος διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ διεθνισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει ἡ Γενεύη. Παρὰ ταῦτα, οὐδεὶς πιστεύει ὅτι θὰ ὠθήσῃ τὰ πράγματα μέχρι πολέμου. Ἐπίσημός τις εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Μὴ φοβῆσθε ὅτι ὁ Μουσολίνι θὰ βυθίσῃ τὴν Εὐρώπην εἰς νέαν σφαγὴν. Ἐὰν θέλετε νὰ ἐννοήσητε τὴν Ἱταλίαν καὶ αὐτὸν τὸν Μουσολίνι, πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι, ὅταν ὁ Μουσολίνι ὁμιλῇ, ὁμιλεῖ διὰ τὰ πλήθη, διότι γνωρίζει ὅτι ἡ μέλλουσα εὐημερία καὶ εὐτυχία τῆς Ἱταλίας πρόκειται νὰ στηρίξῃται πρωτίστως ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος τῆς ἐθνικῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τοῦ ἐθνικοῦ πατριωτισμοῦ τῶν Ἱταλῶν». Οὐχ ἥττον, ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἀντιλήψεις ταύτας, ἡ ἐφημερίς «CORRIERE PADANO», διεθυνομένη ὑπὸ φίλου τοῦ Μουσολίνι, τονίζει ὅτι «Ἡ Εὐρώπη δέον νὰ μᾶς δώσῃ εἰρηνικῶς ἀποικίας τινάς, διότι ἄλλως θέλομεν θάττον ἢ βράδιον ἀποκτήσῃ ταύτας διὰ τῆς βίας. Ὁ φασισμὸς πρέπει νὰ διέλθῃ τὰ σύνορα τῆς Ἱταλίας ἢ νὰ ἐξαφανισθῇ σὺν μία ὑπόσχესι ἀνεκπλήρωτος».

Μετάφρασις Δ. ΣΙΑΜ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΑΝΩΝΥΜΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ

Β'.

Ἄς προσπαθῶμεν ἤδη ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὰ τεθέντα ἐρωτήματα ἐν τῷ τέλει τοῦ προηγούμενου ἡμῶν ἄρθρου.

Πῶς ἰδρύνονται αἱ Ἀνώνυμοι παρ' ἡμῖν Ἑται-

ρεῖαι; Ἀπλούστατα. Ἀποφασίζεται τοῦτο ὑπὸ τῶν λαμβανόντων τὴν σχετικὴν πρωτοβουλίαν προσώπων, ἅτινα, κατὰ κανόνα, τυγχάνουσιν ἐλάχιστα, συνέρχονται τὰ πρόσωπα ταῦτα ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ συντάσσουν τὸ καταστατικὸν τῶν Ἑταιρειῶν.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὰ πρόσωπα ταῦτα ἀποτελοῦσι καὶ τὸν πρῶτον Συμβούλιον τῶν Ἑταιρειῶν. Ἐνίοτε τὰ οὕτως ἐνεργοῦντα πρόσωπα διὰ τὰς μερίδας, δι' ἃς δηλοῦσι συμμετοχὴν ἐν ταῖς Ἑταιρείαις, δὲν ἀντιπροσωπεύουσι μόνον τὸ μέρος τῶν μετοχῶν, δι' ἃς πραγματικῶς θέλουσιν αὐτὰ τὰ ἴδια ἐγγράφῃ, ἀλλὰ καὶ τὰς μερίδας σοβαροῦ ἀριθμοῦ ἐτέρων μετόχων, οὓς εἴτε ἔχουσιν ἤδη ἐγγράψῃ, εἴτε ὑπόσχονται ὅτι θέλουσι κατορθώσῃ νὰ ἐγγράψωσιν. Ἐννοεῖται ὅτι πάντα ταῦτα τὰ ἄγνωστα πρόσωπα μετόχων ὑποτίθεται, ὅτι θὰ ἔχωσι τυφλὴν ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς παρουσιαζομένους ὡς ἐκπροσωποῦντας αὐτὰ παράγοντας.

Συντάσσεται λοιπὸν τὸ καταστατικὸν καὶ ὑποβάλλεται εἰς τὸ ὑπουργεῖον πρὸς ἔγκρισιν. Ἡ ἔγκρισις εἶναι σχεδὸν τυπικὴ. Αἱ δὲ ὑποδεικνύμεναι, ἔστιν ὅτε, τροποποιήσεις, δὲν ἀποβλέπουσιν ἢ εἰς ὅλως τυπικὰ ζητήματα. Ἀναφορικῶς πρὸς τὸν ἔλεγχον περὶ ὁλοκληρωτικῆς καταβολῆς τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου, ὅστις ἐνεργεῖται, φανερόν ἐστίν ὅσον εὐχερὲς τυγχάνει νὰ καταστρατηγηθῇ ἡ διάταξις αὕτη, κυρίως ἐκ μέρους τῶν διοικούντων Συμβούλων ἢ τῶν κυριωτέρων παραγόντων τῶν Ἑταιρειῶν. Ζητεῖται μὲν ὅπως αἱ μερίδες «Μετοχαί» καὶ «Μέτοχοι» εὐρεθῶσιν ἐξωφλημένοι, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παρουσιάζωνται δάνεια ἐπὶ μετοχῶν τῆς ἰδίας ἐκάστοτε Ἑταιρείας, φανερόν ὅμως εἶναι ὅτι εἶναι εὐκόλῳ νὰ χορηγῶνται τοῖς ἐνδιαφερομένοις δάνεια πάσης ἄλλης μορφῆς, πρὸς κάλυψιν τῶν μερίδων μετοχῶν αὐτῶν, ἰδίως παρὰ πιστωτικοῖς Ἰδρύμασι, παρ' οἷς τὸ πρᾶγμα δύναται νὰ παρουσιάζεται ὡς φυσικὸν ἄλλως τε.

Δὲν θὰ ἦτο λοιπὸν ἄσκοπος ἡ ἐπιβολὴ διατάξεως, ὅπως τὰ μέλη διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἀνωνύμων Ἑταιρειῶν μὴ δύναται νὰ ἀπολαμβάνωσι παρὰ τῶν ἰδίων τοῦτων Ἑταιρειῶν δανείων, εἴτε ὑπὸ μορφὴν προεξοφλήσεων γραμματίων, εἴτε ὑπὸ μορφὴν ἀκαλύπτων χορηγήσεων, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κινδύνου τούτου. Ἐννοεῖται, ὅτι δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος νὰ ὑπαχθῇ ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα εἰς τὴν διάταξιν ταύτην. Ὁμοίως θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξαίρεθῃ σοβαραὶ τινες Τράπεζαι καὶ Ἑταιρεῖαι παρ' ἡμῖν παλαιαί. Διὰ τὰς μικράς ὅμως καὶ διὰ τὰς νεοῖδρυνόμενας Ἑταιρείας, τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτο ἀναγκαῖον.

Αἱ μικραὶ καὶ ἀσήμενοι διατυπώσεις, αἵτινες ἀπαιτοῦνται πρὸς ἰδρυσιν ἀνωνύμων Ἑταιρειῶν, τυγχάνουσιν ὅλως ἀνεπαρκεῖς διὰ πᾶσαν μὲν Ἑταιρείαν, ἰδιαιτάτα ὅμως διὰ τὰ πιστωτικὰ ἰδρύματα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι μόνον ἐξεταστέον τὸ μετοχικὸν συμφέρον, ἀλλ' ἰδίως τὸ συμφέρον τῶν καταθετῶν, οἵτινες εἶναι πολλὰς καὶ οἱ ἀθώωτοι, οἱ μᾶλλον ἀγνοοῦντες τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ οἱ μᾶλλον ὀγκῶδεις, ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀ-

ριθμὸν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ταῖς ἐπιχειρήσεσιν εἰσαγόμενα κεφάλαια. Καὶ ἐὰν εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωση, ἴσως θὰ ἦτο συγγνωστὸν ν' ἀμελήται λεπτομερὲς ἐξέτασις τῆς σοβαρότητος τῶν ἰδρυνόμενων ἐπιχειρήσεων, φρονισμὸν ὅτι, προκειμένου περὶ ἰδρύσεως πιστωτικῶν ἰδρυμάτων, θὰ ἔπρεπε νὰ καταβάλληται πᾶσα φροντίς πρὸς ἐξακριβώσιν πολλῶν δεδομένων, ἅτινα θὰ ὤφειλον νὰ θεωρῶνται ὡς ἀπαραίτητοι συντελεσταί, ἄνευ τῶν ὁποίων ἡ ἄδεια πρὸς ἰδρυσιν Τραπεζῆς θὰ ἦτο ἀπηγορευμένη.

Καὶ ἐν πρώτοις, θὰ ὤφειλε νὰ ἀξιῶται, ποῖα τις ἀναλογία μεταξὺ μετοχικοῦ κεφαλαίου ἢ μετοχικοῦ καὶ ἀποθεματικοῦ, ἢ τέλος παντοειδούς ἐτέρου κονδυλίου, ὅπερ δύναται νὰ προστεθῇ εἰς τὴν περιουσίαν τῆς Τραπεζῆς ἀφ' ἐνός καὶ καταθέσεων ἀφ' ἑτέρου.

Ἀπολύτως δὲ τὰ μετοχικὰ κεφάλαια ἐξεταζόμενα, θὰ ὤφειλον νὰ τυγχάνωσιν ἀρκούντως σοβαρά, διὰ νὰ δύνανται νὰ ἀνθέξωσιν εἰς τυχόν ἀντίξουν περιστάσιν, λόγῳ ἀδεξιότητος, ἢ καὶ τυχαίαν πιθανόν, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ κίνδυνος νὰ θιγῶσι τὰ κεφάλαια καταθετῶν. Ὁρίσθῃ τελευταῖως ὡς ἐλάχιστον ὅριον ἐταιρικοῦ κεφαλαίου πρὸς συγκρότησιν Ἀνωνύμου Τραπεζικῆς Ἑταιρείας τὸ ποσὸν δρ. 15.000.000. Φρονισμὸν ὅμως ὅτι ἡ νομικὴ περιφρούρησις ἐν προκειμένῳ, δὲν θὰ ὤφειλε νὰ ἀποβλέπῃ μόνον εἰς τὸ ποσὸν ἀπολύτως τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀναλογίαν μεταξὺ μετοχικοῦ κεφαλαίου καὶ καταθέσεων, προκειμένου περὶ νεοῖδρυνόμενων Τραπεζῶν. Θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὁρίζηται ποῖαν ἀναλογίαν μεταξὺ κεφαλαίου καὶ καταθέσεων δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑπερβῶσιν αἱ Τράπεζαι ἐπὶ ὁρισμένα ἔτη. Μετὰ δὲ τοῦτο, ἐξεταζομένης τῆς θέσεως αὐτῶν καὶ τῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν τῶν, θὰ ἦτο δυνατόν, μικρὸν κατὰ μικρόν, νὰ αἰξάνηται τὸ ποσὸν ἀναλογίας, χωρὶς ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ δύναται νὰ ὑπερβῇ ὁρισμένον τι ὅριον. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος νὰ ὑπαχθῇ εἰς παρομοίους περιορισμούς, ὡς πρὸς τὸ ἀνώτατον ὅριον, ὅπερ δὲν θὰ ὑπῆρχε δι' αὐτήν. Χωρὶς νὰ στηρίζωμεν τὴν κατωτέρω σκέψιν ἐπὶ παραδείγματός τινος παρ' ἡμῖν, μᾶς εἶναι ἐν τοῖς ἀκατανόητον πῶς εἶναι τόσο εὐκόλῳ, εἰς τὴν πρώτην διάδα προσώπων, ἅτινα ἀποφασίζουσι τοῦτο, νὰ ἰδρύνωσι Τράπεζας ἄνευ περιορισμοῦ καὶ διατυπώσεων καὶ νὰ συναθροίσωσι παρ' αὐτοῖς ὀγκῶδέστατα λαϊκά κεφάλαια, ἃ νὰ διαχειρίζωνται κατὰ τὸ δοκοῦν.

Ἐκ πείρας μᾶς εἶναι γνωστὸν ὅτι, εὐθὺς ὡς ἰδρυθῇ μία ἐταιρεία, καὶ μάλιστα Τράπεζα, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, δημιουργεῖται περὶ αὐτῆς πάντοτε καὶ κατὰ κανόνα, φήμη ἀγαθὴ, πολὺ ἀφισταμένη τῆς πραγματικότητος, ἥτις, προκειμένου

περί νεοιδρυμένων ιδρυμάτων, δὲν εἶναι δυνατόν ἢ νὰ ἀγῇ εἰς πολλὰς ἐπιφυλάξεις φρονίμως ἐξεταζομένη. Διὰ τὰς Τραπεζάς, τὸ πρᾶγμα τυγχάνει φυσικώτατον. Αἱ νεοιδρυόμεναι ἐταιρεῖαι, Τράπεζαι πρωτίστως, ἀναπτύσσουσιν ἀσυνήθη διὰ τὰς παλαιότερας δραστηριότητα πρὸς ἄγρουν πελατείας καὶ ἐκδίδουσιν εἰς ὄρους εὐνοϊκωτέ- ρους, ἐπὶ τῇ ἰδίῳ τέλει. Ἐξ ἄλλου, μὴ λησιο- νόμεν τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπικρατήσαν στενότητα χρήματος, ἦτις, ὀφείλομεν νὰ ὁμολο- γήσωμεν, ὑπῆρξεν ἐν ἐκ τῶν αἰτίων τοῦ πολλα- πλασιασμοῦ τῶν Τραπεζῶν παρ' ἡμῖν, ὡς θὰ ἴδω- μεν καὶ κατωτέρω. Αἱ νεοιδρυόμεναι Τράπεζαι λοιπὸν παρέσχον νέας πιστώσεις εἰς τὸν ἐμπο- ρικὸν καὶ βιομηχανικὸν κόσμον, τοῦθ' ὅπερ ἔκαμε πολὺν κόσμον νὰ συρρεύσῃ πρὸς αὐτάς. Οἱ τῶν νέων πιστώσεων ἀπολαμβάνοντες συγκεντροῦσι καὶ πολλὰς ἄλλας ἐκ τῶν ἐργασιῶν τῶν εἰς τὰς χορηγηθείσας Τραπεζάς. Οὕτω δημιουργεῖται ἐ- ξαιρετικὴ ἐντύπωση καὶ φήμη περὶ ἀσυνήθους κινήσεως καὶ ἐξαίρετου δραστηριότητος τῶν Τρα- πεζῶν τούτων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον κἀναι τὸν κό- σμον νὰ τρέχῃ πρὸς αὐτάς πρὸς κατάθεσιν τῶν χρημάτων του. Ἐννοεῖται ὅτι ἐνωρὶς ἐξαντλοῦν- ται τὰ διὰ τὰς πιστώσεις δυνάμενα νὰ διατεθῶ-

σι ποσά, ὁπότε ἐμφανίζεται ἡ πραγματικότητα, ὅτι δὴλα δὴ δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἐξαίρετου, οὐδὲ πρω- τοφανοῦς φαινομένου. Ἀλλ' ὁ κόσμος τῶν κατα- θετῶν ἔχει πλέον κεκτημένην ταχύτητα καὶ ἐξα- κολουθεῖ πάντοτε προσερχόμενος εἰς τὰς ἐν λόγῳ Τραπεζάς.

Ἄλλο φαινόμενον, ὅπερ ἐκ πρώτης ὄψεως ἀ- πατῇ, εἶναι καὶ αἱ τιμαί, εἰς ἃς τὰ χρῶμα τῶν ἐταιρειῶν ἀνοίγουσιν ὅταν εἰσαχθῶσιν εἰς τὸ Χρηματιστήριον. Κατὰ κανόνα, ἀνοίγουν εἰς τι- μὰς πολὺ μεγαλειτέρας τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας αὐ- τῶν. Ἐχομεν παραδείγματα ἀρκετὰ ἀξιοσημείω- τα παρ' ἡμῖν. Τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶναι γενικὸν καὶ παρατηρεῖται καὶ ἐν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς χρημα- τιστηρίοις. Ἐν τούτοις ὅμως ἡ πραγματικότητα ἐμφανίζεται ἐγκαίρως. Πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὸ Χρηματιστήριον αἱ μετοχαὶ τιμῶνται πάντοτε πολὺ ὑψηλὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν πραγματικό- τητα. Τὸ τοιοῦτον κατορθοῦται ὑπὸ τῶν κυριο- τέρων παραγόντων τῶν ἐταιρειῶν, πρὸς δημιου- ργίαν ἐντυπώσεως. Ταῦτα πάντα ἀπατοῦσι τὸ κοι- νὸν καὶ μάλιστα τὸ κοινὸν τῶν καταθετῶν.

Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον θὰ συνεχίσωμεν τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος.

ΣΤΥΛ. Γ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΛΕΜΑΝΣΩ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἐν τούτοις ἡ θέσις τοῦ ἀθηναϊκοῦ στρα- τοῦ ἦτο ἐπικινδυνωτάτη, καθόσον οὗτος εὐ- ρίσκετο μεταξὺ τοῦ Ἀντίπατρου ἀπωθηθέν- τος εἰς τὴν Λαμίαν, καὶ τοῦ Κρατεροῦ κλη- θέντος ἐκ τῆς Φρυγίας, ὡς ὁ Λεόννατος ἐκ τῆς Κιλικίας, πρὸς βοήθειαν τοῦ Μακε- δόνος. Διὰ λαμπροῦ στρατηγήματος ὁ Λε- ωσθένης νικᾷ τὸν Λεόννατον καὶ καταλαμ- βάνει τὴν Λαμίαν—θανασίμως πληγείς οἱ δι- ος, καθ' ἣν στιγμήν ἡ πόλις ὑπέκυπτεν— ἐνῶ ὁ Ἀντίπατρος κατορθώνει νὰ ἐνωθῇ με- τὰ ὑπολείμματα τοῦ βοηθητικοῦ στρατοῦ καὶ περιορίζεται νὰ κρατήσῃ τὰς θέσεις του, ἀ- ναμένων τὸν Κρατερόν.

Διὰ τὸ ὥραϊον τοῦτο πολεμικὸν κατόρ- θωμα δὲν εἶχε συνέχειαν; Ὁ Ἀντίφιλος, ὁ ὁποῖος διεδέχθη τὸν Λεωσθένην δὲν ἦτο κατώτερος του. Ὑπῆρχε λοιπὸν ἀκόμη ἀρ- χηγός. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἤλθεν ἡ ὥρα ὅ- που δὲν ὑπῆρχον πλέον στρατιῶται. Μετὰ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην προσπάθειαν ἡ ἀθηναϊ- κὴ ἐλαφρότης ἐζήτει τὰ δικαιώματά της. Οἱ αὐτοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι εἶχον πολεμήσει ὡς ἥρωες, ἀπεφάσισαν ὅτι ὁ πόλεμος εἶχε

τερματισθῇ, ἀφοῦ ἦσαν προσωρινῶς νικηταί, καὶ κακὴν ἐντύπωσιν θὰ προῦξεν, ὅστις ἤ- θελεν ἀρνηθῇ νὰ ἐπιστρέψῃ οἰκάδε. Ὅ,τι δὴποτε καὶ ἂν ἤθελε συμβῇ ἐφεξῆς, τὸ ἡ- θικὸν τῶν ἀπομενόντων στρατευμάτων ἦτο ἐκμηδενισμένον. Ὁ Κρατερός ἠνώθη με- τὸν Ἀντίπατρον καὶ ἐκέρδισεν ἀμέσως τὴν μάχην τῆς Κρανῶνος, ὑπερτάτην προσπά-θειαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τετέλεστο. Ἡ Ἑλ- λάς, ἐγκαταλείψασα ἑαυτὴν ἐν πλήρει νί- κῃ, ἔχανε διὰ παντὸς τὴν διανοητικὴν ἡγε- μονίαν, τὴν ὁποίαν ἡ ἐξηλληνισμένη Ρώμη εὐελλε νὰ λάβῃ ἐπὶ τινα χρόνον, ὑπὸ μορ- φὰς μονιμωτέρας, ἀλλὰ δυστυχῶς ἐσπερη- μένας τῆς ἀθηναϊκῆς εὐλυγισίας.

Οἱ σύμμαχοι ἀπεσπάσθησαν τῶν Ἀθη- νῶν, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἀποσπασθῇ ἑαυτῶν καὶ αἱ ὁποῖαι ἐξηχερώθησαν μέχρι τοῦ σημείου νὰ καταδικάσων τὸν Δημοσθένην εἰς θάνα- τον. Τὴν φορὰν ταύτην ἦτο ὀριστικὸν πλέ- ον τὸ τέλος τοῦ ἥρωος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡτ- τηθέντος ὑπ' αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος.

(Ἐπεταί συνέχεια.)

Τυπογραφικὰ Καταστήματα
«ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ»

εἰς τὴν Βουλὴν. Καὶ λέγομεν τοῦτο μετὰ λύπης, διότι ἡ χθῆσιν ἀγόρευσις του ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὡς ἀκροατὰς ὅχι μόνον τοὺς διδασκάλους τῆς ρητορικῆς τέχνης, ὅχι μόνον τοὺς ἐραστὰς τοῦ «Ἑλληνος λόγου» — δὲ νὰ μεταχειρισθῶμεν φράσιν καθιερωμένην — ἀλλ' ὅλους τοὺς παρ' ἡμῖν νομοδιδασκάλους, ὅλους τοὺς ἐκτὸς τῆς Βουλῆς οἰκονομολόγους, ὅλους τοὺς καθηγητὰς πλιντολογίας καὶ τέλος ἅπαν- τὸ φορεολογούμενον καὶ θαυρολογούμενον πλήρωμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Βεβαίως θέλει ἀναγνώσας καὶ πρᾶπει, ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς, τὴν ὑπέροχον ἀληθῶς ἀγόρευσιν τοῦ ἐκ Πατρῶν πολιτευτοῦ. Ἀλλ' ἄλλην ἐντύπωσιν προξενεῖ ὁ λόγος ἀκούόμενος καὶ ἄλλην ἀναγινω- σκόμενος. Καὶ διὰ τοῦτο μακάριον τοῦ σκόντος τὴν καλὴν τύχην ν' ἀκούσων χθὲς τοῦ κ. Γούναρη ἀγορεύοντος.

Δὲν ἀπῆλθον δὲ χθὲς εἰς ἀκροατὰς τοῦ κ. Γούναρη μόνον δυνάμεις λόγου ἀπαρμιλλοῦ ἀληθῶς, ἀλλὰ καὶ σοφίας γνώσεων πρὸς τὰς ὁποίας ἔστη εὐλαβῶς σιωπηλὴ καὶ κατὰ πειρημένη δολοκλήρος ἡ Βουλὴ. Ἀπ' ἐτελεί δ' ἀληθῶς μοναδικὸν παράδειγμα τιμῆς πρὸς τὸν ρήτορα, ὅστις κατερχόμενος τοῦ βήματος κατεχειροκροτήθη ἐνθουσιῶδες, ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν περὶ τῶν τῆς Βουλῆς. Διὰ νὰ κατανοηθῇ πληρέστερον ὁ θρίαμβος τοῦ ρήτορος τῆς χθὲς ὀφείλει νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ λόγος ἦτο περὶ θαυρολογίου καὶ φύσεως ξηρῶν καὶ πεζῶν ἀρθρῶν.

Μακάριζε τις Κοινοβούλια, τὰ ὅποια τοιοῦτους ἔχουσι ρήτορας. Ἀλλὰ πῶς πρέπει νὰ συλλυ- πηθῇ τις τὰς πολιτείας ἐκείνας, αἱ ὅποιαι τοιοῦτους ἔχουσι πολιτικούς ἀνδρας καθίστανται ἀνέκδοτοι νὰ ἐπωφεληθῶσι τῇ δημιουργικῇ αὐτῶν ἐργασίᾳ; Εὐτυχῶς ὁ κ. Δημ. Γούναρη, εἶναι ἀκόμη νέος ἀνὴρ, πολὺ νέος μάλιστα, ὥστε νὰ μὴ μένῃ πάντοτε ἡ ἐλπίς εἰς δὲν θὰ μείνῃ ἀχρησιμεποίητος ὁπὲρ τῆς χάριτος καὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν μία τοιαύτη πολιτικὴ δύναμις. Λέγομεν τοῦτο καὶ τὸ εὐχόμεθα ἐξ ὅλης ψυχῆς. Διότι ἡ πείρα τὴν ὁποίαν ἀπεκομίσμεν ἀνταθὰ ἐκ τῆς ἐρῆνης ἄλλων Κοινοβουλίων ξένων καὶ ἀντιζήτων Κρατῶν, μᾶς διδὲι τὸ δικαίωμα νὰ εἰπωμεν ὅτι πολιτικούς ἀνδρας τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀξίας τοῦ κ. Γούναρη δὲν ἀπῆλθον τις πολλούς.

*
*
*

Ἐὰν παρακολουθήσῃ τις ἐπιμελῶς τὰς στήλας τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου τῆς ἐποχῆς τοῦ 1906, θὰ δοκιμάσῃ ζωηρὸν ἐκπληξιν ἐκ τῆς προκληθείσης τότε εἰς τοὺς πολιτικούς καὶ οἰκονομολογικούς, καὶ δημοσιογραφικούς κύκλους βαθείας ἐντυπώσεως ἐκ τῶν ἐπα- νελημμένων ἐπιστημονικῶν ἀγορεύσεων τοῦ Γούναρη καὶ Πρωτοπαπαδάκη διὰ τὴν ρύθμισιν θαυρολογιακῆς πολιτικῆς. Αἱ ἀγορεύσεις τῶν δύο ἐκείνων ἐπιλέκτων Ἰαπώνων τῆς Βουλῆς ἀπεκάλυψαν ὅτι οἰκονομολογικὴ πολιτικὴ, καὶ ἀποστολὴ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν δὲν ἦτο ἡ ἀπλὴ κατὰ στρωσις ἀριθμῶν ἐπὶ ἐνὸς προϋπολογισμοῦ στε- ρεοτύπως συντασσόμενου, ἀλλὰ βαθεῖα καὶ ἐμπεριστατωμένη μελέτη ὅλων τῶν πλουτο- παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς Χώρας, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτης ρύθμισις τῆς οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους. Ἐπέτυχον δηλαδὴ οἱ δύο Ἰάπωνες διὰ τῶν ἀγώνων τῶν ἐν τῇ Βουλῇ, τὴν ἀφύπνισιν τοῦ Κράτους, καὶ τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ τύπου καὶ ἔταμαν νέαν ὁδὸν καὶ νέον σύστημα ἐν τῇ οἰκονομικῇ πολιτικῇ, ἐξασφαλίζον τὴν περισυλλογὴν τῶν οἰκονομικῶν δυνάμεων τῆς Χώρας καὶ τὴν ἀνόρθωσιν αὐτῶν.

Ἐφημερὶς μεγίστου Ἑθνικοῦ κύρους, καὶ ὄργανον τότε τοῦ ὑποδούλου Ἑλλη- νισμοῦ καὶ τοῦ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐγκατεσπόμενου ἡ «Νέα Ἡμέρα Τεργέστης» παρα- καλουθούσα μετ' ἄκρας συμπαθείας τὴν ὅλην δρασιν καὶ ἐξέλιξιν τοῦ Δημητρίου Γού- ναρη, ἐδημοσίευσεν θαυμάσιον ἄρθρον περὶ αὐτοῦ ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὑπερόχου ἐκείνης ἐπὶ τῆς τελωνειακῆς καὶ φορολογικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους ἀγορεύσεως, ἐξ ὧν παραλαμ- βάνομεν τὰ κάτωθι χαρακτηριστικὰ σημεία. (1)

«... Τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν ἡ Βουλὴ ἀνεμνήσθη ἡμερῶν παρελθούσης ρητο- ρικῆς εὐκλείας... Ἐπὶ τριώρον κατεῖχε τὸ βῆμα ὁ βουλευτὴς Πατρῶν κ. Δ. Γούναρης, δι-

(1) «Νέα Ἡμέρα Τεργέστης 12/25 Δεκεμβρίου 1906.

Ἡ Πολιτικὴ Ἱστορία τοῦ Δημητρίου Π. Γούναρη

ἀγορεύσεως δ' εὐφραδοῦς, μεστῆς ἐννοιῶν καὶ στηριζομένης ἐπὶ ἐπιμελοῦς ἐρεῦνης τῶν πραγμάτων, κατέδειξε τὴν βλάβην ἣτις ἐπέρχεται εἰς τὴν Χώραν ἐκ τῶν ἐμπειρικῶν μεθόδων τὰς ὁποίας ἀκολουθεῖ τὸ Κράτος κατὰ τὴν πρόταξιν καὶ ψήφισιν τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν καὶ διοικητικῶν Νόμων.

«Ὁ κ. Γούναρης ὁμιλῶν ἐξηλθε τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, διὰ τῆς φωτεινῆς του δὲ ἀγορεύσεως δὲν ἐξήγησε νὰ μεμφθῇ εἰδικῶς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὰς προτεινομένας μεταβολὰς τοῦ δασμολογίου, ἀλλ' ἐπελήφθη ἀπὸ περιωπῆς τῆς ἐξετάσεως τῆς διεπούσης ἡμᾶς φορολογικῆς πολιτικῆς.

Ἡ Βουλὴ ἤκουε ὁλόκληρος προσεκτικῶς καὶ ἀθροῦς, ἀόριστον δ' αἰσθημα - ἴσως αἰσθημα χαρᾶς - κατελάμβανεν αὐτήν, ἐν τῇ ἐλπίδι ὅτι συγκαί ὁμιλίας τοιαύτης φύσεως, ἴσως ἐπιδράσουν μίαν ἡμέραν, μὴ πολὺ ἄπω κειμένην, ἐπὶ τῆς νωχελείας τῶν ἀσχολουμένων ὑπευθύνων περὶ τὰ κοινὰ καὶ ἀρχίση βαθμυδὸν εἰσαγομένη νεωτεριστικώτερα μέθοδος ἐργασίας, ἀπαρνούμενη τοῦ παρελθόντος τὰς ἐμπειρίας καὶ ἀσυναρτήτους ἑξέως, καὶ ἐν μεγαλειτέρᾳ συμφωνίᾳ πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς σημερινῆς κοινωνίας.»

Ἡ ἀνεξαρτησία τῶν δικαστῶν

Μακρὰ ἠγέρθη συζήτησις κατὰ τὴν συνεδρίᾳ τῆς 8ης Δεκεμβρίου 1907 ἐπὶ τινος ἐπεμβάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὰ καθήκοντα τῶν δικαστῶν καὶ ἡ Ἀντιπολίτευσις σύσσωμος ἐκαυτηρίασε τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν τοῦ Ὑπουργοῦ.

Ὁ Δημ. Γούναρης λαβὼν τὸν λόγον ὠμίλησε μετ' ἐξαιρετικῆς δριμύτητος.

«Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐνόμισεν ὅτι ἐπειδὴ ἡ πράξις ἦτο διοικητικὴ καὶ ἐπειδὴ οἱ δικασταὶ ἐκαλοῦντο ν' ἀποφασίσουν ἐπὶ πράξεως διοικητικῆς, ἡδύνατο νὰ εἰσπηδήσῃ εἰς τὰ καθήκοντα τῶν δικαστῶν καὶ νὰ θέσῃ χεῖρα ἐπὶ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν.

Καὶ τοῦτο πράξας, ἐνόμισεν ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι ἐπράττε τὸ καθήκον του. Ἀξιόθρηνητον καθήκον! Οἱ δικασταί, Κύριε Ὑπουργέ τῆς Δικαιοσύνης, καλούμενοι ν' ἀποφασίσουν ἐπὶ διοικητικῇ πράξεως, καλοῦνται νὰ συμπράξουν εἰς μίαν ἐνέργειαν διοικητικὴν, δὲν παύουν ὅμως ἐκ τῆς τοιαύτης τῶν συμπράξεως ν' ἀπολαύουν τῆς ἀνεξαρτησίας των.

Ἀλλὰ, Κύριοι, ὅταν βλέπη τις τὸν Ὑπουργὸν κατατρίβοντα τὸν χρόνον τοῦ εἰς μικρὰ καὶ ταπεινά, ὅταν τὸν βλέπετε τηλεγραφοῦντα οὕτω εἰς τὸν Εἰσαγγελεῖ Ἐφετῶν καὶ τὸν Πρόεδρον, περὶ τῆς θέσεως ἐνὸς συμβολαιογράφου, τότε Κύριοι, μὴ περιμένετε τίποτε ἀπὸ τοιοῦτον Ὑπουργόν!»

Τὸ δάνειον τῶν 20.000.000

Ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς συμβάσεως τοῦ δανείου τῶν 20.000.000 πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς ἀμύνης καὶ στρατιωτικῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Χώρας προκαλεῖ ἀμέριστον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ τῆς κοινῆς γνώμης.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐκρίθη πρῶτον νὰ συζητηθῇ ὁλόκληρος ἡ στρατιωτικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως δόντος ἄλλως τε, τοῦ Προέδρου αὐτῆς Γ. Θεοτόκη τὴν εὐρύτητα αὐτὴν εἰς τὴν συζήτησιν ὁμιλήσαντος περὶ τῆς καθόλου στρατιωτικῆς καταστάσεως τῆς χώρας.

Ὁ Δημ. Γούναρης, ὁμιλήσας κατὰ τὴν συνεδρίᾳ τῆς 19 Δεκεμβρίου 1906 ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου καὶ γενικῶς ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ὡς «τοῦ κυρίου ἀντικειμένου τῆς συζητήσεως» εἶπεν, ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως

εἶχε δύο συστήματα τὸ ἐν πάγιον καὶ τὸ ἕτερον προσωρινὸν ὡς «ἔχον διάρκειαν βίου ἀπροσδιόριστον», Συγκρίνων δὲ τὰ δύο συστήματα παρετήρησεν, ὅτι διὰ τοῦ προσωρινοῦ τοῦ 1906 ἐμειοῦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν, ἡ μείωσις δ' αὕτη συνεπῆγε καὶ τὸν περιορισμὸν τῶν πλήρων στελεχῶν καθισταμένων κενῶν πολλῶν στελεχῶν, τὰ ὅποια κατὰ τὸν ὁριστικὸν ὁργανισμὸν τὸν τοῦ 1904, ἦσαν πλήρη.

Ἀναλύσας λεπτομερῶς στηριζόμενος ἐπὶ πινάκων καὶ ἀριθμῶν τοὺς δύο ὁργανισμοὺς, εὗρεν ὅτι ὁ προσωρινὸς ἦτο ἀτελής καὶ ὅτι ὁ ὁριστικὸς ἦτο ἐκεῖνος ἐκ τοῦ ὁποίου ἡδύνατο ν' ἀποδέχεται ἡ χώρα τὴν στρατιωτικὴν σύνταξιν αὐτῆς.

Ἀπαντῶν εἰς τὴν προβληθεῖσαν δικαιολογίαν τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι λόγοι οἰκονομικοὶ καὶ ἀνεπάρκεια χρόνου πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τῶν ἀποτελούντων ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὁργανισμοῦ τοῦ 1904, δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ὁργανισμοῦ τούτου, ἐξέφρασε τὴν ἐκκλησίαν του, διότι ἀπεκαλύφθη τοῦτο ἀφοῦ ἐψηφίσθη ὁ ὁργανισμὸς καὶ ἀφοῦ ἐκλήθησαν εἰς τὰ ὅπλα οἱ δυνάμει αὐτοῦ κληθέντες.

Ἐξ ὅλων αὐτῶν συνήγαγε τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ πολιτεία ἡ Ἑλληνικὴ ἠσθάνει καὶ ἡ αἰτία τοῦ νοσήματός της ἦτο τὸ ἀνοργάνωτον αὐτῆς, ὅπερ ἐφανεροῦτο πανταχοῦ «εἰμεθα, εἶπεν, ἀνοργάνωτοι ὡς πολιτεία ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ὅχι μόνον στρατιωτικῆς, ἀλλὰ καὶ πολιτικῆς».

Ἐξετάσας τὰ οἰκονομικὰ μέτρα, τῆς Κυβερνήσεως τὰ σχετικὰ πρὸς τὸν ὁργανισμὸν τοῦ 1904, παρετήρησεν, ὅτι οὐδεμία τῶν προβλέψεων τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπραγματοποιήθη. Ἀπὸ τὰ σοβαρὰ λάθη τὰ ὅποια εὗρεν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, ἐξήγαγε τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐξαρθρώσεως τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν.

Ἀπέδειξεν, ὅτι τὰ ζητηθέντα χρήματα ἐδόθησαν καὶ ὅτι οὐδεὶς τῶν προβληθέντων λόγων τῆς μὴ ἐφαρμογῆς τοῦ ὁργανισμοῦ τοῦ 1904 ὑπῆρξε βᾶσιμος οὔτε ὁ λόγος ὁ οἰκονομικὸς οὔτε ὁ τῆς ἐλλείψεως χρόνου πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν προπαρασκευαστικῶν τῆς ἐφαρμογῆς ἔργων «Δὲν ἀπέλειπεν εἶπεν ὁ χρόνος, ἀλλ' ἀπέλειπεν ἡ πρὸς ἐργασίαν ἐφεσις».

Θεωρῶν ἀδικαιολόγητον τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὁργανισμοῦ, ἐξέφρασε τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι ἡ ὑπεκφυγὴ αὕτη τῆς Κυβερνήσεως ἦτο προπαρασκευαστικὸν στάδιον ἀποσκοποῦν εἰς τὴν πλήρη κατάργησιν αὐτοῦ. Ἀλλὰ τοιαύτη εἶπεν πολιτικὴ δὲν εἶναι ἀναμφιβητῆτος ἐκείνη, ἣτις δύναται ν' ἀγάγῃ τὴν χώραν εἰς τὴν στρατιωτικὴν αὐτῆς σύνταξιν.

Ἡ δημιουργία, ἐξηκολούθησε, διαμέσου καταστάσεως θὰ ἐστοίχιζεν εἰς τὴν χώραν πολλὰς ζημίας καὶ συνέστησε τὴν ἀποφυγὴν αὐτῆς, προκειμένου εἶπε, περὶ τοιούτων ζητημάτων δὲν ἐπιτρέπεται συμβιβασμὸς ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ καὶ μὲ κανένα.

Ἐξετάζων ἀκολουθῶς διὰ μακρῶν τοὺς ὅρους τῆς συμβάσεως τοῦ δανείου εὗρεν αὐτοὺς βαρεῖς, διότι ἡ πίστις τοῦ Κράτους εἶχε καταπέσει, εἶχε σχεδὸν ἐκλείψει καὶ φέρων ὡς ἀπόδειξιν τὴν ὑποδοχὴν ἣς ἔτυχε τὸ δάνειον εὗρεν αἰδικαιολόγητον τὴν ἀπαισιοδοξίαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐνόμιζον, ὅτι ἡ πίστις τοῦ Κράτους ἦτο ἐντελῶς συντετριμμένη.

Συνεχίζων ἔφερεν ὡς παράδειγμα τὴν ἀπειρίαν τῶν ἰδρυμάτων, τῶν περικοιμένων δι' ἑκατομμυρίων πολλῶν, ἐξυπηρετούντων τὰς ὑψηλότερας ἀνάγκας τοῦ Κράτους, τοῦ ἔθνους, τοῦ Γένους, καὶ εἶπεν ὅτι ἂν ὑπάρχῃ λαὸς εἰς τὸν πατριωτισμὸν τοῦ ὁποίου δικαιούται νὰ κάμῃ ἐκκλησίαν τὸ Κράτος εἶναι ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Οὐδεὶς

λαός, είπε, παρέσχε τοιαῦτα παραδείγματα ἐνθουσιώδους αὐτοθυσίας ὑπὲρ τῶν κοινῶν.

Συμπεραίνων ἐτόνισεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ διὰ τῆς στρατιωτικῆς αὐτῆς πολιτικῆς καὶ διὰ τῆς σπουδῆς δι' ἧς συνῆψε τὸ δάνειον καὶ διὰ τοῦ ποσοῦ εἰς ὃ περιώρισεν αὐτὸ ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν πιστεύει σοβαρῶς εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν ἐκείνων τοὺς ὁποίους λέγει ὅτι θέλει νὰ ἐξυπηρετήσῃ. Καὶ περαινὼν τὴν βαρυσήμαντον ἀγόρευσίν του κατέληξε διὰ τῶν ἐξῆς ἐθνικῶν λόγων :

« Ἡ Κυβέρνησις στερεῖται τῆς τοιαύτης πίστεως. Ἀλλ' ὁ ἑλληνικὸς λαὸς πιστεύει ἀκραδάντως ἐπὶ τὴν ἀποστολὴν ἣν ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ. Ἐχει ἀπόλυτον τὴν πεποίθησιν διδασκόμενος ἐκ τοῦ παρελθόντος, τὸ ὅποion εἶναι ἱκανὸν νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτὸν τοιαύτην πεποίθησιν, ὅτι ὅσον δήποτε καὶ ἂν κατῆλθε, δικαιοῦται πάντοτε νὰ ἐλπίζῃ, ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἱστορικῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς. Πιστεύων δὲ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς τοῦτο δὲν δύναται νὰ συμμερισθῇ τὰς ἀμφιβολίας καὶ τοὺς ἐνδοιασμούς, τοὺς ὁποίους κατὰ τὴν ἐμὴν πεποίθησιν ἀναμφισβητήτως ἐκδηλοῦ ἡ Κυβέρνησις διὰ τῶν νομοθετημάτων καὶ τῆς πορείας ἣν ἀκολουθεῖ ἐν τῇ πολιτικῇ αὐτῇς ».

(Ραγδαῖα χειροκροτήματα ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πτερύγων καὶ τῶν θεωρείων.)

* *

Ἡ ἀγόρευσις αὕτη ἐπροκάλεσεν ὡς εἰκὸς τεραστίαν ἐντύπωσιν. Ὁ Πρωθυπουργὸς Γεώργιος Θεοτόκης, ἰδὼν ὅτι ἐκινδύνευεν ἡ ψήφισις τῆς Συμβάσεως ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Γούναρη, τὰς ὁποίας ἐφάνη ἐπιδοκιμάζουσα ἡ Βουλὴ, ἀνῆλθε ἀμέσως μ' αὐτὸν τὸ βῆμα καὶ ἀνέλαβε τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Συμβάσεως.

Ἀπαντῶν εἰς τὸν Γούναρην τοῦ ὁποίου ἐπήνεσε διὰ θερμῶν ἐκφράσεων τὴν ρητορικὴν δεινότητα καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν κατάρτισιν αὐτοῦ, εἶπεν ὅτι οὐχὶ ὀρθῶς ὑπελογίσθησαν ὑπ' αὐτοῦ αἱ πρόσοδοι τῆς χώρας κατὰ τὸ 1904—1905, καὶ ὅτι οἱ φόβοι καὶ αἱ ἐπιφυλάξεις τοῦ ἐκ Πατρῶν πολιτευομένου θὰ ἠδύναντο νὰ κριθοῦν ὡς ὑπερβολικοί. (1)

— « Αἱ θεωρίαι αἱ ἀκουσθεῖσαι εἶναι ὀρθαὶ καὶ καλαί· δυστυχῶς ὅμως τὰ πράγματα ἐμφανίζονται πολλάκις ἐπιτακτικώτερα τῶν θεωριῶν... »

* *

Ἡ « Πατρίς » σχολιάζουσα εἰς τὸ φύλλον τῆς 23 Δεκεμβρίου 1906 τὰ ἐγκώμια τοῦ Γεωργίου Θεοτόκη περὶ Γούναρη, διὰ τὴν ἀγόρευσιν τούτου ἐπὶ τῆς συμβάσεως τοῦ δανείου, ἔγραφε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς :

« Τὰ σκῆπτρα τῆς ρητορικῆς ἔλαβε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς τὸ τρίτον κόμμα τῶν Ἰαπώνων — καὶ ἰδίως ὁ κορυφαῖος αὐτῶν, ὁ μάγος τῆς φωνῆς καὶ Ὁλύμπιος τὰς ἰδέας, ὁ πολὺς ἐκ Πατρῶν πολίτευτής κ. Δημήτριος Γούναρης, οὗ δικαίως καὶ ἱπποτικῶς ἔπλεξε ἄλλοτε τὸ ἐγκώμιον ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Θεοτόκης. Μεταξὺ δὲ πολλῶν πικρῶν ἀληθειῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξῆλθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ κ. Γούναρη, ὀφείλει νὰ σημειωθῇ καὶ ἡ ἐξῆς :

— « Δὲν εἴμεθα μόνον στρατιωτικῶς ἀνοργάνωτοι — ἐβροντοφώνησεν ὁ κ. Γούναρης — ἀλλ' εἴμεθα καὶ πολιτικῶς ἀνοργάνωτοι. Ἐφ' ὅσον δὲ δὲν ἐργαζόμεθα πολιτικῶς δύσκολον εἶναι νὰ ὁργανωθῶμεν καὶ στρατιωτικῶς ».

(1) Συνεδρίασις 22 Δεκεμβρίου 1906.

Ἡ δὲ « Ἀκρόπολις » ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς ἀναθέσασα εἰς τὸν συνεργάτην αὐτῆς κ. Σπύρον Μελᾶν ὅπως προβῇ εἰς χαρακτηρισμοὺς τῶν ἐξεχόντων μελῶν τοῦ Κοινοβουλίου, Γ. Θεοτόκη, Δ. Ράλλη, Στ. Δεγαλίου, Κ. Μανρομιχάλη, ἐδημοσίευσεν καὶ τὸν κάτωθι περὶ Γούναρη χαρακτηρισμόν.

Ὁ Δημήτριος Γούναρης (1)

« Τὸ πρωτοπαλλήκαρον τοῦ Ἰαπωνικοῦ κόμματος. Εἶναι κύριος τῆς φωνῆς του καὶ κύριος τῶν χειρῶν του. Ὅταν ὁμιλεῖ χειρονομεῖ τόσον κατάλληλα, ὥστε νομίζει τις ὅτι πλάθει ἀπὸ κερὶ μὲ τὰ χέρια του, κάθε πρᾶγμα πού θέλει νὰ παραστήσῃ. Καὶ ἡ φωνὴ του εἶναι τόσον στρογγυλὴ, τόσον ἀργία, καὶ τόσον χειμαρρῶδης, ὥστε παρασύρει μέσα εἰς τὴν δίνην τῆς κάθε ἀκροατῆς, μὴ ἐπιτρέπουσα εἰς αὐτὸν νὰ σκεφθῇ οὔτε δευτερόλεπτον. Εἶναι ὁ κατακτητής. Καὶ ὅταν ὁμιλῇ εἶναι ὅαν νὰ σοῦ λέγῃ : ἀκολουθεῖ με ! Καὶ τὸν ἀκολουθεῖς χωρὶς νὰ ἐπιχειρήσῃς νὰ σκεφθῇς ἂν πρέπει νὰ τὸ κάμῃς. Ἐπέτυχεν ἓνα πρᾶγμα : Νὰ διδῇ ὠραία καὶ καθαρὰ μορφὴν εἰς τὸ βάθος τῶν λόγων του. Κάμνει τὸ βάθος ἐπιφάνειαν καὶ ἐπιφάνειαν λάμπουσιν, ὠραία ! . . »

Σπύρος Μελάς

Ὁ Γούναρης σωζόμενος ὡς ἐκ θαύματος

Διακοπείσων ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τῶν Χριστουγέννων τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, ὁ Γούναρης καθ' ἣν εἶχε συνήθειαν, μετέβη εἰς Πάτρας διὰ νὰ διέλθῃ τὰς ἁγίας ἡμέρας μετὰ τῶν οἰκογενειῶν τῶν δύο ἀδελφῶν του Σαγιᾶ καὶ Κανελλοπούλου. Ἡ εἰς Πάτρας μετάβασίς του ἐπροκάλει εἰς τοὺς λατρεύοντας αὐτὸν Πατρινοὺς χαρὰν ἀφάνταστον ἢ δὲ οἰκία του κατεκλύζετο ἀπὸ συμπολίτας του πάσης τάξεως οἱ ὁποῖοι προσήρχοντο νὰ σφίξωσι τὴν χεῖρα τοῦ ἐκλεκτοῦ ἀντιπροσώπου των.

Ἡ κατὰ τὰς ἐορτὰς ἐκεῖνας μετάβασίς του εἰς Πάτρας ὀλίγου δεῖν νὰ στοιχίσῃ αὐτῇ τὴν ζωὴν εἰς τὸ Δημ. Γούναρην, τυχαίως πυροβοληθέντα. Ὁ « Νεολόγος » Πατρῶν ἀφηγεῖται ὡς ἐξῆς τὸ ἐπεισόδιον (2).

« Χθὲς τὸ ἀπόγευμα ὁ βουλευτὴς τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας κ. Γούναρης ὀλίγον καὶ θὰ ἐπιπτεθῆναι μὴ παρῆς, ἥτις διεσκέδαζε καὶ ἡ ὁποία ἐθεώρησε καλόν, εἰς ἐκδήλωσιν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς, νὰ πυροβολήσῃ κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ διασκεδάζοντος Ρωμηοῦ. Τὸ γεγονός ἐλαβε χώραν ὡς ἐξῆς :

Τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν χθὲς ὁ κ. Δημ. Γούναρης μετέβη εἰς τὸ παρὰ τὸν Γύρον περιβόλιόν του μετὰ τοῦ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβροῦ του δικηγόρου κ. Νικ. Σαγιᾶ καὶ ἀφοῦ παρέλαβε τὸν Ἰταλὸν περιβολάρχην του κατηνύνηθ' εἰς τὸ παρὰ τὸν Ἅγιον Ἀθανάσιον περιβόλιον Μαρούδα, ὅπως προμηθευθῇ διάφορα δένδρῦλλα καὶ μεταφυτεύσῃ αὐτὰ εἰς τὸ περιβόλιόν του. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν οἱ τρεῖς ἀνωτέρω μετὰ τοῦ ἀνθοκόμου Μαρούδα ἐδρίσκοντο εἰς τὸ περιβόλιον τοῦ τελευταίου καὶ ἐξήταζον τὰ φυτάρια, ὅπως αἰφνιδίως μία σφαῖρα διέρχεται σφυρίζουσα ἀνωθεν τοῦ ἐτέρου τῶν ὤμων τοῦ κ. Γούναρη τοῦ ὁποίου καὶ ἐπιπᾶναι τὸ ἐνδύμα, μεθ' ὃ διέρχεται πρὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ πλησίον ἱσταμένου Ἰταλοῦ κηπουροῦ, τοῦ ὁποίου διατρύπᾳ τὸν πῖλον καὶ τραυματίζει ἐλαφρῶς αὐτὸν εἰς τὸ μέτωπον. Ἡ αἰφνιδία αὕτη ὅσον καὶ ἀπρόοπτος ἐπίσκεψις τῆς σφαῖρας ἀνησύχησε πάντας, οἱ ὁποῖοι ἀμέσως ἀντελήφθησαν ὅτι αὕτη εἶχε ριφθῇ ἀπὸ μίαν παρῆαν, ἥτις διεσκέδαζεν ὀλίγον ἐκεῖθεν τοῦ περιβολίου Μαρούδα μετ' ἐγγυρῶν ὁργάνων.

Μόλις τὸ γεγονός αὐτὸ ἐγνώσθη εἰς τὸν κύκλον τῆς παρῆας, εἰς ἐκ τῶν διασκεδάζοντων ἔσπενσε καὶ ἐξήτησε συγγνώμην παρὰ τοῦ κ. Γούναρη, διαβεβαιώσας αὐτὸν ὅτι ἐξ ἀπροσεξίας

(1) « Ἀκρόπολις » 23 Δεκεμβρίου 1906.

(2) « Νεολόγος Πατρῶν » 5 Ἰανουαρίου 1907.

παρεξέκλινεν ή σφαίρα πρὸς τὸ μέρος αὐτῶν. Ὅπωςδὴποτε τὸ γεγονός [αὐτὸ γνωσθὲν εἰς στεγνὸν κύκλον, καθότι ὁ κ. Γούναρης ἀπέφυγε νὰ ἀνακοινώσῃ αὐτό, προὔξενε βαθεῖαν συγκίνησιν καὶ ἐντύπωσιν καὶ προὔκალεσεν ὄχι ὀλίγα σχόλια, εἰς τὰ ὁποῖα ἔδωκε κυρίως ἀφορμὴν ἡ ἐκ συμπτώσεως πρὸς τὸ μέρος τοῦ κ. Γούναρη φορὰ τῆς σφαίρας.

Ἡ διάσωσις τοῦ ἐπιφανοῦς πολιτευτοῦ τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας ἐκ βεβαίου θανάτου, ἀποτελεῖ ἀληθὲς εὐτύχημα, ἐπὶ τῷ ὁποίῳ ὑποχρεούμεθα νὰ διερμηνεύσωμεν τὴν χαρὰν τῆς ἡμετέρας κοινωνίας, ἥς φανταζόμεθα τὴν κατάπληξιν ὅταν σήμερον διὰ τοῦ τύπου πληροφορηθῇ τὸ ἀποσοβηθὲν δυστύχημα.

— Τὴν νύκτα ἐλάβομεν ἐξ Ἀθηνῶν τὸ κατωτέρω τηλεγράφημα:

Ἡ εἶδησις τοῦ πυροβολισμοῦ τοῦ ἐγκρίτου βουλευτοῦ Πατρῶν κ. Γούναρη γνωσθεῖσα ἀπόψε ἐν Ἀθήναις προὔξενε βαθυτάτην συγκίνησιν. Πολλὰ συγχαρητήρια τηλεγραφήματα ἀπεστάλησαν αὐτῷ ἐντεῦθεν ἐπὶ τῇ διασώσει του.

Ἀνταποκριτής

Σχολιάζουσα τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο, ἡ «Ἀκρόπολις» εἰς τὸ φύλλον αὐτῆς τῆς 8 Ἰανουαρίου 1907 ἔγραψεν ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὶ λέγει ὅμως ἡ Δικαιοσύνη;» τὰ ἑξῆς:

Καὶ ὁ μὲν κ. Δ. Γούναρης ὅστις ὀλίγον δεῖν ἔπιπτε θῦμα γλεντζέδων μὴ ἐννοούντων διασκεδάσεις χωρὶς πυροβολισμούς, μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν ἱπποτικότητα δὲν ἐννοεῖ νὰ κάμῃ μὴνυσιν κατὰ τῶν ἀπειλησάντων τὴν ζωὴν του μωροαγρίων.

Ἄλλ' ἡ Δικαιοσύνη, αὐτεπαγγέλτως πρέπει νὰ καταδιώξῃ αὐτοὺς τοὺς κυρίους, τοὺς παρονόμως ὀπλοφοροῦντας, διαταράττοντας τὴν τάξιν καὶ ἐγκληματικώτατα θέτοντας εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν τῶν διαβατῶν, ἀπὸ τὸ στόμα τῶν κουμπουριῶν των, τὰ ὁποῖα δὲν βρέχουν πέταλα ρόδων ἀλλὰ σφαῖρας θανατηφόρους.

Ὁ κ. Γούναρης ὡς πολίτης καὶ ἄνθρωπος καὶ πολитеυόμενος, ἔχει δικαίωμα νὰ συγχωρήσῃ. Ἡ Δικαιοσύνη ὅμως ἔχει καθήκον νὰ τιμωρήσῃ. Διότι αὖριον, ἐὰν συγχωρήσῃ καὶ αὐτὴ θὰ ἐπαναληφθῇ τὸ τερατῶδες γλέντι καὶ αἱ σφαῖραι τῶν περιστροφῶν δὲν θὰ εἶναι ἴσως καὶ τότε φιλανθρωπότεραι τῶν ἀγρίων γλεντζέδων.

Καὶ εἰς τὸ φύλλον τῆς 9ης Ἰανουαρίου 1907 ἔγραψε τὰ ἐλόμενα:

«Ὁ Ν. Αἰὼν» τῶν Πατρῶν ἔγραψε μακροσκελὲς ἄρθρον ἐπὶ τοῦ ἐπεισοδίου δι' οὗ ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν ἐὰν πρόκειται περὶ τυχαίου ἐπεισοδίου ἢ περὶ προμελετημένης ἀποπειρας. Μεταξὺ ἄλλων γράφει.

«Κατὰ τοὺς τυχαίους πυροβολισμούς, λέγει, ἐν ὥρᾳ διασκεδάσεως, οἱ πυροβολοῦντες πάντοτε δίδουν μίαν διεύθυνσιν πρὸς τὰ ἄνω, ἂν ὄχι πολὺ, ἀλλὰ πάντως μὲ κλίσιν τινά. Καὶ ὅμως τὸτε αὐτὴ εἶχε διεύθυνσιν ὀριζοντίαν. Διέρχεται σχεδὸν μετ' ἐπαφῆς ἀπὸ τοῦ στήθους τοῦ κ. Γούναρη. Ἐν τέλει, λέγει, ὅτι ἡ μὴ ὑποβολὴ καταγγελίας ὑπὸ τοῦ κ. Γούναρη, ἀποδεικνύει τῆς ψυχῆς τοῦ κ. Γ. ἡ ἀγνοία καὶ οὐχὶ τὴν πεποιθήσιν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἐπιθέσεως.»

Ἐπαναληφθεῖσων τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, ἐπαναλαμβάνεται πλέον ἐνταντικὸς καὶ ὁ ἀγὼν τῆς ὁμάδος τῶν Ἰαπώνων πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ μεταρρυθμιστικοῦ προγράμματος αὐτῆς. Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 5 Φεβρουαρίου 1907 ἐπανελήφθη ἡ ἐπὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ δασμολογίου σύμβασις εἰς ἣν λαμβάνουν μέρος οἱ Γούναρης καὶ Πρωτοπαπαδάκης. Τὴν 16 Φεβρουαρίου λαμβάνων τὸν λόγον ὁ Γούναρης μετὰ τὸν αἰμύνηστον Δημ. Ράλλην, καταφέρεται μετὰ δριμύτητος κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν Σιμοπούλου καὶ τοῦ ὁργανισμοῦ του περὶ Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Τοιαύτη δ' ὑπῆρξεν ἡ ἐκ τοῦ ξετινάγματος τοῦ νομοσχεδίου τούτου ὑπὸ τοῦ Γούναρη ἐντύπωσις ὥστε ὁ τύπος σύσσωμος παρηκολούθει μετ' αὖξοντος ἐνδιαφέροντος τὰς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων συζητήσεις τῆς Βουλῆς ἐνῶ πρότερον ἡσυχολεῖτο μὲ τὰς πολιτικὰς τοιαύτας εἰδικώτερον.

Ἡ «Πατρίς» τῆς 6 Φεβρουαρίου 1907 ἔγραψε:

«Τὸ δασμολογικὸν νομοσχέδιον δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ἐχρησίμευσεν ὡς ἀγώνισμα ρητορικῆς δόντος τὸ σύνθημα πρώτου τοῦ «ἀρχιρῆτορος», τοῦ δεινοῦ ἐκ Πατρῶν πολιτευτοῦ κ. Δ. Γούναρη».

Καὶ εἰς τὸ φύλλον τῆς 8 Φεβρουαρίου 1907 ἡ «Πατρίς» — μὴ λησμονοῦμεν ὅτι πρόκειται περὶ τῆς μετέπειτα Βενιζελικῆς «Πατρίδος» — ἔγραψε:

— «Ἡ χθεσινὴ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς κατηγαλώθη εἰς μίαν λογομαχίαν αὐτόχρημα μονομαχίαν, διεξαχθεῖσαν μεταξὺ τοῦ κ. Δ. Γούναρη καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν κ. Σιμοπούλου. Ὁ ἐκ Πατρῶν ἐρίγδουπος κεραννὸς ἐξήγειρε χθὲς διὰ μιᾶς προχείρου ρητορικῆς ἀποστροφῆς, ἓνα ἐκ τῶν περιφήμων ἐκείνων Κοινοβουλευτικῶν σάλων, οἱ ὁποῖοι ἄλλοτε, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Δεληγγεώργη καὶ τοῦ Τρικούπη καὶ Δεληγιάννη, συνεκλόνουν τὸ πολιτικὸν στερέωμα».

Καὶ ἡ «Ἀκρόπολις» τῆς 2 Φεβρουαρίου 1907 ἔγραψε:

«Ὡ! αὐτὴ ἡ ἀλαμπουργέζικη δασμολογικὴ πολιτικὴ τῶν ἐκάστοτε ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν! Ὁ ἐκ Πατρῶν βουλευτὴς κ. Δ. Γούναρης εἰς λαμπράν του ἀγόρευσιν μὴ δημοσιευθεῖσαν δυστυχῶς, παρέστησεν εἰς τὴν Βουλὴν εἰς ποίαν ἀγνοίαν εὐρισκόμεθα περὶ προστασίας καὶ ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου».

Ἐπανερχομένη ἡ «Ἀκρόπολις» εἰς τὸ φύλλον τῆς 8 Φεβρουαρίου 1907, ἔγραψε ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ κ. Δημ. Γούναρης, τὰ ἑξῆς:

«Ὁ κ. Γούναρης χθὲς μὲ τὴν ἐξαφνικὴν ἐπίθεσίν του κατὰ τῆς Κυβερνητικῆς μοιρολατρίας, ἀνεδείχθη κοινοβουλευτικὸς πολεμιστὴς, Ἰάπων ἐπερχόμενος κατὰ τῶν ἀντιπάλων ραγδαίως καὶ ἀποτελεσματικῶς.

Ὁ κ. Γούναρης εἰσάγων εἰς τὴν τακτικὴν τῶν κοινοβουλευτικῶν ἀγῶνων νέας ἀρχὰς ἀφίνων, κατὰ μέρος κάθε κοινοβουλευτικὸν τάκτ ἐπέσε μέσα εἰς τὴν μακαριώτατα νανοριζομένην Κυβέρνησιν ὡς βόμβα καὶ τῆς ἔδωκε ἓνα δυνατὸν τίναγμα βροντοφωνήσας σὲ αὐτιά της ὅτι δὲν εἶναι καιρὸς χασμουρημάτων, ἀλλὰ ἐργασίας, ὅτι δὲν εἶναι ἐποχὴ μπαλωμάτων, ἀλλὰ δημιουργίας.... Ὁ κ. Σιμόπουλος γαλβανισθεὶς ἀπὸ τὴν ξαφνικὴν ἐπίθεσιν, ἐπεχείρησε ν' ἀμυνθῇ — λυπούμεθα — δὲν ἐπέτυχε.»

Ἐλέχθη ἤδη ὅτι ἡ «Πατρίς» καὶ ἡ «Ἀκρόπολις» ὑπῆρξαν αἱ σηματοφόροι τῶν ὥραϊων ἀγῶνων τῆς ὁμάδος τῶν Ἰαπώνων, τοὺς ὁποίους μετὰ τόσης εὐμενείας παρηκολούθει ἡ κοινὴ γνώμη σύμπασα. Σχολιάζουσα τὴν ἔντασιν τοῦ ἀγῶνος τῶν Ἰαπώνων ἡ «Ἀκρόπολις» τῆς 10ης Φεβρουαρίου, ἐδημοσίευσεν τὸ κάτωθι ὥραϊον ἄρθρον, εἰς τὸ ὁποῖον διαφαίνεται ὁλόκληρον τὸ δημοσιογραφικὸν δαιμόνιον τοῦ Γαβριηλίδου, ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ Ἰάπωνες τῆς Βουλῆς».

«Ἐὰν καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν ὁ ἀγὼν ὑπάγεται εἰς κάποια τακτικὴν ὡς καὶ εἰς τὸν πόλεμον, τὸ τρίτον κόμμα εἰς τὴν Βουλὴν μᾶς ἐγκαινιάσας νέαν τακτικὴν ἐντελῶς Ἰαπωνικὴν. Οἱ τριτοκομῖται εἶναι ὡς παράτολμοι Ἰάπωνες στρατηγοί. Τί θὰ εἰπῇ κρυφὸς καὶ σκοτεινὸς πόλεμος δὲν γνωρίζουν, τὴν παρασκηνακὴν διπλωματίαν δὲν τὴν παραδέχονται. Ἀδιὰ ἄλλοι λαοὶ κοινοβουλευτικοί, δὲν ἀναγνωρίζουν ἄλλο πεδὶον δράσεως ἔξω ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τοῦ Κοινοβουλίου. Ὁχυρωμένοι εἰς τὴν ἄκραν ἀριστεράν, κατοπιτεύουν ἀπὸ ἐκεῖ τὰς κινήσεις τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις εἶναι ἡ συμπολίτευσις καὶ ὅταν τὸν βλέπουν σφάλλοντα καὶ εἰς τὴν ἀρμονικωτέραν εἰρήνην, τοῦ κάμνουν ἐξαφνικὴν ἐπίθεσιν ὀρμητικὴν, ἀπτότομον ἀπροκάλυπτον κατὰ μέτωπον καὶ τὸν στροβιλίζουν καὶ τὸν κατατροπώνουν, πρὶν ἀκόμη ὁ Κουραπάκης — Σιμόπουλος, πάρεχ ἡμιπαράκι, πρὶν προφθάσῃ ν' ἀναπτυχθῇ. Νέους — δηλαδὴ Ἰάπωνας — ἐν τῇ δυσφορίᾳ του τοὺς ὠνόμασεν αὐτὸς ὁ ἴδιος κ. Σιμόπουλος πολὺ ἐπιτυχῶς.

Μέσα εἰς τὸν κοινοβουλευτικὸν σχολαστικισμὸν ἐξεφύτρωσαν ἐκτὸς τοῦ κ. Παναγιωτοπούλου, ὁ Ὁγιάμα καὶ ὁ Κουρόκι, ὁ Γούναρης καὶ Πρωτοπαδάκης, βίαιοι, ἀχαλίνωτοι, θυελλώδεις εἰς ἐπιθέσεις, ἀποκαλύψεις, τσαλαπατήματα ψευτονομοσχεδίων, κουτοεπαγγελιών, μωροσοβαροτήτων.

«Όλη ή άλλη αντιπολίτευσις είναι σκια μέσα εις την Βουλήν. Είναι ως να μη είναι. Η μόνη αντιπολίτευσις που αισθάνεται ή Κυβέρνησις είναι αυτή ή των Ιαπώνων τριτοκομμωτών. Η του ανατέλλοντος νέου κοινοβουλευτισμού. Αυτή εις κάθε ζήτημα πρωταγωνιστεί, αυτή βάζει στην θέσιν της την Κυβέρνησιν, αυτή την φέρνει μέχρι του σημείου του να κλονίζεται και να αισθάνεται την ανάγκην να ξαναερωτήσει αν έχη την εμπιστοσύνην της Βουλής, διότι της την αρνούνται 2—3 βουλευταί άλλ' ισοδύναμοι με ένα Ιαπωνικόν Έπιτελείον.

Ίκανότητος αναλόγου δεν στερούνται και άλλοι βουλευταί μέσα εις την Βουλήν. Δεν θέλουν όμως φαίνεται να γίνουν ωφέλιμοι εις τον Κοινοβουλευτικόν αγώνα. Δυστυχώς. Διότι θα αρκούσε οι τρεις τέσσαρες να γείνουν δεκατέσσαρες για ν' αλλάξουν τα πράγματα, για να προωχθή το Κοινοβούλιον εις τον δρόμον της δράσεως του οποίου πρέπει ν' ακολουθήσῃ.»

* *

Το προστατευτικόν των μεταναστών νομοσχέδιον ἐφ' οὗ εἰργάσθη ὁ Γούναρης ὡς εἰσηγητής τῆς ἐπὶ τούτῳ καταρτισθείσης Ἐπιτροπῆς, εἰσέχθη πρὸς συζήτησιν κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 11ης Ἀπριλίου 1907: Ὁ Γούναρης, λαβὼν τὸν λόγον, καὶ ἀναπτύσσων διὰ μακρῶν τὰς γνώμας του, ἐπιφέρει διαφόρους παρατηρήσεις ὑποδεικνύων τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου καὶ συνιστῶν ἐν τέλει τὴν οἰκονομικὴν ἀνώρθωσιν τοῦ τόπου.

Ἡ ἐκ τῆς ἀγορεύσεως ταύτης ἐντύπωσις ὑπῆρξε καταπληκτικὴ. Τὸ ἀναδημοσιευόμενον κατωτέρω ἀρθρίδιον τῆς «Πατρίδος» δημοσιευθὲν εἰς τὸ φύλλον τῆς 12 Ἀπριλίου (ἀριθ. 4778) παρέχει ἀμυδρὰν ἰδέαν τῆς προξενηθείσης ἐντυπώσεως:

Ὁ Γούναρης

«Ἦτο καιρὸς ν' ἀκουσθῇ καὶ πάλιν ὁ πολὺς ἐκ Πατρῶν πολιτευτὴς κ. Α. Γούναρης. Καὶ ἠκούσθη χθὲς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Βουλῆς, εἰς τὰ ὕψη τῆς ὁποίας ἐκράτησεν ἐπὶ 1½ ὥραν τὸ ἡκουστήριόν του, βροντοφωνήσας ἑξαιρετικὰ ἐκτετατὰ. «Δὲν ἔχομεν Κράτος! Ἐχομεν μόνον μίαν ὀλιγαρχίαν ἣτις ἐγκατέλειπεν εἰς τὴν τύχην της μίαν φιλοπόροδον καὶ ἀξίαν κρείττονος τύχης κοινωνίαν, ἡ ὁποία ἐξαναγκάζεται ὑπὸ τῆς ὀλιγαρχίας νὰ φεύγῃ μακρὰν τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἀναζητήσιν Κράτους καὶ Νόμων».

Οὕτως ἔθηκε τὸ ζήτημα χθὲς ὁ κ. Γούναρης καὶ ἀπὸ τοιαύτης ἀπόψεως ὑψηλῆς ἐξήτασε τὴν μεταστάσειν ἐγκύβας βαθύτατα εἰς τὴν ρίζαν τοῦ κακοῦ τοῦ ὁποίου παρουσίασεν ὡς ὁ ἀριστος ἀνατόμος, ὅλα τὰ ἐγχειρητέα ἔλκη.»

Ἡ δὲ «Ἀκρόπολις» εἰς τὸ φύλλον αὐτῆς τῆς 24 Ἀπριλίου, ὑπὸ τὸν τίτλον «Φθάνουν τὰ λόγια — Ἀς ἀρχίσῃ ἐνέργεια» ἐδημοσίευσε τὸ κάτωθι ἄρθρον:

«Κάθε κοινωνικὴ πολιτικὴ, στρατιωτικὴ, διοικητικὴ, πληγὴ ὅπου φαίνεται φωνάζει: Δὲν ἔχετε Κράτος, δὲν ἔχετε Κυβερνήσεις.

Ἀνακεφαλαίωσις ὅλων αὐτῶν τῶν κατηγοριῶν εἰς γλῶσσαν κοινοβουλευτικὴν ἦτο ὁ ὠραῖος λόγος τοῦ κ. Δημ. Γούναρη ἐπὶ τῶν μεταναστεύσεων. Δὲν διαφέρει ἀπὸ ὅσα γράφομεν καθημερινῶς περὶ τῶν πραγμάτων μας, παρὰ εἰς τὸν τύπον μόνον. Ἡ οὐσία εἶνε μία καὶ ἡ αὐτὴ, δοῦτι ἡ ἀλήθεια εἶναι μία καὶ μόνη.

Ὁ κ. Γούναρης ἦτο ὀλιλόγος διὰ τὸ νομοσχέδιον καὶ ἀφειδῆς εἰς τὸ νὰ δώσῃ τὴν εἰκόνα τῆς γενικῆς καταστάσεως μετὰ τὰ αἰτίαι τῆς. Ἦτο ἓνα εἶδος ἐπικηδείου τῆς παλαιᾶς σχολῆς τοῦ Κυβερνητικοῦ κομπογιανντισμοῦ, τῆς πολιτικῆς τῶν ξυλοσχιστών, τοῦ Συντάγματος—τῶν τύπων καὶ τῶν λέξεων. Τί ἐρεῖται Κράτος, τί σκελετὸς πολιτικός, τί τυμπανιαῖος ὁργανισμός, αὐτὸ τὸ λεγόμενον Ἑλληνικὸν Κράτος, τοῦ ὁποίου τὴν καταστρεπτικὴν φεύγον οἱ Ἕλληνες ἀγροῦν καὶ ἀστοί. Ἐνα παμπάλαιον γέλασμα Νόμων, ἓνας μεσαιωνικὸς πύργος ἐρειπωμένος, μετὰ πνεῦμα Κυβερνητικὸν πρωτογονείας μετὰ μεθόδους βίου δανεισμένας ἀπὸ ὅτι στάσιμον, ὀπισθοδρομικὸν καὶ βάρβαρον εἰς τὸν κόσμον τοῦ πολιτισμοῦ.

Δικαιοσύνην καὶ ἀσφάλειαν δὲν γνωρίζει τὸ Κράτος αὐτό, τὴν πρόοδον καὶ τοὺς δρόμους της δὲν ἠξεύρει. Ἀλλὰ νὰ τελειοποιήσῃ κάθε σατανικὴν ἐφεύρεσιν πρὸς ἀποστράγγισιν τοῦ ἰδρώτος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ λαοῦ. Διὰ τοῦ συστήματος τῶν ἐμμέσων φόρων ὁ Ἕλλην μετεβλήθη εἰς ἓνα δοῦλον τοῦ ὁποίου ὁ ἀγὼν περὶ ὑπάρξεως κατήντησε θηριώδης, μία πληγὴ ἀγρία, ἐμποδίζουσα κάθε ἀναπνοὴν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν»

« Ὁ κ. Γούναρης εἰσχωρῶν εἰς τὸ βάθος αὐτῶν τῶν οἰκτρῶν φαινομένων ξεσκεπάζει αὐτὸ τὸ λεγόμενον Κράτος διὰ νὰ εὕρῃ τὴν χεῖρα καὶ τὴν κεφαλὴν ἡ ὁποία δρᾷ ὀπισθεν τοῦ προσώπου αὐτοῦ. Ὁ κ. Γούναρης τὴν ὀνομάζει: Εἶναι μία ὀλιγαρχία τοῦ χειροτέρου εἶδους, ἓνα ἔκτρωμα τῶν Συνταγμάτων, τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ καὶ τῶν ἐλευθεριῶν »

« Τὸ τέρας τῆς ὀλιγαρχίας αὐτῆς τῆς ὁποίας ἡ μοναδικὴ δύναμις εἶναι ἡ παρανομία, ἡ φορολογία, ἡ διαφθορά καὶ ἡ παραλυσία πρέπει νὰ ἐπικηρυχθῇ ὅχι μόνον ἔξω τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἐντὸς αὐτῆς. Ὁ κ. Γούναρης ἔκαμε τὴν ἀρχὴν αὐτὴν. Καταγγέλων ὅχι πρόσωπα, στηλιτεύων ὅχι κόμματα ἀπλῶς, στιγματίζων ὅχι ἀδικίας καὶ μεμονωμένας ἀθλιότητας, ἀλλὰ κτυπῶν τὸ σύνολον πολιτικοῦ καὶ κυβερνητικοῦ συστήματος ἀποτροπαίου, καταδικάζων τὰ πράγματα καὶ δακτυλοδεικτῶν τὴν ρίζαν τοῦ κακοῦ Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐθνικὴ, ἡ λογικὴ, ἡ ἀληθινὴ ἀποψις τοῦ ζητήματος. Ἀλλ' ἐὰν περιορισθῶμεν εἰς ἐπικρίσεις καὶ καταγγελίας μόνον, τίποτε δὲν κάμνομεν, διότι καμμίαν συνέπειαν δὲν ἔχει ἡ ἀμυνα κατὰ καθεστῶτος ἐρριζωμένου. Ὁ ἀγὼν πρέπει νὰ γίνῃ ἐνεργός, ἐπιθετικός, πρέπει νὰ λάβῃ χαρακτῆρα γενικὸν καὶ πραγματικόν. Πρέπει νὰ τεθῇ ὡς ζήτημα ὑπάρξεως πρὸ τοῦ ἔθνους ὅλου, τὸ πρόγραμμα τῆς ἠθικῆς καὶ νομίμου ἐπαναστάσεως κατὰ τοῦ οἰκτροῦ αὐτοῦ κυβερνητικοῦ συστήματος. Αὐτὸ τὸ πρόγραμμα καὶ τὴν σημαίαν νέου κόμματος, νέας πίστεως, νέου Κυβερνητικοῦ πνεύματος καὶ νέας πολιτικῆς ἠθικῆς περιμένομεν ἀπὸ τὸν κ. Γούναρη καὶ τοὺς δόμφρονάς του.»

* *

Ταῦτα γράφουσα ἡ «Ἀκρόπολις» καὶ τὴν μετατόπισιν τοῦ ἀγῶνος τῶν Ἰαπώνων ἀπὸ τῆς Βουλῆς εἰς ἄλλην σφαῖραν ὑποδεικνύουσα, δύναται νὰ λεχθῇ μετὰ βασιμότητος, ὅτι εὗρίσκετο ἐν ἀμεσότητι ἐπαφῇ πρὸς τὸ δημόσιον φρόνημα. «Ἀρκούν τὰ λόγια, ἀ: ἀρχίσῃ ἡ ἐνέργεια», ἡ φράσις αὕτη ἀπέδιδεν ἀληθῶς τὸ πνεῦμα ὅπερ διεῖπεν ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, βαθέως ἀπογοητευμένον ἀπὸ τὴν κατάπτωσιν εἰς ἣν τότε εἶχε περιέλθει τὸ Κράτος, καὶ ζητοῦντα τὴν ἀνόρθωσιν, διὰ μιᾶς εἰρηνικῆς ἐπαναστάσεως, ἱκανῆς νὰ ἐμφυσήσῃ νέαν πνοὴν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν τῆς χώρας.

Οἱ ἀγῶνες τῶν Ἰαπώνων τῆς Βουλῆς κατὰ παντὸς τοῦ ἀτελοῦς καὶ κατὰ παντὸς τοῦ σαπροῦ, συνεχιζόμενοι ἠῦξανον τὸ μεταρρυθμιστικὸν ρεῦμα καὶ δὲν ἐχρειάζετο εἰμὴ μία ζωηρά τις κίνησις διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶδομεν συντελούμενον τῷ 1909 παρὰ τῷ λαῷ μετὰ τὴν ψευδὴ στρατιωτικὴν στάσιν τοῦ Γουδῆ, ἣτις αὐτὸ τοῦτο τὸ προκλήθην ἐκ τῶν ὠραίων ἀγώνων τῆς Ἰαπωνικῆς ὁμάδος λαϊκὸν ρεῦμα ἐκμεταλλεῖσθαι κατάρθωσε νὰ κατισχύσῃ.

Οἱ Ἰάπωνες ὅμως τῆς Βουλῆς, δὲν ἦσαν ἐκεῖνοι οἵτινες θὰ ἐφόρουν τόσον εὐκόλως τὸν ἐρυθρὸν σκοῦφον τοῦ ἐπαναστάτου. Δυσφορῶντες καὶ ἐκεῖνοι ὁμοῦ μετὰ τοῦ λαοῦ διὰ τὴν μαρασμώδη κατάστασιν εἰς ἣν ἐτέλει τὸ Κράτος, ἐφρόνουν ὅτι διὰ τῶν κοινοβουλευτικῶν τῶν ἀγώνων, διὰ τῆς ἀναπτύξεως ἀνωτέρων ἰδεῶν καὶ συστημάτων, διὰ τοῦ αὐστηροῦ ἐλέγχου τῶν ἀτελειῶν καὶ τῶν ἀτασθαλιῶν, καὶ διὰ τῆς καταπολεμήσεως πάσης ὀπισθοδρομικῆς τάσεως, θὰ προέκυπτε μία νέα κατάσταση, μία δημιουργία νέας πολιτικῆς καὶ κοινοβουλευτικῆς ἐποχῆς, ἀνευ διαταραχῶν, ἀνευ παρεμβάσεως τρίτων ἀναρμοδιῶν εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα, ἀνευ ἀνατροπῆς τῆς κοινοβουλευτικῆς τάξεως.

Ἡ ἱστορία θὰ κρίνῃ κατὰ πόσον οἱ ἀποτελέσαντες τὴν ὁμάδα τῶν Ἰαπώνων τῆς Βουλῆς ἐσκέφθησαν ἔθνικῶς μὴ προβάλλοντας εἰς ἐνεργείας ἀντικοινοβουλευτικὰς διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μεταρρυθμιστικοῦ αὐτῶν προγράμματος καὶ ἐπιμεινάντες εἰς τὸν ἐντὸς τῆς Βουλῆς πολιτικὸν αὐτῶν ἀγῶνα.

ΠΤΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ ἐν γένει πολυχρόνιος ἐν τῷ Ὑπουργείῳ Οἰκονομικῶν ὑπηρεσία τοῦ ἀειμνήστου Ἀναργύρου Σιμοπούλου καὶ ὁ κατὰ τῆς οἰκονομικῆς αὐτοῦ πολιτικῆς ἀγῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἰδίᾳ δὲ τῶν Γούναρη καὶ Πρωτοπαπαδάκη, εἶχον δημιουργήσει καὶ παρὰ τῷ πολιτικῷ κόσμῳ καὶ παρὰ τῷ λαῷ ὁλοκλήρῳ δυσμένειαν κατ' αὐτοῦ κατάφωρον, φυσικὸν ἄλλως τε κτῆμα παντὸς διαχειριζομένου ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ πολὺ ὑπουργημά τι. Κοινὴ γνώμη, πολιτευόμενοι καὶ τύποι, εἴτε ἐξ ἀγαθοῦ συνειδότος καὶ ἐκ συμπτώσεως πρὸς ἄλλας οἰκονομικὰς θεωρίας ἐπανειλημμένως διατυπωθείσας ἐν τῇ Βουλῇ παρὰ τῶν Ἰαπώνων, εἴτε διακρίνοντας πλημμέλειαν ἐν τῇ διαχειρῇ τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τῆς χώρας, ἀπέβλεπον μετ' αὐξούσης δυσμενείας πρὸς τὸν Σιμόπουλον, τὸν ὁποῖον ἐθεώρουν ἀκόμη καὶ ὡς ἐμπόδιον διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Χώρας λόγῳ τῆς παρ' αὐτοῦ ἀκολουθουμένης οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Τὸ σταφιδικὸν ζήτημα καὶ κυρίως ἡ σχέσις τῆς Προνομίου Ἑταιρείας τῆς σταφίδος μετὰ τοῦ Κράτους καὶ σχετικὴ Σύμβασις μετὰ τῆς καὶ τοῦ Κράτους ἀφορῶσα τὴν ὀρισθησομένην τιμὴν τοῦ παρακρατήματος, παρέσθεν εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν τὴν ἀφορμὴν νὰ δημιουργήσῃ στενόχωρον τὴν θέσιν τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἐν γένει. Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 17 Δεκεμβρίου 1907 μακρὰ συζητήσεις προκλήθησαν ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Τριφυλίας Πονηροπούλου, ἐπὶ τοῦ ὧς ἄνω θέματος φέρεται ἐπὶ τὸ βῆμα τὸν Γούναρη. Καὶ ὑπὸ τὴν κατάπληξιν Κυβερνήσεως, Ἀντιπολιτεύσεως, ἀκροατηρίου καὶ δημοσιογραφίας, ἀποκαλύπτει *χονδροειδῶς* παρανομίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Σιμοπούλου, τὴν περίφημον κατασιτᾶσαν «*παρένθεσιν*» ἐξ ἧς ἡ Ἑταιρεία τῇ ἀνοχῇ τοῦ Κράτους, θὰ προσεπορίζετο ἀθέμιτα σοβαρὰ κέρδη εἰς βάρος τῶν παραγωγῶν.

Τὴν ἐννοίαν τῆς παρενθέσεως ἀποκαλύπτει ὁ Γούναρης, περιήγαγεν εἰς ἀμηναν τὸν Σιμόπουλον, τὸν δὲ Θεοτόκην συνεκίνησεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε τὸν ἠνάγκασε ν' ἀπολογηθῇ καὶ νὰ ἐπιρρίψῃ τὴν εὐθύνην ἐπὶ τοῦ Σιμοπούλου.

Τὸ ἱστορικὸν τῆς περιφήμου «*παρένθεσεως*» ἥτις ἐκλόνησεν ἐκ βάθρων τὴν Κυβέρνησιν Γεωργίου Θεοτόκη καὶ ἧς ἡ ἀποκάλυψις ἐπέφερε τὴν παραίτησιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν Ἀναργ. Σιμοπούλου, ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τὴν 10ην Αὐγούστου 1907 συνελθὼν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἑνναίας ὅπως ὀρίσῃ τὸ ποσοστὸν τῆς εἰσφορᾶς ἐκ τοῦ ἐγγείου φόρου εἰς εἶδος, ἀπεφάσισεν, ἵνα μέχρι τῆς 1ης Σεπτεμβρίου εἰσπράττεται τὸ ποσοστὸν εἰς χρῆμα 140 δραχ. δι' ἑκατὸν χιλιάλιτρον ἀντὶ εἰς εἶδος, παρεχομένου τοῦ δικαιώματος εἰς τοὺς ἐμπόρους ἵνα ἀναλάβωσι τὸ καταβληθὲν χρῆμα, εἰσάγοντες εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Ἑνναίας ἀνάλογον ποσὸν σταφίδος. Ἀλλ' αἱ τιμαὶ τῆς σταφίδος ἦσαν ὑψηλότεραι, δὲν συνέφερε δὲ εἰς τοὺς ἐμπόρους νὰ εἰσαγάγωσι σταφίδα καὶ ἀναλάβωσι τὰς χρηματικὰς αὐτῶν ἐγγυήσεις παρετείετο δὲ ἡ κατάστασις αὕτη μέχρι ἀρχῶν τοῦ Δεκεμβρίου, ὁπότε ἐκλείσθη ἡ συμφωνία μετὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ἑνναίας, καθ' ἣν πείχετο εἰς τοὺς ἐμπόρους προθεσμία μέχρι 31 Ἰανουαρίου 1908 ὅπως ἀναλάβωσι τὰς ἐγγυήσεις εἰσάγοντες εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Ἑταιρείας ἀνάλογον σταφίδα, ἐν δὲ μέχρι τῆς προθεσμίας ταύτης δὲν ἀνελαμβάνοντο αἱ ἐγγυήσεις ὑπερχεοῦτο ἡ Ἑταιρεία ἵνα διαθέσῃ τὰς χρηματικὰς ἐγγυήσεις εἰς ἀγορὰν σταφίδος πρὸς 140 δραχ. μέχρι τῆς 15ης Ἰουνίου. Ἐὰν δὲ πάλιν αἱ τιμαὶ τῆς σταφίδος μέχρι τῆς προθεσμίας ταύτης ἦσαν τοιαῦται, ὥστε νὰ μὴ δυνηθῇ

ἡ Ἑνναία ν' ἀγοράσῃ σταφίδα πρὸς 140 δραχ. συμφωνήθη ἵνα ἡ Κυβέρνησις μετὰ τῆς Ἑνναίας κανονίσωσι τὸ τίμημα τῆς παρακρατήσεως τὴν ὁποίαν «*θα παρεκράτει*» ἡ Ἑνναία ἐκ τῶν 2½ ἑκατομμυρίων ἐκ τῶν ἐγγυήσεων. Ἀλλ' ἐνῶ ἐγίνετο λόγος περὶ τοιαύτης συμφωνίας ἐτέθη ἐν τῷ κειμένῳ ὡς ἐρμηνεία τῆς λέξεως παρακρατήματος «*παρένθεσις*» ἀναφερομένη εἰς ἐδάφιον τῆς Συμβάσεως διὰ τῆς ὁποίας ὀρίζετο ὡς τιμὴ τοῦ πολυμένου παρακρατήματος αἱ 115 δραχμαί.

Ἡ ἐκ τῆς ἀποκαλύψεως τῆς ἐνεργείας ταύτης τοῦ Σιμοπούλου κατάπληξις εἰς τοὺς πολιτικοὺς καὶ δημοσιογραφικοὺς κύκλους ὑπῆρξε ζωηροτάτη, ἡ δὲ Βουλὴ τὸ ἐσπέρας ἐκέينو καθ' ὃ θὰ ἐσυνεχίζετο ἡ συζήτησις ἐπολιορκήθη ἀπὸ λαϊκὰς μάζας αἵτινες ἐπεθύμουν νὰ παρακολουθήσουν τὴν συζήτησιν.

Ὁ Σιμόπουλος δικαιολογῶν τὴν Σύμβασιν καὶ τὴν ἐν αὐτῇ «*παρένθεσιν*» ἐδήλωσεν ὅτι τὰ συμφέροντα τῶν ἐμπόρων καὶ τῆς Ἑνναίας καὶ τοῦ Κράτους ἦσαν ἀπολύτως ἐξησφαλισμένα καὶ ὁ θόρυβος ὁ γενόμενος ἀπεσκόπει εἰς τὴν ἐκανοποίησιν τῆς ἀντιπολιτευτικῆς διαθέσεως.

Ἡ ἐπίθεσις τοῦ Γούναρη

Τὸν Σιμόπουλον διαδέχεται εὐθὺς ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ Γούναρης. Βουλὴ, δημοσιογράφοι καὶ ἀκροατήρια κρέμονται ἐκ τῶν χειλέων του.

Δ. Π. ΓΟΥΝΑΡΗΣ «... Ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν προσῆλθεν εἰς τὴν Βουλὴν οὔτε μετανῶν διὰ τὴν παρανομίαν οὔτε τοῦλάχιστον ζητῶν διὰ Νόμον νὰ κυρωθῇ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ τῆς περιφήμου ἐγκυκλίου, ἀλλ' ἦλθε ν' ἀνακοινώσῃ ἀπλῶς ὅτι θεωρεῖ τὴν ὑπόθεσιν διοικητικῆς φύσεως καὶ ὅτι δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ οὕτως τὴν ἐνέργειαν τῆς παρανομίας. Ἡ Βουλὴ ὀφείλει καὶ καθήκον ἔχει νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ σεβασθῇ τὸν Νόμον καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆς...»

Ἀπήντησε καὶ πάλιν δικαιολογούμενος ὁ Σιμόπουλος μετὰ τινος ἀδιαφορίας πρὸς τὴν θέλησιν τῆς Βουλῆς καὶ σπεύδει εὐθὺς πρὸς τὸ βῆμα ὁ Γούναρης.

Δ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ. «Αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐκμηδενίζουν τὴν ἰσχὺν τῆς Βουλῆς ἥτις οὐδὲ κἂν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Εἶναι ἀκατανόητοι ἐντελῶς αἱ συνταγματικαὶ θεωρίαι τοῦ *πρακτικοῦ* κ. Ὑπουργοῦ. Ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο δυνατόν ποτε ἡ Βουλὴ νὰ ἐμπιστευθῇ τὴν νομοθετικὴν τῆς ἐξουσίαν εἰς χεῖρας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν!... Ὅσονδήποτε μέτρον καὶ ἂν ληφθῇ δὲν *σχεπάζει* τὴν παρανομίαν ἡ ὁποία συνετελέσθη. Καὶ ἦλθεν ὁ κ. Ὑπουργὸς καὶ μᾶς παρέστησεν ὅτι θὰ ἐξεγείροντο οἱ πληθυσμοὶ οἱ σταφιδικοί. Μᾶς παρέστησεν ὅτι θὰ αἵματοκυλίετο ἡ Ἑλλάς καὶ ὅτι παρεβίασε τὸν Νόμον διὰ νὰ σώσῃ ἀπὸ τὸν ἀλληλοσπαραγμὸν τὴν Ἑλλάδα!... Ἐνῶ τὸ φυσικώτερον τοῦ ἐνέργειαν ταύτην καὶ νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτῆς τὴν νομοθετικὴν ἐγκρίσιν τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐθεώρει ἀναγκαῖα πρὸς ἀποσόβησιν τῶν συνεπειῶν τούτων!...»

Ἐπακολουθεῖ μακρὰ συζήτησις εἰς ἣν μετέχουν ὅλοι οἱ ἐπιφανεῖς τοῦ Κοινοβουλίου καυτηριάζοντες τὴν ἐνέργειαν τοῦ Σιμοπούλου καὶ ἡ συνεδρίασις ἐλύθη διὰ νὰ ἐναναληφθῇ τὴν ἐπομένην.

Πρότασις μομφῆς

Ἀρξάμενης τῆς συζητήσεως κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 18 Δεκεμβρίου, λαμβάνει τὸν λόγον ὁ Σιμόπουλος, ἐξιστορῶν τὸ ζήτημα καὶ καταβάλλων ἀπεγνωσμένας προσπάθειάς νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐγκύκλιον ἐν ἣ ἡ περίφημος «*παρένθεσις*».

Κατελθόντος τοῦ Σιμοπούλου τοῦ βήματος, λαμβάνει τὸν λόγον ὁ Γούναρης.

Δ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ «Ἀγορεύων πρὸ ἡμερῶν ὁ κ. Πρωθυπουργός, ἔλεγεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει ἀνάγκη κηδεμονίας. Ἐὰν τοῦτο ἦτο ἀληθές τί θὰ συνέβαινε κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν; Θὰ ἔμενε τὸ ἀποκαλυφθὲν—ἀ: τὸ χαρακτηρίσω οὕτω λάθος καὶ οὕτω ἡ «Ἐνιαία» θὰ ἐκέρδιζεν 1.500.000 δραχμῶν. . . . Ἀλλὰ τί πρέπει νὰ δεχθῶμεν; Πρέπει νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ὁ κ. Ὑπουργός δὲν ἀναγινώσκει τὰ ἔγγραφα δηλαδὴ ὑπογράφει καὶ δὲν γνωρίζει τί ἔγγραφα εἰσάγει εἰς τὴν Βουλὴν; Ἐὰν δεχθῶμεν τοῦτο τότε ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην πρὸς τοιοῦτον Ὑπουργόν».

Ἀνταπαντᾷ ὁ Σιμόπουλος καὶ δευτερολογεῖ ὁ Γούναρης.

Δ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ.—«Ὁ κ. Ὑπουργός δὲν ἀπήντησεν εἰς τὰς σαφεῖς ἐρωτήσεις τῶν προλαλησάντων. Ἐχουσιν ὑποχρέωσιν οἱ ὑπουργοὶ ν' ἀπαντοῦν εἰς τὰς κατ' αὐτῶν αἰτιάσεις ὅταν δὲν ἐπιθυμοῦν ν' ἀπευθύνωνται κατ' αὐτῶν κατηγορίας οἷαι ἡ κατὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ διατυπωθεῖσαι. Καὶ ἀπαξίων ὁ κ. Ὑπουργός νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις, νομίζει ὅτι εἶναι αὐτῷ ἐπιτετραμένον νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν ἔρευναν τῶν αἰτίων τὰ ὁποῖα κινουσι τοὺς ἀντιπολιτευομένους εἰς τὰς ἐπιθέσεις των, λησμονῶν ὅτι οἱ βουλευταὶ ὁμιλοῦντες ἐκπληροῦσιν ἐν καθήκον τὸ ὁποῖον ἔχουσι κατόπιν τῆς ἐντολῆς τοῦ λαοῦ, καὶ λησμονεῖ τοῦτο, διότι ὁ κ. Ὑπουργός ὁμιλεῖ μόνον ὅταν κινεῖται ὑπὸ ἐλατηρίων».

Προχωρῶν ὑπεστήριξεν ὅτι ἡ «παρένθεσις» ἐτέθη ἐν γνώσει τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ ἀναφέρθη εἰς διάφορα ἔγγραφα πιστοποιοῦντα τὴν τοιαύτην του γνώμην: Καὶ κατέληξε διὰ μιᾶς καταρρακτώδους ἀποστροφῆς:

—«Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐὰν ὅλοι ἐρωτήσητε τὰς συνειδήσεις ὑμῶν ἐπὶ τῆς πράξεως ταύτης τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, αἱ συνειδήσεις ὅλων ὑμῶν θ' ἀποφανθῶσιν ὅτι ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν δὲν δύναται νὰ κάθῃται πλέον εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ὑπουργοῦ!».

(Παταγώδη χειροκροτήματα καὶ εὖγε ἐξ ὅλης τῆς Βουλῆς ὑποδέχονται τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Γούναρη).

Ὑποβαλλομένης παρὰ δεκάδ' ἐς βουλευτῶν τῶν σταφιδοφόρων ἐπαρχιῶν προτάσεως μορφῆς κατὰ τοῦ Σιμοπούλου, ἐπακολουθεῖ ψηφοφορία καὶ ἡ Βουλὴ διὰ ψήφων 73 κατὰ 50 ἀπέρριψε τὴν πρότασιν ταύτην. Τὸ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας ὑπῆρξε καίριον τραῦμα κατὰ τῆς θέσεως τοῦ Ὑπουργοῦ, διότι ἡ πλειοψηφία τῶν 23 ψήφων οὐδεμίαν εἶχε σημασίαν ἀφοῦ πλείστοι κυβερνητικοὶ βουλευταὶ ἀπέσχον τῆς ψηφοφορίας; ἀκριβῶς διὰ νὰ μὴ ψηφίσουν ὑπὲρ τῆς προτάσεως δηλ. κατὰ τοῦ Σιμοπούλου. Ἡ παραίτησις τοῦ Σιμοπούλου ἦτο ἐνδεδειγμένη καὶ πρὸς ἀποσόβησιν νέας περιπετείας τῆς Κυβερνήσεως, αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς διεκόπησαν κάπως προώρως, ἐπὶ τῇ δικαιολογίᾳ τῶν ἐγγιζουσῶν ἐορτῶν.

Ἡ ἱστορικὴ «παρένθεσις». Ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος, ὁ τύπος σύσσωμος, καὶ ἡ κοινὴ γνώμη ἀδιακρίτως πολιτικῶν φρονημάτων, ἡσχολήθη ἐπὶ μῆνας ὅλους μὲ τὴν «παρένθεσιν», τὸ πολιτικὸν ἐκεῖνο σκάνδαλον, τὸ ὁποῖον ὠδήγησεν εἰς τὸν πολιτικὸν τάφον τὸν μακαρίτην Σιμόπουλον, καὶ συνεκλόνησεν ἐκ ρίζης τὴν Κυβέρνησιν Θεοτόκη. Ἀγορεύσεις ἐπὶ ἀγορεύσεων, ψηφοφορίαι, ἄρθρα καὶ χρονογραφήματα, λογοπαίγνια, σκίτσα, ὅλα αὐτὰ, ἐπὶ τῆς «παρενθέσεως», τῆς ὁποίας ἡ ἀποκάλυψις συνεκίνησε τὴν Ἑλλάδα ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. Ὁ Ἀνάργ. Σιμόπουλος ἀπαντῶν εἰς τινὰ τῶν ἐπιθέσεων τοῦ Δημ. Γούναρη εἶχεν εἶπει:

—«Ἡ «παρένθεσις» εἶναι ὑπόθεσις λάθους γραφικοῦ, κύριε Γούναρη....»

—«Εἶναι ὑπόθεσις κακοηθείας, κύριε Ὑπουργέ, ἀπλήντησε μετὰ βιαιότητος πρωτοφανοῦς ὁ Γούναρης.

Ὁ ἀείμνηστος Στέφανος Δραγούμης, μετὰ τὸν αἰόδιμον Δημήτ. Ράλλην, τοῦ ὁποίου ἡ κατὰ Σιμοπούλου καὶ Θεοτόκη ἐπίθεσις ὑπῆρξε σφοδροτάτη, ἀσχοληθεὶς ἐπὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ Σιμοπούλου, κατέληξε διὰ τὸν ἑξῆς:

—«Ἡ πρᾶξις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ προβλέπεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ περὶ εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν Νόμου!»

Ἐπρόκειτο περὶ παρανομίας εὐνοοῦσης μίαν Ἑταιρίαν. Εἰς τὴν παρανομίαν ἐκείνην τοῦ Ὑπουργοῦ, ὁ δόλος ἢ ἰδιοτέλεια ἀποκλείονται. Διότι ὁ Ἀνάργυρος Σιμόπουλος, ὅπως ὅλοι οἱ παλαιοὶ πολιτευταί, καίτοι ἐπὶ μακρὸν διαχειρισθεὶς τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους, ἀπέθανε πένης. Ἡ παρανομία ὅμως ἐκείνη, δι' ἣν ὡς ἐξηκριβώθη βραδύτερον κατὰ τοῦτο μόνον ἠθύνετο ὁ Σιμόπουλος, ὅτι *ἀβασανίστως* ἰσοθέτησε τὰς ἀπόψεις τῆς «Ἐνιαίας» χωρὶς νὰ μελετήσῃ τὸ πνεῦμα αὐτῆς; ἰδίᾳ δὲ τῆς ἐντέχνως τεθείσης ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ περιφήμου «παρενθέσεως» δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τύχῃ τῆς συγγνώμης τῆς Βουλῆς, τοῦ τύπου, καὶ τῆς κοινῆς γνώμης. Καὶ ἡ ἐξέγερσις ἐναντίον τοῦ Σιμοπούλου ὑπῆρξε γενικὴ, τόσον μεγάλη, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Θεοτόκης δὲν ἐτόλμησε ν' ἀναλάβῃ τὴν υπεράσπισιν τοῦ Ὑπουργοῦ τοῦ.

Οὕτως ἦσαν διεπασμένα τὰ πολιτικὰ ἥθη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἀπεκάλεσαν «φαῦλον» διότι διωρίζετο ἀπολυομένου ἄλλου εἰς τὴν θέσιν τοῦ τελωνοφύλακος ἢ τοῦ ὑπογραμματέως εἰρηνοδικείου ὁ φίλος τοῦ κόμματος, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐσιγματοῖτο πανηγυρικῶς πᾶσα ἐνέργεια ἥτις ἐξήρχετο τῶν ὁρίων τῆς πολιτικῆς ἐντιμότητος. Εἶχε βεβαίως τὰ ἐλαττώματά της ἡ ἐποχὴ ἐκείνη. Ἐτέλει ἐν καθυστερήσει. Δὲν ἐνεφάνιζε πνοὴν προόδου, ἀναπτύξεως, ἀναδημιουργίας. Ἀλλὰ δὲν ἐνεφάνιζεν ἐπίσης τὴν φανυλότητα ἥτις εἰσῆλθε μετ' ἀσυγκρατήτου ὁρμῆς εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς χώρας, μετὰ ἰδίως τὴν πολεμικὴν περιόδον. Εἶναι ἀρκετὰ τ' ἀποκαλυφθέντα κατὰ τοὺς τελευταίους καιροὺς αἵσχη τῶν καταχύσεων, τῆς ἀυστοῦλου λεηλασίας τοῦ δημοσίου χρήματος καὶ τῆς ἐξωφρενικῆς σπατάλης ἐν ταῖς δημοσίαις ὑπηρεσίαις, διὰ νὰ χαρακτηρίσουν τὴν παρούσαν ἐποχὴν, πρὸ τῆς ὁποίας ἡ παλαιὰ ἐποχὴ, ἡ ἐποχὴ τῆς περιφήμου «παρενθέσεως», νὰ ἐμφανίζηται ἰδανικῶς ἀγνή καὶ αἰγλήεσσα.

Ἐγράφη ἤδη ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας δὲν ἐκρίθη εὐμενὲς διὰ τὴν Κυβέρνησιν, ἀφοῦ κατεδείχθη ὅτι ἄλλοι μὲν τῶν Θεοτοκικῶν βουλευτῶν ἀπέσχον ἐπιδεικτικῶς τῆς ψηφοφορίας, ἄλλοι δὲ ἐψηφισαν ὑπὲρ τῆς προτάσεως μορφῆς κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἡ Κυβέρνησις βλέπουσα ὅτι ἡ «παρένθεσις» ἠπείλει ὁλόκληρον τὸ Κυβερνητικὸν συγκρότημα, ἐπέτυχεν τὴν διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς κατὰ τὸ διάστημα δὲ τῶν διακοπῶν ὁ ἀείμνηστος Θεοτόκης κατάρθωσε νὰ συγκατερθῇ καὶ πάλιν τοὺς φίλους του βουλευτὰς ὑπὸ τὴν Κυβερνητικὴν πειθαρχίαν.

Ὁ τύπος ἀσχολούμενος πρὸς τὸ δημιουργηθὲν ζήτημα ἔφερεν ὡς βεβαίαν τὴν παραίτησιν τοῦ Σιμοπούλου, ὅστις ὅμως ἐπεσῆται ν' ἀποχωρήσῃ εὐσχήμως τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὄχι κατόπιν μιᾶς ψηφοφορίας ὡς ἐκείνη καθ' ἣν ἡ πλειοψηφία ἐκρίθη ἀνεπαρκής. Ὁ Θεοτόκης ἐξ ἄλλου πρὸ τοῦ κινδύνου τῆς διαλύσεως τοῦ κόμματος, διὰ τῆς ἀπειληθείσης ἀποσκιρτήσεως τοῦ Σιμοπούλου ἡγουμένου δεκαπεντάδος βουλευτῶν,

ἀπεφάσισε νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ ζήτημα εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτῆς.

Ἡ Βουλὴ ἐπανέλαβε τὸ ἔργον τῆς τὴν 22 Ἰανουαρίου 1908 καὶ κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην ὁ Γεώργιος Θεοτόκης, Πρωθυπουργός, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ὑπεβλήθη πρότασις μομφῆς κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἥτις ναὶ μὲν ἀπερρίφθη, ἀλλὰ παρατηρήθη ὅτι τινὰ τῶν μελῶν τῆς πλειοψηφίας ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς προτάσεως, ἀλλὰ δὲ ἀπέσχον τῆς ψηφοφορίας.

— Ἐπομένως, εἶπεν, εὐρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παρακαλέσω τὴν Βουλὴν ἵνα πρὸ πάσης ἄλλης ἐργασίας λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο, συνεπῶς θέτω ζήτημα ἐμπιστοσύνης.

Ἡ δὴλωσις αὕτη τοῦ Πρωθυπουργοῦ προκαλεῖ θύελλαν. Ὁ Δημ. Ράλλης ἐπιτεθεὶς βιαίως, παρετήρησεν ὅτι ἡ πρότασις τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἀπετέλει καταδίκην τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Μετὰ τὰς δηλώσεις διαφόρων βουλευτῶν περὶ τῆς ἐννοίας τῆς ψήφου των, ἡ Βουλὴ διὰ ψήφων 82 κατὰ 17 καὶ 14 ἀρνηθέντων ψήφον, ἐξέφρασε τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Ἀναγγελθέντος τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ψηφοφορίας, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Σιμόπουλος, ἐδήλωσεν ὅτι ὑπέβαλεν εἰς τὸν Πρωθυπουργὸν τὴν παραίτησιν του. Ἡ συνεδρίασις ἀκολούθως ἐλύθη.

Ἡ παραίτησις εἰς τὴν Βουλὴν

Ἄμα τῇ ἐπισήμῳ ἀναγγελίᾳ εἰς τὴν Βουλὴν τῆς παραίτησεως τοῦ Ἀναρ. Σιμοπούλου, λαμβάνει ἀμέσως τὸν λόγον ὁ Δημήτριος Γούναρης. Ἴδου σημεῖα τινὰ ἐκ τῆς μνημειώδους ἐκείνης ἀγορεύσεως τοῦ Γούναρη.

Δ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ. (1) Ἡ ἐξέλιξις καὶ ἡ τελευταία φάσις τῆς Ὑπουργικῆς περιπετείας δὲν εἶνε ἀδιάφορος διὰ τὴν Βουλὴν. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ συνόλου τῆς υποθέσεως δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν συμπεράσματα ὀδυνηρὰ. Κυρίως δὲν ἐπρόκειτο ἐν τῇ υποθέσει ταύτῃ περὶ ζητήματος σταφιδικοῦ, ἀλλὰ περὶ παραβιάσεως παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ρητοῦ Νόμου. Ἐκεῖθεν ἐγεννήθη τὸ κληθὲν σταφιδικὸν ζήτημα. Προεκλήθη τὴν 18ην Δεκεμβρίου ἡ γνωστὴ ψήφος μομφῆς κατὰ τοῦ τέως Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἐπῆλθε διακοπὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς. Καὶ χθὲς ἐζήτησε νὰ μάθῃ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐὰν ἡ ψηφοφορία τῆς 18 Δεκεμβρίου ἀφεώρα καὶ αὐτὸν προκειμένου περὶ τῶν φίλων του βουλευτῶν, οἵτινες ἀπεδοκίμασαν τὸν Ὑπουργόν.

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς δι' ὧν εἶπε καὶ ἐπράξε κατέφερε καίριον πλῆγμα κατὰ τῆς Ὑπουργικῆς. Ἀλληλεγγύης, κατ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Πολιτεύματος, κατ' αὐτῆς ταύτης τῆς πραγματικῆς υποστάσεως καὶ βάσεως αὐτοῦ.

Οὕτως ἔχομεν καὶ ἄλλειψιν κοινωνίας γνωμῶν, ἄλλειψιν πολιτικῆς ἀλληλεγγύης ὅχι μόνον Ὑπουργικῆς, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν διευθυνόντων ἡμῶν.

Ὁ Ὑπουργὸς παρέμενεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ ἓνα μῆνα, καίτοι ἔχων γνώμην ἀντίθετον πρὸς τὴν τοῦ Πρωθυπουργοῦ, καὶ οὗτος ἐκράτει αὐτόν. Καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀφοῦ ἐφρόνει ὅτι ἡ ψήφος τῆς 18 Δεκεμβρίου ἦτο ψήφος δυσπιστίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ψήφος δυσπιστίας τοῦ κόμματός του πρὸς τὸν Ὑπουργόν του πῶς τὸν ἠνείχετο;

Ἄλλ' ἐπρεπε νὰ σωθῶσι τὰ προσχήματα. Ἐπρεπε νὰ περισωθοῦν καὶ οἱ παλαιοὶ δεσμοὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ μετὰ τὸν κ. Ὑπουργόν. Καὶ οὕτως ἐγένετο, ἐγένετο. Δηλαδή σειρὰ πράξεων ἀποβλεπουσά ἄλλοι παρὰ ἐκεῖ ὅπου ἐφαίνετο ὅτι ἀπέβλεπε, σκοποῦσα νὰ καλύψῃ τὰ πράγματα. Οὕτω τὴν διαρρῦθμιν τῶν συμφερόντων τῆς χώρας τὴν διενεργοῦμεν ἤδη οὐχὶ κατὰ τὰ συμφέροντα αὐτῆς, ἀλλὰ κατὰ τὰς προσωπικὰς σκέψεις καὶ σχέσεις.

(2) Συνεδρίασις τῆς 23 Ἰανουαρίου 1908.

Μετὰ τὸν Δ. Γούναρην ὁμιλοῦν κατὰ σειρὰν οἱ Ἐμμ. Ρέπουλης καὶ Δημ. Ράλλης. Ἀπαντᾷ εἰτα διὰ μακρῶν ὁ Πρωθυπουργὸς Γεώργιος Θεοτόκης δικαιολογῶν τὴν πολιτείαν τῆς Κυβερνήσεως. Μετὰ τὸν Γ. Θεοτόκην δευτερολογεῖ ὁ Δημήτριος Γούναρης:

«Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐπιχειρήσας ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰ παρ' ἐμοῦ λεχθέντα ἀπεπειράθη νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰ χαρακτηριστὰ ὑπερευαισθησίας ἠθικῆς. Μοῦ ὁμιλεῖτε, εἶπε περὶ πολιτικῶν εὐθυνῶν, καὶ πολιτικῆς ἀλληλεγγύης. Ἀλλ' ἀρὰ γε θὰ ὠθήσῃτε τὸ πρᾶγμα μέχρι τοσοῦτου ὥστε νὰ μὲ καταστήσῃτε ὑπεύθυνον διὰ πᾶσαν πρᾶξιν ἢ παράλειψιν τῶν Ὑπουργῶν;»

Ἐπανερχόμενος εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ὑπουργοῦ Σιμοπούλου, ὁμιλεῖ περὶ τῆς κοινοβουλευτικῆς εὐθύνης καὶ δίδει τὸν ὁρισμὸν τῆς ἀληθοῦς πολιτικῆς εὐθύνης ὅν καὶ ἀναπτύσσει διὰ μακρῶν: Καὶ λέγει:

«Ὅταν ζητοῦμεν εὐθύναν δὲν ἀποβλέπομεν εἰς τὴν τιμωρίαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι διέπραξαν πράξεις ζημιούσας τὰ Ἐθνικὰ συμφέροντα, ἀλλ' εἰς τὸν τρόπον καθ' ὃν διευθύνεται ἐν γένει ἡ πολιτικὴ τοῦ τόπου.»

Ὅμιλῶν περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἀπεμακρύνθη τῆς Κυβερνήσεως, ὁ Σιμόπουλος, λέγει:

«Πάντως ὅμως ὁ τρόπος οὗτος ὑπῆρξε σκληρὸς δι' ἄνθρωπον ἀμαρτήσαντα μὲν, ἀλλ' ὁ ὁποῖος ἠδύνατο ν' ἀπομακρυνθῇ τῶν δημοσίων πραγμάτων χωρὶς νὰ ὑποστῇ τὴν δημοσίαν διαπόμπην, ἦν ὑπέστη. (Αἰσθησις).»

Καὶ κατέληξε, ἐκ μέσω ἀληθοῦς κατανύξεως τῆς Βουλῆς:

Δ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ: Νομίζω ὅτι τὰς αἰτιάσεις ἡμῶν δὲν δύναται ν' ἀφοπλίσῃ ἡ ἐπικλήσις τῆς ἱστορίας ἣν ἔχει ὁ κ. Πρωθυπουργός. Ἡ ἱστορία εἶναι ἔργον τοῦ μέλλοντος. Ἡ ἱστορία δὲν γράφεται οὔτε ἀνακοινοῦται ἐνταῦθα. Ἡ ἱστορία πράττεται ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ. Ἡ δὲ κρίσις τῶν πραττομένων ἀνήκει εἰς τὸ μέλλον!.

Χρησιμεύει, κύριοι, ἐκάστοτε ἡ ἐπικλήσις τοῦ παρελθόντος, διὰ νὰ συγκινήσῃ, ἀλλὰ μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ἡ συγκίνησις εἶναι μία ἀδυναμία, εἶναι μία ἀσθένεια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι καταφεύγουσιν εἰς κρίτην συγκεκινημένοι, δὲν εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶναι πεπεισμένοι περὶ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου τῆς υποθέσεώς των.

Καὶ περατῶν τὸν λόγον του:

«Ἡ πολιτεία καὶ αἱ εὐθύναι τῶν ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι θέλουσι νὰ διευθύνωσι τὰ Κοινά, εἶναι ἀνάλογοι μετὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐθύνης, τῆς ἐκ τῆς ἀποστολῆς, τὴν ὁποίαν ἀξιοῦσιν ὅτι εἶναι ἐπαρκεῖς ν' ἀναλάβωσιν!» (Ραγδαῖα χειροκροτήματα).

Αἱ κρίσεις τοῦ τύπου

Ἡ ἀφθάστου μεγαλείου ἀγόρευσις αὕτη τοῦ Γούναρη προκαλεῖ ἀφάνταστον καὶ ἀπερίγραπτον ἐνθουσιασμὸν εἰς τὸν Ἀθηναϊκὸν τύπον τὸν εὐνοοῦντα τὸν ἀγῶνα τῶν Ἰαπώνων.

ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ ἄκριτος τῆς Βουλῆς» ἢ «Ἀκρόπολις» τὴν 24 Ἰανουαρίου ἔγραφε μεταξὺ ἄλλων:

— «Ἐχεται ἰδεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν θυμωμένον;

—Θέαν Ἰησοῦ Χριστοῦ μηνίοντος καὶ ἐκδιώκοντος τοὺς ἐμπόρους ἐκ τοῦ Ναοῦ, εἶχεν ὁ κ. Γούναρης χθές, κατακραυγὰν τὴν Κυβέρνησιν καὶ προκαλὼν αὐτὴν εἰς παραίτησιν. Ὡραία ἦτο ἡ στιγμή καθ' ἣν ὁ κ. Γούναρης ἀπηύθυνε ψυχροτάτην ψυχρολουσίαν κατὰ τοῦ κ. Σκουζέ διὰ τὸν περιβόητον Ριζώφ.⁽¹⁾ Οὕτως τὴν ποδάγραν του δὲν λυπήθηκε τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ διπλωμάτου. Τὴν στιγμήν ἐκείνην ὁ κ. Σκουζέ εἶχε καλὴν κουβένταν μετὰ τῶν συναδέλφων του κ. κ. Βοκοτοπούλου καὶ Στεφανοπούλου. Ὅταν αἰφνιδίως ὁ κ. Σκουζέ ἀκούει τὴν λέξιν Ριζώφ. Τινάσσεται, κινεῖ τὸ κεφάλι του δεξιὰ καὶ ἀριστερά, διὰ νὰ συνέλθῃ καὶ στρέφεται πρὸς τὸ μέρος τοῦ Γούναρη καὶ ἐκεῖ μένει ἐπὶ ὥραν. Παύει τὴν ἀγόρευσίν του ὁ κ. Γούναρης καὶ ὁ κ. Σκουζέ ἐξακολουθεῖ νὰ κυτᾷ. Ἀρχίζει ὁ κ. Δραγούμης καὶ ὁ κ. Σκουζέ ἐξακολουθεῖ νὰ κυτᾷ.....»

Ἡ δὲ «Πατρίς» τῆς 24 Ἰανουαρίου ἐν ἄρθρῳ ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ ρήτορες τῆς χθεσινῆς Βουλῆς» ἔγραφε τὰ ἑξῆς περὶ Γούναρη.

«Ὁ Πατρινὸς Δημοσθένης ἀπὸ ποίαν θύελλαν ἐψάρευσε χθὲς τοὺς κραυνοὺς του, καὶ ἀπὸ ποίαν θάλασσαν τὰ βουνώδη κύματα; Κυβερνήσεις καὶ ἀντιπολίτευσις, θεωρεῖα καὶ δημοσιογραφίαι, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ κλητῆρες ἔμμενον ἄφωνοι, ἐκστατικοὶ ἔμπρὸς εἰς τὴν δυνατὴν καταγίδα, ἡ ὁποία ἐξεργάσθη ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς των, μὲ ἀστραπὰς καὶ βροντὰς καὶ κραυγὰς καὶ μίαν μαστιζοῦσαν βροχήν. Ἀπὸ τὸ στήθος ἐκεῖνο τὸ ἀνθρώπινον ἐπήδων θεώρῳτα κύματα, καὶ ἐπὶ ὥραν πολλὴν ὅλοι ἐκεῖ μέσα ἐλιποψύχουν. Μὲ μίαν γιγαντιαίαν σιδηρὰν τριάναν ὁ ὠραίος ἥρως, σπᾶσιμον δένδρων, κλονισμὸς σπητιῶν, σάλος εἰς βραχὺ ἀκτὴν, συνετάρασεν ὠκεανούς. Βοὴ ἀνέμων, χροὺς, συναλλασσόμενα μὲ μικρὰ κομμάτια στιγμιαίας γαλήνης, συντρίμματα ξύλων εἰς βράχους, ἐπαναρχίζει μὲ νέαν ὁρμήν, ἰδοὺ τί ἦτο εἰκοσι λεπτῶν ἀγόρευσις τοῦ Πατρινοῦ Δημοσθένους.

«Ὁ Γούναρης εἶναι τραγικὸς ρήτωρ. Αἱ εἰκόνες ποῦ μετεχειρίσθη δὲν εἶχαν καμμίαν σχέσιν μὲ τὰ παλαιοπωλεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα δανείζονται συνήθως ξεχωρισμένα κάδρα οἱ ρουτινιέρηδες. Μὲ μίαν ἀκεραίαν προσωπικὴν ἀντίληψιν, μίαν ἰσχυρὰν παρατηρητικότητα, καὶ μὴ ἓνα πόκα κατηγορητήριον κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, κατηγορητήριον τραγικόν. Οὔτε ἡ ἀλληλεγγύη, ποῦ ἐτσάλακώθη, οὔτε αἱ παλινωδίαί τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως, οὔτε τὰ κοινοβουλευτικὰ ἥθη, ποῦ παρεβιάσθησαν, δὲν εἶναι ἱκανὰ μόνα των ν' ἀποτελέσουν ἐκεῖνα ποῦ εἶπεν ὁ μοναδικὸς τηρήθησαν ἀπὸ μάτια ὠπλισμένα μὲ τὸ μικροσκοπίον τῆς ἠθικῆς, τῆς ὁποίας ἡ τραγικὴ προδοσία ἐγέννησεν ὅλην τὴν πικρίαν τῶν λόγων τοῦ Πατρινοῦ ρήτορος.

—Δὲν ὑποβάλλω ἐν νέον πρότασιν ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως, εἶπε σαρκάζων εἰς τὸν πρῶτον λόγον του ὁ κ. Γούναρης. Γνωρίζω τὴν τύχην τῆς προτάσεως. Γνωρίζω ὅτι τοὺς βουλευτὰς μὲ τὴν Κυβέρνησιν συνδέουν νήματα συμφερόντων, καὶ ὄχι ἀρχαὶ καὶ ἰδέαι. Σὰς ἀφίνω ὅμως νὰ σκεφθῇτε, καθένας χωριστὰ καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς συνειδήσεώς σας, τὴν κατάστασιν, καὶ νὰ θέσῃτε τέρμα εἰς αὐτήν! ...»

—Καὶ δὲν ἠκούσθη οὐτὲ μισὸ χειροκρότημα. Θὰ ἦτο ὕβρις νὰ δεχθῇ ὡς δῶρον ὁ ὑπέρροχον τὴν συνηθισμένην ἐπιδοκίμασίαν τῶν χειρῶν. Ἀρκεῖ ἡ ἡχώ τῆς τρικυμίας, ἡ ὁποία ἀντήχησε βαθεῖα εἰς παρωμένους καὶ κοιμισμένους ὑπάρχεις, καὶ τὰς ἔκαμε νὰ σκιρτήσουν καὶ νὰ αἰσθανθοῦν τύψεις.

(1) Ἐπρόκειτο περὶ τοῦ διαβοήτου ἀρχικομιτατζῆ Βουλγάρου ἐπιτετραμμένου διορισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως ἐν Ἀθήναις δι' ὃν διορισμὸν ἡ Κυβέρνησις εἶχε δώσει τὴν συγκατάθεσίν της.

ΜΕΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΧΕΙΟΝ

ΜΟΝΟΝ 50.000 ΑΡΙΘΜΟΙ

ἐκ τῶν ὁποίων 30,000 κερδίζουν δρχ. 33,000,000

ΑΓΟΡΑΣΑΤΕ ΟΛΟΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΤΟΥ

Διὰ τοὺς ἐργάτας θὰ εἶναι τὸ σπιτάκι των στὴν ἐξοχὴ.
Διὰ τοὺς ὑπαλλήλους θὰ εἶνε ἡ ἀποκατάστασις εἰς ὠραῖον διαμέρισμα.
Διὰ τὰς δεσποινίδας θὰ εἶναι ἡ προῖκα των.
Διὰ τοὺς ἀστούς θὰ εἶνε ἡ εὐμάρεια.
Διὰ τοὺς ἐπιχειρηματίας θὰ εἶναι νέα κεφάλαια.
Διὰ τοὺς εὐπόρους θὰ εἶναι ἡ ἀφθονία.

ΜΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ 6 ΔΡΧ. ΚΑΘΕ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΘΑ ΔΥΝΗΘΗΤΕ Ν' ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΤΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΣΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡ. ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ Παιπρηγοπούλου 9.

Τὰ γραμμάτια πωλοῦνται ἐπίσης εἰς ὅλα τὰ καταστήματα τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, εἰς τὸ Κεντρικὸν Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων, τὴν Ἑταιρίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ τοὺς λοιποὺς πράκτορας τῆς Ἑταιρίας τοῦ Λαχείου.

ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

Κεφάλαιον Δρχμαὶ 10,000,000

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 33

Ἀριθμὸς Τηλεφώνου 13-69

ΔΟΝΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΠΡΩΤΗΝ ΖΗΤΗΣΙΝ

6%

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

8%

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ — ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΕΙΣ ΞΕΝΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

ΕΑΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1926

ΑΓΓΛΙΚΑ ΗΓΓΥΗΜΕΝΑ ΚΑΣΜΗΡΙΑ

ΦΙΝΤΕΞ

ΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΦΗΜΗΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

PENTL & RIVETT ΛΙΜΙΤΕΔ

ΛΟΝΔΙΝΟΝ ΧΟΥΔΕΡΣΦΙΛΔ & ΣΚΩΤΙΑΣ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ Η ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Μέγαρον Ἐφεσίου ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΠΩΛΗΣΙΣ ΛΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΧΟΝΔΡΙΚΗ

Εὐρίσκωνται ἐπίσης εἰς τοὺς καλυτέρους ἐμποροπό-
πτας τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν.

Εἰδικὴ ὑπηρεσία ἀποστέλλει δείγματα τῷ αἰτοῦντι.

Παραγγελίαι δεχταὶ οἰασδήποτε ποσότητος ἀποστελλό-
μεναι ἢ ἐξ Ἀθηνῶν ἢ ἐκ Λονδίνου.

ΑΓΓΛΙΚΑ ΦΙΝΤΕΞ (ΣΗΜΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ)

Ἐγγνώμεθα ὑπευθύνως ὅτι τὰ ὑπὸ τὸ κατατεθὲν
σῆμα **ΦΙΝΤΕΞ** κασμήρια, προϊόντα τῶν ἐν Huddersfield
(Ἀγγλίας) ἐργοστασίων μας εἶναι κατασκευασμένα ἀπὸ
τὰ ἐκλεκτότερα ὑπάρχοντα ὕλικά καὶ ἐπεξεργασμένα μετὰ
τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς ἐπιμελείας καὶ τελειότητος.

Ὅλα τὰ ὑφάσματά μας τὰ φέροντα εἰς τὰ ἄκρα πεντη-
μένον τὸ σῆμα **ΦΙΝΤΕΞ** εἶναι τελείως ἡγγυημένα εἰς τοὺς
ἀγοραστὰς τόσον διὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χρωματισμοῦ των,
τὴν ἀπαλότητα τῆς ἀφῆς, καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν τῶν ἀντο-
χῆν ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀμεμπτον τεχνικὴν των ἐκτέλεσιν.

PENDLE & RIVETT LTD